

top 2

MINISTERUL MEDIULUI ȘI
GOSPODĂRIII APELOR
Registratură
Nr. 110382 Data 24.08.2006

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR
Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării
INTRARE NR 75670
IEȘIRE ZIUA 31 LUNA 08 ANUL 2006

CONTESTATIE

1342 ✓

Subsemnatul ...MARIN... LUCIANA-ELENA
domiciliat in CURTEA DE ARGEȘ, str. ...R.M. JALCEA
nr. 131A.bl. ....sc. ....ap. ...., identificat cu B.I./C.I. nr. 148079
seria. AS. tel fix. .... tel mobil. 0726/178.622

SOLICIT prin prezenta Ministerului Mediului si Gospodaririi Apelor
SA NU PROPUNA ELIBERAREA ACORDULUI DE MEDIU PENTRU
EXPLOATAREA MINIERA DE AUR si ARGINT DIN ROSIA
MONTANA PENTRU S.C. ROSIA MONTANA GOLD CORPORATION
S.A.

In sprijinul solicitarii mele aduc urmatoarele observatii si comentarii:

1. Rezervele de aur si argint de la Rosia Montana reprezinta una dintre rezervele strategice ale Romaniei.
2. Proiectul nu este de competenta unui minister din Romania sau a Guvernului Romaniei.
3. Avizul de exploatare a rezervelor strategice ale Romaniei trebuie dat de PARLAMENTUL ROMANIEI.
4. Expertii independenti care au elaborat proiectul de exploatare de la Rosia Montana au cedat drepturile de competenta catre S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A. iar aceasta societate a compilat expertizele acestor experti independenti dupa cum ii dicteaza interesele.
5. Din punct de vedere economic repartizarea beneficiilor rezultate din exploatarea aurului si argintului sunt contrare practicii mondiale, astfel beneficiile sunt de 80% ale S.C Rosia Montana Gold Corporation S.A. si doar 19% revin Statului Roman in loc ca Statul Roman sa beneficieze de 80% din beneficii si 19% S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A.
6. Potrivit raportului EIM, costurile totale pentru inchiderea minei s-ar ridica la 70.789.884 dolari. Aceasta este o cifra total nerealista.

Lif
1

Potrivit calculelor Agentiei de Protectia Mediului din SUA aplicate la proiecte similare din America, costurile aproximative la Rosia Montana se vor ridica la 2,6 miliarde de dolari.

7. Raportul EIM nu mentioneaza garantii financiare privind securizarea depozitului de deseuri (cerute de H.G 349/2005 si Directiva Europeana 1999/31/EC)
8. Raportul confirma faptul ca S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A nu a gasit nici un asigurator al proiectului minier, ceea ce incalca Directiva Europeana 2004/34/CE privind raspunderea de mediu.
9. Din punct de vedere tehnic iazul de decantare propus nu va fi impermeabil. Iazul de decantare este situat chiar deasupra orasului Abrud, putand sa aibe consecinte catastrofale in cazul de rupere.
10. Avem de-a face cu o incalcare a Directivelor privind protectia apelor subterane, asa cum a fost transpusa in legislatia romaneasca prin H.G. 351/2005.
11. Nu exista un raport de securitate depus spre consultarea publicului si de evaluare din parte autoritatilor competente, potrivit H.G. 95/2003.
12. Raportul EIM nu contine o evaluare a impactului fenomenului numit "ploaie de cianuri", generat de evaporarea cianurii din iazul de decantare, si nici o descriere a impactului transfrontalier in cazul unui accident asupra unor arii naturale importante, cum ar fi Parcul National Kőrös-Maros din Ungaria situat de-a lungul vail Muresului.
13. Aportul EIM nu evalueaza "Alternativa Zero", adica o evaluare in cazul neimplementarii proiectului.
14. Din punct de vedere al biodiversitatii, Rosia Montana contine habitate si specii importante de fauna si flora, care sunt pe deplin protejate conform legislatiei romanesti si Directivei UE privind habitatele (92/43/EEC).

15. Se incalca Legea 422/2001 art. 9 si art.10 in sensul ca din hartile cuprinse in studiul de impact reiese ca in mod ilegal galeriile romane si vestigiile ce le contin, din masivele Orlea si Carnic, vor fi distruse.
16. Acordul de mediu in discutie a fost solicitat in baza unei licente miniere care nu reflecta propunerea de proiect minier al S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A.
17. Licenta prevede o capacitate de productie de 400.000 t/an in timp ce S.C. Rosia Montana Gold Corporation propune in mod oficial o capacitate de productie de 13 milioane tone pe an. Aceasta incalca legea minelor din Romania.
18. Deasemenea S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A. nu indeplineste conditiile Art. 11 din Legea Minelor 85/2003.
19. Nu exista o Hotarare de Guvern care sa stabileasca "importanta economica" a proiectului minier Rosia Montana care sa il excepteze de la prevederile Legii Minelor 85/2003 Art 11, alin. (1).
20. Exceptarea proiectului minier Rosia Montana de la prevederile legii minelor in situatia in care acest proiect nu are o importanta economica prin beneficii economice minime aduse Statului Roman in comparatie cu beneficiile economice pe care le-ar avea S.C Rosia Montana Gold Corporation S.A. , ar induce, poate, chiar Guvernul Romaniei sub incidenta penala.
21. Deasemenea S.C Rosia Montana Gold Corporation S.A nu indeplineste conditiile Art. 18, alin. 2 din Legea Minelor 85/2003 intrucat nu are o licenta de exploatare noua.
22. Actualele planuri de urbanism ale comunei Rosia Montana nu corespund propunerii de proiect in raportul EIM.
23. Pana in prezent nu s-au efectuat modificarile planurilor de urbanism ale oraselor Abrud si Campeni, precum si a comunei Bucium.

24. Astfel s-a incalcat Directiva privind Evaluarea strategica de Mediu (SEA) transpusa in legislatia romaneasca prin H.G. 1076/2004.
25. Etapa de consultari publice si evaluare a calitatii Raportului EIM a inceput fara un certificat de urbanism valabil. Noul certificat de urbanism, obtinut in mai 2006, reflecta o noua intentie de proiect, incompatibila cu intentia de proiect initiala depusa la Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor.
26. Decizia referitoare la exploatare miniera Rosia Montana depinde de interesele generale ale cetatenilor Romaniei si nicidecum a unor grupuri de interese locale.
27. Acest proiect de exploatare miniera vizand rezervele de aur si argint de la Rosia Montana are de fapt ca scop principal rezervele de uraniu ale Romaniei, unica sursa vitala pentru energie a Romaniei, pentru destinul strategic al Romaniei, in contextul epuizarii rezervelor de gaze si petrol ale Romaniei.

Răspuns la contestația depusă de Marin Luciana și înregistrată cu numărul 1342

Contestația nr. 1342 ridică o serie de probleme. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) a luat în calcul aceste probleme ridicate în cadrul procesului de întocmire a documentației vaste și detaliate a Raportului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) întocmit pentru Proiectul Roșia Montană.

1. „Rezervele de aur și argint de la Roșia Montană reprezintă una dintre rezervele strategice ale României”.

În *Legea minelor* nr. 85/2003 în Capitolul 2, art. 3 unde sunt definiți termenii folosiți în cadrul legii se face referire numai la termenul de rezerve fără a se face nici o mențiune despre “rezerve strategice”.

Aurul constituie una dintre substanțele minerale utile pentru care se poate obține o licență de explorare sau de exploatare în baza *Legii Minelor* nr. 85/2003, lege ce nu menționează nici un fel de restricții sau condiții în exploatarea acestui element. Pentru obținerea unei asemenea licențe, ceea ce înseamnă și dreptul de exploatare a unui zăcământ, pot participa atât companii românești cât și companii străine atât private cât și de stat, prin urmare exploatarea aurului nu este un monopol al statului. În prezent există mai multe licențe pentru explorarea sau exploatarea aurului emise de Agenția Națională de Resurse Minerale. Menționăm ca Roșia Montană este doar unul din zăcămintele aurifere ale României, iar Statul Român deține 20% din acțiunile RMGC, beneficiind alături de partea sa de profit și de venituri din taxe, impozite și redevențe.

Mineritul ca și celelalte activități industriale trebuie să se desfășoare ca parte a unei economii de piață funcțională, una din condițiile cerute pentru a deveni membru UE.

Suntem de acord că Roșia Montană reprezintă o chestiune de importanță strategică națională, proiectată cu scopul de a crește nivelul investițiilor pe termen lung în România. RMGC este cel mai mare angajator în această regiune dezavantajată și chiar din tot județul și este cel mai mare plătitor de taxe. Pentru partea sa din proiect, România va primi aproape 1 miliard USD și un total de aproape 1,5 miliarde USD atunci când se adaugă și valoarea bunurilor și serviciilor procurate în România. Proiectul îndeplinește sau chiar depășește toate standardele românești și europene, creează noi locuri de muncă pentru români, în special în Roșia Montana și împrejurimi și va fi un catalizator pentru revigorarea sectorului minier, care este un sector strategic pentru economia românească și un instrument important pentru dezvoltarea rurală.

2. “Proiectul nu este de competența unui minister din România sau a Guvernului României”.

În conformitate cu legislația românească, competența de acordare sau nu a acordului de mediu revine în responsabilitatea autorităților locale sau centrale de protecție a mediului. În cazul proiectelor de anvergură – cum este Proiectul Roșia Montană (RMP), acordul de mediu va fi acordat sau nu de către Guvernul României, la recomandarea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA).

În conformitate cu Ordonanța de Urgență nr. 195 din data de 22/12/2005 art. 19 – autorizarea de mediu pentru activități miniere care utilizează substanțe toxice, pentru rate de producție de peste 5 milioane tone/an și/sau dacă suprafața proiectului depășește 1.000 ha se face de către Guvernul României, printr-o Hotărâre de Guvern, la recomandarea autorității publice centrale pentru protecția mediului.

Astfel, atât timp cât există prevederi legale care reglementează dezvoltarea acestor activități, autorizarea de mediu trebuie să se conformeze acestora.

Nu este la latitudinea S.C. Roșia Montană Gold Corporation SA să comenteze competența Guvernului României. Totuși, este corect să arătăm că Guvernul a derulat un proces care a oferit foarte multe ocazii publicului de a face comentarii și observații și de a pune întrebări. Cu siguranță, cetățenii României doresc să beneficieze din plin de proiectul propus. Distribuția beneficiilor ar fi mai favorabilă României decât practica mondială obișnuită pentru

astfel de proiecte miniere. Statul român, prin Ministerului Economiei și Comerțului (MEC), deține o cotă-parte de 19,3% din S.C. Roșia Montană Gold Corporation SA , deci din Proiectul Roșia Montană (RMP). Această participare este completă și de drept, fără obligația de a finanța participarea la investiția de capital. Beneficiile financiare directe pentru statul român, la nivel local, județean și național, sunt estimate la 1,032 miliarde USD. Această sumă include cota-parte de profit a statului (19,3%), impozitele pe profit, redevențele și alte taxe cum ar fi impozitele pe salariu. În plus, achizițiile suplimentare de bunuri și servicii românești ale proiectului vor fi în valoare de 1,5 miliarde USD, ceea ce duce la o sumă totală, în România, de 2,5 miliarde USD.

Aprobarea proiectului se va concretiza și prin curățarea poluării rezultate în urma defectuoaselor practici miniere din trecut. Într-un scenariu fără proiect, costul acestei ecologizări ar reveni Statului Român.

3. “Avizul de exploatare a rezervelor strategice ale României trebuie dat de PARLAMENTUL ROMÂNIEI”.

Actualele prevederi legale în vederea reglementării acestui gen de activități, nu presupun ca emiterea acordului de mediu să fie subiectul dezbaterilor în Parlamentul României.

Acordul de mediu și autorizația/autorizația integrată de mediu pentru activitățile miniere care utilizează substanțe periculoase în procesul de prelucrare și concentrare, pentru capacități de producție mai mari de 5 milioane tone pe an și/sau dacă suprafața pe care se desfășoară activitatea este mai mare de 1.000 ha, se promovează prin hotărâre de Guvern, la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului (ordonanța de urgență nr. 195 din 22/12/2005 Art. 19).

Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor are un important rol de coordonare a procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului. Decizia finală aparține însă Guvernului României.

4. “Experții independenți care au elaborat proiectul de exploatare de la Roșia Montană au cedat drepturile de competență către SC Roșia Montană Gold Corporation SA iar această societate a compilat expertizele acestor experți independenți după cum îi dictează interesele”.

Evaluarea impactului de mediu pe care a prezentat-o RMGC a răspuns complet Termenilor de Referință propuși de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor. Acest Raport a fost elaborat de mai mult de 100 de experți și specialiști independenți, autorizați de Guvernul României și recunoscuți la nivel național, european și internațional. Suntem încrezători că EIM furnizează informații și motivații suficiente de detaliate pentru concluziile sale pentru a permite Ministerului să ia o decizie privind Proiectul Roșia Montană. Ulterior prezentării EIM, aceasta a fost analizat de două echipe de experți. Experții tehnici reprezentând mai multe bănci internaționale private și agenții de export de credite au concluzionat că EIM se conformează Principiilor Ecuator desemnate pentru a promova împrumuturile responsabile din partea instituțiilor financiare proiectelor care ridică probleme sociale și de mediu, iar un comitet ad hoc din experți europeni a declarat public că EIM a fost bine întocmit. Respingem afirmația că toți acești experți nu sunt cu adevărat independenți.

Conceptul de independență așa cum este el exprimat în această întrebare este foarte simplist. Acesta presupune că singurul factor determinant al independenței este sursa de finanțare și indică într-o oarecare măsură o lipsă de înțelegere a ceea ce înseamnă a fi profesionist. Dacă profesioniștii ar fi dispuși să își modifice raționamentul profesional în funcție de cine le plătește onorariile, atunci ei ar fi prea puțin folositori ; în consecință, reputația lor profesională ar avea imediat de suferit. Echipa de experți independenți care a lucrat la EIM a fost formată dintr-un grup de profesioniști respectabili cu cariere îndelungate în România și pe plan internațional și cu palmaresuri confirmate ale unor raționamente profesionale independente.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. și-a propus încă de la început să respecte legislația românească și pe cea a Uniunii Europene. Plecând de la aceste considerente, putem afirma cu certitudine că RMGC nu a influențat în nici un fel Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului. Din contră, putem spune că, în acest caz, studiul de evaluare a

impactului asupra mediului și-a pus amprenta asupra intențiilor inițiale ale RMGC ca titular de proiect.

În conformitate cu cerințele legale în vigoare, titularul proiectului suportă cheltuielile pentru elaborarea evaluării impactului asupra mediului, furnizează experților informațiile necesare și răspunde de autenticitatea informațiilor pe care le furnizează pentru elaborarea evaluării impactului asupra mediului. Informațiile furnizate de către titularul proiectului sunt de natură tehnică și se referă la natura, mărimea și localizarea proiectului. Aceste informații sunt incluse sau complementare la prezentarea proiectului aflat în faza de studiu de fezabilitate. Concluziile studiului de evaluare a impactului asupra mediului au determinat adoptarea unor modificări în proiectul inițial, cu scopul de a reduce/minimiza impactul asupra mediului.

Conform prevederilor legale, răspunderea pentru corectitudinea evaluării impactului asupra mediului revine autorilor acestuia, respectiv, în cadrul echipei de evaluatori, responsabilitatea revine persoanelor fizice atestate la cel mai înalt nivel de competență și persoanelor juridice atestate, angajate pe bază de contract de către titularul activității.

5. “Din punct de vedere economic repartizarea beneficiilor rezultate din exploatarea aurului și argintului sunt contrare practicii mondiale, astfel beneficiile sunt de 80% ale SC Roșia Montană Gold Corporation SA și doar 19% revin Statului Român în loc ca Statul Român să beneficieze de 80% din beneficii și 19% SC Roșia Montană Gold Corporation SA.”

Spre deosebire de practica internațională comună referitoare la repartizarea beneficiilor, este de observat faptul că, raportat la Proiectul Roșia Montană, repartizarea beneficiilor este mai favorabilă pentru România/Statul român decât pentru investitor/deținătorul proiectului.

În plus, vă rugăm să remarcați faptul că Guvernul României deține o cotă-parte din proiect (fără a participa cu nici un capital) și are o cotă-parte din profituri, estimate la aproximativ 306 milioane USD, împreună cu dreptul de a încasa impozite pe profit, redevențe și alte taxe și impozite. În nici o altă țară din cele dezvoltate un guvern nu deține o cotă-parte directă din profiturile generate de un proiect minier cum este acesta.

6. “Potrivit raportului EIM, costurile totale pentru închiderea minei s-ar ridica la 70.789.884 dolari. Aceasta este o cifră total nerealistă. Potrivit calculului Agenției de Protecție a Mediului din SUA aplicate la proiecte similare din America, costurile aproximative la Roșia Montană se vor ridica la 2,6 miliarde de dolari.”

Cifra de 2.6 miliarde USD este atât nefundamentată, cât și neplauzibil de mare. Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment, etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analizarea fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Lucrările de închidere și refacere ecologică la Roșia Montană cuprind următoarele activități:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;

- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Deși aspectele legate de închidere și refacere ecologică sunt numeroase, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece costul cel mai mare – cel aferent lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului - poate fi estimat la un nivel ridicat de siguranță. Dimensiunea suprafețelor care trebuie remodelate și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studierea lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

De asemenea, la actualizarea estimării garanției financiare pentru refacerea mediului (GFRM) se va prezenta necesitatea unor soluții tehnologice suplimentare, ceea ce conduce la o majorare a sumelor alocate refacerii iazului de decantare a sterilelor, în special în cazul în care acesta este închis prematur și fără aplicarea unui regim optimizat de depozitare a sterilelor. Cifrele exacte depind de detaliile privind strategia de închidere a iazului de decantare a sterilelor, care poate fi stabilită definitiv numai pe parcursul funcționării.

7. “Raportul EIM nu menționează garanții financiare privind securizarea depozitului de deșeuri, cerute de HG 349/2005 și Directiva Europeană 1999/31/EC.”

Detaliile cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) oferită de Roșia Montană Gold Corporation sunt prezentate integral în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat „Planuri ale sistemului de management de mediu și social” (Anexa 1 din subcapitolul „Planul de închidere și reabilitare a minei”). GFRM este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. Aceste fonduri vor fi păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român.

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003).

Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente lucrărilor de refacere a terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care trebuie luate de autoritățile de mediu în cazul unui accident ecologic cauzat de operatorii minieri, în scopul de a se asigura că operatorii dispun de resurse financiare corespunzătoare pentru lucrările de remediere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatarei de la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane de USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de

experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane de USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;
- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții;
- Polițe de asigurare.

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la refacerea mediului ca urmare a proiectului Roșia Montană.

8. "Raportul nu confirmă faptul că SC Roșia Montană Gold Corporation SA nu a găsit nici un asigurator al proiectului minier ceea ce încalcă Directiva europeană 2004/34/CE privind răspunderea de mediu."

Directiva nr. 2004/35/CE privind răspunderea pentru poluarea mediului și prevenirea și remedierea daunelor aduse mediului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. L143/56 ("Directiva nr. 35/2004") stabilește cadrul general de reglementare în domeniul răspunderii pentru poluarea mediului înconjurător.

Potrivit prevederilor art. 1 din Directiva nr. 35/2004 "scopul prezentei directive este de a stabili un cadru general în domeniul răspunderii pentru mediului înconjurător pe baza principiului poluatorul plătește, de a preveni și remedia pagubele cauzate mediului înconjurător".

Directiva nr. 35/2004 statuează la nivel de principiu în cuprinsul dispozițiilor art. 14 (1) faptul că "Statele Membre vor lua toate măsurile necesare pentru dezvoltarea piețelor și instrumentelor financiare de garantare prin intermediul operatorilor economici și financiari, inclusiv mecanisme financiare în cazul insolvenței, în scopul de a asigura operatorilor garanțiile financiare necesare pentru obligațiile asumate prin directivă".

Mai mult, conform prevederilor art. 19 (1) Directiva nr. 35/2004, Statele Membre vor implementa în legislația internă dispozițiile Directivei până la data de 31.04.2007. Precizăm faptul că, până la acest moment, Directiva nr. 35/2004 nu a fost transpusă în legislația noastră. Având în vedere aspectele menționate anterior, vă rugăm să observați faptul că, proiectul propus de RMGC nu încalcă Directiva nr. 35/2004 întrucât nu există reglementări interne cu caracter normativ care să stabilească aspectele de ordin material și procedural privind constituirea unei astfel de garanții.

Cu toate acestea, în măsura în care vor exista dispoziții legale specifice în privința constituirii unor garanții, RMGC va lua toate măsurile necesare pentru îndeplinirea obligațiilor legale care îi incumbă.

9. "Din punct de vedere tehnic iazul de decantare propus nu va fi impermeabil. Iazul de decantare este situat chiar deasupra orașului Abrud, putând să aibă consecințe catastrofale în caz de rupere."

Proiectul cuvetei iazului de decantare a sterilului (IDS) prevede realizarea unui strat de etanșare pentru a asigura protecția apei subterane. Concret, iazul de decantare a sterilului de la Roșia Montană (IDS sau „iazul”) a fost proiectat astfel încât să se conformeze prevederilor Directivei UE privind protecția apelor subterane (80/68/CEE), transpusă în legislația românească prin HG 351/2005. IDS este, de asemenea, proiectat astfel încât să respecte Directiva UE privind deșeurile miniere (2006/21/CE), în conformitate cu Termenii de referință stabiliți de MMGA în luna mai 2005. Alineatele de mai jos explică modul în care iazul se conformează prevederilor acestor directive.

IDS este alcătuit dintr-o serie de componente individuale, care cuprind:

- cuveta iazului de steril;
- barajul de sterile;
- iazul secundar de colectare a infiltrațiilor;
- barajul secundar de retenție; și
- puțuri de hidro-observație / puțuri de extracție pentru monitorizarea apelor subterane, amplasate în aval de barajul secundar de retenție.

Toate aceste componente formează parte integrantă a iazului, fiind necesare pentru funcționarea acestuia la parametri proiectați.

Directivele menționate mai sus impun ca proiectul IDS să asigure protecția apelor subterane. În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (strat de fundare a cuvetei IDS, a barajului IDS și a barajului secundar de retenție constituit din șisturi cu permeabilitate redusă) și realizarea unui strat de etanșare din sol cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub cuveta IDS. Pentru mai multe informații, vezi Capitolul 2 din Planul F al studiului EIM intitulat „Planul de management al iazului de decantare a sterilelor”.

Stratul de etanșare cu permeabilitate redusă va fi în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile astfel cum sunt definite de Directiva UE 96/61 (IPPC) și de Directiva UE privind deșeurile miniere. Proiectul iazului cuprinde și alte elemente de proiectare suplimentare privind protecția apelor subterane, după cum urmează:

- O diafragmă de etanșare din material cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în fundația barajului de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un nucleu cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) în barajul de amorsare pentru controlul infiltrațiilor;
- Un baraj și un iaz de colectare a infiltrațiilor sub piciorul barajului de sterile pentru colectarea și retenția debitelor de infiltrații care ajung dincolo de axul barajului;
- O serie de puțuri de monitorizare, mai jos de piciorul barajului secundar de retenție, pentru monitorizarea infiltrațiilor și pentru a asigura conformarea cu normativele în vigoare, înainte de limita iazului de steril.

Pe lângă componentele de proiectare precizate mai sus, se vor implementa măsuri operaționale specifice pentru protecția sănătății populației și a mediului. În cazul puțin probabil în care se va detecta apă poluată în puțurile de hidro-observație, mai jos de barajul secundar de retenție, aceste puțuri vor fi transformate în sonde de pompaj pentru recuperarea apei poluate și pomparea acesteia în iazul de decantare unde va fi încorporată în sistemul de recirculare a apei la uzina de procesare a minereului aparținând de Proiectul Roșia Montană, până când se revine la limitele admise de normativele în vigoare.

Iazul de decantare a sterilelor este situat la o distanță de aproximativ 2 km deasupra orașului Abrud, prin urmare criteriile de proiectare ale iazului au fost stabilite având în vedere consecințele unei cedări a barajului. Barajul propus pentru iazul de decantare a sterilelor și barajul secundar de la iazul de captare sunt proiectate în mod riguros cu depășirea condițiilor impuse de reglementările românești și internaționale, cu capacitate de înmagazinare a volumelor de apă rezultate ca urmare a unor precipitații abundente și cu prevenirea fenomenului de cedare a barajului datorită deversării peste baraj și a scurgerilor de cianură, precum și a poluării apelor de suprafață sau subterane aferente.

În mod concret, iazul a fost proiectat pentru două fenomene de precipitații maxime probabile și a viiturilor maxime probabile aferente. Criteriile de proiectare pentru IDS prevăd o capacitate de înmagazinarea a două precipitații maxime probabile (PMP), ceea ce reprezintă mai multe precipitații decât au fost vreodată înregistrate în această zonă. Graficul de construcție în etape a îndiguirii și cuvetei iazului va fi realizat astfel încât să se asigure că iazul are capacitatea de a reține apa dintr-un eveniment meteorologic de tipul precipitației maxime probabile pe toată durata de viață a proiectului. Iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană este prin urmare proiectat să înmagazineze un volum total de precipitații de peste patru ori mai mare decât volumul impus de prevederile legale în vigoare în România. Pentru cazul puțin probabil de apariție a încă unui fenomen după cea de-a doua precipitație maximă probabilă se va construi un descărcător de siguranță. Descărcătorul de siguranță este construit din motive de securitate pentru a se asigura evacuarea corespunzătoare a apei în cazul unui fenomen meteorologic puțin probabil, evitându-se astfel revărsarea peste baraj care ar putea provoca

cedarea acestuia. În consecință, proiectul iazului de decantare a sterilelor depășește semnificativ standardele impuse pentru siguranță. Acest lucru s-a făcut pentru a se asigura că riscurile pe care le implică folosirea văii Corna ca depozit pentru sterile sunt mult sub ceea ce se consideră în mod normal sigur.

De asemenea, s-a realizat un studiu suplimentar privind condițiile seismice, iar astfel cum se precizează în studiul de evaluare a impactului asupra mediului, iazul de decantare a sterilelor este proiectat să reziste la cutremurul maxim credibil (CMC). CMC reprezintă cel mai puternic cutremur care poate să se manifeste în zona amplasamentului iazului, conform datelor înregistrate de-a lungul timpului.

În plus, capitolul 7 din raportul de evaluare a impactului asupra mediului cuprinde o evaluare a cazurilor de risc analizate și prezintă mai multe scenarii de cedare a barajului. În mod concret, scenariile de cedare a barajului au fost analizate pentru situația de cedare a barajului de amorsare și pentru configurația finală a barajului. Rezultatele modelării cazurilor de cedare a barajului arată mărimea suprafeței acoperită de scurgerea de steril. Pe baza celor două cazuri analizate, sterilul nu va ajunge dincolo de confluența pârâului Corna cu râul Abrud.

Cu toate acestea, proiectul recunoaște necesitatea implementării unui Plan de intervenție în caz de avarie/accident pentru cazul foarte improbabil de cedare a barajului. Acest plan a fost depus împreună cu documentația EIM, ca Planul I, volumul 28.

Pentru o analiză tehnică mai detaliată, vă rugăm să vedeți capitolul 7, secțiunea 6.4.3.1 din cadrul EIM intitulată "Scenarii de cedare potențială a iazului de decantare a sterilelor".

10. "Avem de-a face cu o încălcare a Directivelor privind protecția apelor subterane, așa cum a fost transpusă în legislația românească prin HG 351/2005."

Atragem atenția asupra faptului că, invocarea Hotărârii de Guvern nr. 351/2005 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase este greșită întrucât acest act normativ nu stabilește criteriile de construire și/sau operare a iazurilor de decantare.

Actualmente, la nivelul Uniunii Europene desfășurarea activității de depozitare a deșeurilor care provin din industria extractivă este reglementată în mod distinct prin Directiva nr. 2006/21/CE ("Directiva nr. 2006/21/CE"), publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. L 102 din data de 11.04.2006.

Potrivit prevederilor art. 2 (1) din Directiva nr. 21/2006 „prezenta directivă are ca obiect reglementarea managementului deșeurilor care provin din desfășurarea activității de prospecțiune, extracție, tratare și depozitare a resurselor minerale precum și a activităților desfășurate în cariere”.

Totodată, art. 2 (4) din Directiva nr. 21/2006 prevede în mod expres faptul că deșeurile extractive nu cad sub incidența prevederilor Directivei 1999/31/EC privind depozitarea deșeurilor, care a fost transpusă în legislația internă prin HG 349/2005.

Deși, până în acest moment Directiva nr. 21/2006 nu a fost transpusă în legislația internă, menționăm faptul că, RMGC a redactat raportul la proiectul de evaluare a impactului asupra mediului cu respectarea cerințelor și condițiilor obligatorii prevăzute în cuprinsul acestei reglementări, în concordanță cu Îndrumarul transmis de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002 pentru aprobarea Procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002").

11. "Nu există un raport de securitate depus spre consultarea publicului și de evaluare din partea autorităților competente, potrivit HG 95/2003."

Această afirmație nu este adevărată. Raportul de securitate a fost depus odată cu Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului la 18 mai 2006 și a fost disponibil în vederea consultării în locațiile unde Raportul EIM a fost depus atât în format electronic, cât și versiune printată. Acesta se află atât pe site-ul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor cât și pe www.povesteadevarata.ro

12. “Raportul EIM nu conține o evaluare a impactului fenomenului numit “ploaie de cianuri”, generat de evaporarea cianurii din iazul de decantare, și nici o descriere a impactului transfrontalier în cazul unui accident asupra unor arii naturale importante, cum ar fi Parcul Național Koros-Maros din Ungaria situate de-a lungul văii Mureșului.”

Precizăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri și nici nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor de cianură în atmosferă.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocivizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 μg/m³;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 μg/m³, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională (legislația națională și legislația UE pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației);
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001, Cicerone și Zellner, 1983);

- Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, Cap. 2, Cap. 4.1 și Cap. 4.2 (secțiunea 4.2.3).

Apreciem faptul că există preocupări cu privire la impactul transfrontalier și că s-a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în bibliografia anexată la acest raport.

Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (Capitolul 10 *Impact Transfrontieră*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, RMGC a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include evaluarea impactului asupra mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și cianuri, nitrat, amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul Programul de Modelare a Râului Mureș iar raportul complet de modelare este prezentat ca Anexa 5.1.

13. “Raportul EIM nu evaluează Alternativa Zero, adică o evaluare în cazul neimplementării proiectului.”

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului a avut în vedere toate alternativele de dezvoltare, inclusiv aceea de a nu demara nici un proiect – o opțiune care nu va antrena niciun fel de investiții, ceea ce va face ca problemele de poluare existente și declinul socio-economic să continue (Capitolul 5 – *Analiza alternativelor*).

Raportul a luat în considerare, de asemenea, activități alternative – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană.

Capitolul 5 examinează, totodată, alternativele privind locația pentru cele mai importante instalații precum și variantele de tehnologie pentru minerit, procesare și managementul deșeurilor, la nivelul celor mai performante tehnici, și în conformitate cu documentația pentru cele mai bune tehnici disponibile publicată de UE.

14. “Din punct de vedere al biodiversității Roșia Montană conține habitate și specii importante de floră și faună, care sunt pe deplin protejate, conform legislației românești și Directivei Europene privind habitatele (92/43).”

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6000 de DVD/CD-uri în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în aceasta zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate, respectiv a Directivei 79/409 Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte.

15. “Se încalcă Legea 422/2001 art. 9 și art.10 în sensul că din hârțile cuprinse în studiul de impact reiese că în mod ilegal galeriile romane și vestigiile ce le conțin, din masivele Orlea și Cârnic, vor fi distruse.”

După cum rezultă din rapoartele și publicațiile specialiștilor, galeriile romane de la Roșia Montană sunt importante, dar nu unice. Astfel, un repertoriu al siturilor miniere antice de pe teritoriul Transilvaniei și Banatului – realizat în contextul elaborării Studiului de Impact asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană - susține aserțiunea potrivit căreia este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană, cel puțin din perspectiva istoriei exploatărilor romane pe cuprinsul Imperiului și în particular în provincia Dacia. Existența a cel puțin 20 de situri cu caracteristici relativ similare - dintre care unele precum Ruda Brad, Bucium – zona Vulcoi Corabia și zona Haneș – Amlașul Mare, au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului *Alburnus Maior* - vin să nuanțeze în mare măsură determinarea valorii de unicitate a acestui sit.

Cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice din masivul Cârnic, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Subliniem însă faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*.

Astfel, în baza raportului științific înaintat de către specialiștii francezi, Comisia Națională de Arheologie a propus, iar Ministerul Culturii și Cultelor a emis certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic, cu excepția unei suprafețe de cca. 5 hectare ce include Piatra Corbului. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară și realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană. În momentul de față acest certificat de descărcare face obiectul unui proces în contencios.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Astfel trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată *Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic* elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43). În baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată, investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Cu referire la galeriile din Orlea, în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 - că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea, se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: „Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru începând din 2007”.

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului

2005. Astfel, echipa franceză coordonată dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi, un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu identificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

În masivul Orlea a fost amenajat în cursul anilor '80 un Muzeu al Mineritului la Roșia Montană. În acest sens, în acest perimetru minier s-au amenajat o serie de galerii aflate într-o stare bună de conservare, care au fost separate prin ziduri de beton de lucrările miniere moderne prin care erau accesibile. Ca și lucrările miniere din Cărnic, precum și din celelalte sectoare miniere de la Roșia Montană, galeriile din Orlea au profil trapezoidal caracteristic. De asemenea, și aceste lucrări antice au avut de suferit de-a lungul timpului „remodelări” succesive, respectiv reluări miniere în scopul exploatării unor noi rezerve de minereu. Aceste activități miniere au condus la distrugerea unei părți a acestor vestigii antice. Mai mult, starea lor de conservare se degradează accentuat mai ales în urma activității miniere recente care a folosit abaterea prin perforare – pușcare, ceea ce a condus la destabilizarea rocilor și accentuarea degradării vestigiilor miniere subterane. Îndepărtarea ramboului din lucrările miniere antice din cursul cercetărilor arheologice miniere, reprezintă un alt factor care contribuie la fragilizarea lucrărilor miniere antice. Degradarea stării de conservare a vestigiilor miniere din toate epocile este accentuată și de închiderea exploatării miniere conduse de Minvest (1 iunie 2006), care asigură, e drept că la un nivel minim, drenajul de ansamblu al sistemului de galerii al minei de la Roșia Montană. Închiderea activității miniere, care în conformitate cu normele naționale în vigoare implică un spectru extrem de larg de măsuri de conservare, s-a tradus la Roșia Montană doar printr-o stopare a activității extractive, mina fiind pur și simplu abandonată. După numai câteva luni de abandon, principala cale de drenare a apelor de mină, respectiv galeria Sf. Cruce din Orlea, se află într-o stare critică, apele de mină colmatând de fapt căile de drenare lungi de mai mulți kilometri. În cazul în care acest patrimoniu minier va fi doar „înghețat”, fără a se organiza măsuri de întreținere, în scopul conservării lui pentru generațiile viitoare, rezultatul va fi dezastruos, iar ceea ce încă mai există va dispărea ca urmare a surpărilor și inundațiilor din subteran. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie – din păcate - „treptele romane” de la Brad (vestigii miniere de epocă romană cuprinse de asemenea în Legea 5/2000), unde după ce s-au stopat lucrările de întreținere, acestea au devenit practic inaccesibile.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004 în cuprinsul viitoarei zone de dezvoltare industrială din masivul Orlea sunt clasate ca monumente istorice, două situri arheologice, respectiv - Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01), Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (AB-I-m-A-00065.02).

Conform prevederilor Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, modificată este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic, poate fi redat activităților umane curente. Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea.

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare, RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări

se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

În ceea ce privește informațiile de detaliu cu privire la principalele vestigii arheologice, cât și o serie de considerații despre protejarea acestora și măsurile specifice preconizate de planurile de management, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea masivelor Orlea și Cărnic. Potrivit rezultatelor cercetărilor, recomandărilor și practicilor internaționale în domeniu decizia de a păstra cele mai importante vestigii arheologice miniere subterane din cadrul sitului Roșia Montană *in situ* și, în anumite cazuri, acolo unde din rațiuni legate de starea de conservare a vestigiilor și de cele legate de securitatea accesului publicului, sub forma unor replici fidele este soluția viabilă care servește cel mai bine punerii în valoare a patrimoniului de acest tip.

Departate de a distruge patrimoniul Roșiei Montane, Raportorul Special al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei a denumit compania care a sponsorizat un program de salvare arheologică – o investiție de 10 milioane USD până în prezent condusă de un arheolog minier de renume internațional – „un proiect exemplar de dezvoltare responsabil”.

16. “Acordul de mediu în discuție a fost solicitat în baza unei licențe miniere care nu reflectă propunerea de proiect minier al SC Roșia Montană Gold Corporation SA.”

17. “Licența prevede o capacitate de producție de 400.000 t/an în timp ce SC Roșia Montană Gold Corporation propune în mod oficial o capacitate de producție de 13 tone/an. Aceasta încalcă legea minelor din România.”

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 (“Licența Roșia Montană”) a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data încheierii Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica

utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

În conformitate cu dispozițiile legale, RMGC urmează întreaga procedură de autorizare pentru noile exploatare miniere, dezbateră publică a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului fiind o etapă obligatorie în cadrul acestui proces de autorizare.

18. “De asemenea SC Roșia Montană Gold Corporation SA nu îndeplinește condițiile art.11 din Legea Minelor 85/2003.”

19. “Nu există o Hotărâre de Guvern care să stabilească “importanța economică” a proiectului minier Roșia Montană care să îl excepteze de la prevederile Legii Minelor 85/2003 art.11, alin (1).”

Afirmația conform căreia SC Roșia Montană Gold Corporation SA nu îndeplinește condițiile art. 11 din Legea Minelor 85/2003 este falsă. Legea Minelor nr. 85/2003 are o aplicabilitate generală, iar potrivit art. 11 din Legea Minelor, *”Efectuarea de activități miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, [...] situri arheologice de interes deosebit, [...], precum și instituirea dreptului de servitute pentru activități miniere pe astfel de terenuri sunt strict interzise. Excepțiile de la prevederile alin. 1 se stabilesc prin hotărârea Guvernului, cu avizul autorităților competente în domeniu și cu stabilirea de despăgubiri și alte măsuri compensatorii.”*

În virtutea Licenței de concesiune pentru exploatare minieră nr. 47/1999, RMGC a dobândit dreptul de a efectua activități miniere în perimetrul Roșia Montană, care include zone asupra cărora a fost instituit un regim de protecție. În cazul în care interdicția stabilită prin art. 11 ar fi fost absolută, Legea Minelor ar fi prevăzut interdicția legală de a institui perimetre miniere acolo unde există zone asupra cărora a fost instituit un regim de protecție.

O astfel de interdicție nu există, ba mai mult, Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 951/24.11.2006 (“OG nr. 43/2000”), precum și Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 938/20.11.2006 (“Legea nr. 422/2001”), prevăd proceduri specifice pentru redarea terenurilor respective activităților umane curente prin declasarea monumentelor istorice și descărcarea de sarcină arheologică. Aceste proceduri reprezintă regulă aplicabilă în toate situațiile în care se are în vedere efectuarea unor lucrări care necesită autorizație de construire pe terenuri supuse unui regim de protecție.

Legea Minelor nr. 85/2003 nu interzice folosirea acestor proceduri, ci doar permite ca, în situații excepționale, Guvernul să poată fi abilitat în temeiul Legii Minelor să stabilească prin hotărâre cazuri în care efectuarea activităților miniere este posibilă fără a urma procedurile legale general aplicabile prevăzute de OG nr. 43/2000 și Legea nr. 422/2001. O astfel de hotărâre de Guvern nu este necesară în cazul Proiectului Roșia Montană, întrucât RMGC urmează dispozițiile și procedurile prevăzute de OG nr. 43/2000 și Legea nr. 422/2001 pentru descărcarea de sarcină arheologică a terenurilor care vor fi afectate de activitățile miniere, urmând ca acestea să fie redare activităților umane curente, potrivit legii.

Totodată, pentru valorile de patrimoniu cultural existente în Perimetrul Roșia Montană și clasificate conform legii, Proiectul prevede instituirea unei zone protejate, în interiorul căreia nu se vor efectua activități miniere, precum și conservarea *in situ* pentru monumentele istorice aflate în afara acestei zone, aspecte detaliate în Planul de management al patrimoniului cultural - Planul M din Raportul EIM.

20. “Exceptarea proiectului minier Roșia Montană de la prevederile legii minelor în situația în care acest proiect nu are o importanță economică prin beneficii economice aduse Statului Român în comparație cu beneficiile economice pe care le-ar avea SC Roșia Montană Gold Corporation SA, ar induce, poate, chiar Guvernul României sub incidența penală.”

Statul român, prin Ministerului Economiei și Comerțului (MEC), deține o cotă-parte de 19,3% din SC Roșia Montană Gold Corporation SA, deci din Proiectul Roșia Montană (RMP).

Această participare este completă și de drept, fără obligația de a finanța participarea la investiția de capital. Beneficiile financiare directe pentru statul român, la nivel local, județean și național, sunt estimate la 1,032 miliarde USD. Această sumă include cota-parte de profit a statului (19,3%), impozitele pe profit, redevențele și alte taxe cum ar fi impozitele pe salariu. În plus, achizițiile suplimentare de bunuri și servicii românești ale proiectului vor fi în valoare de 1,5 miliarde USD, ceea ce duce la o sumă totală, în România, de 2,5 miliarde USD.

21. “De asemenea SC Roșia Montană Gold Corporation SA nu îndeplinește condițiile art.18,alin.2 din Legea Minelor 85/2003 întrucât nu are o licență de exploatare nouă.”

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 (“Licența Roșia Montană”) a fost încheiată și aprobată potrivit procedurilor prevăzute de legea în vigoare la momentul încheierii ei, respectiv fosta Lege a Minelor nr. 61/1998. Potrivit principiului fundamental de drept „*tempus regit actum*”, un act se încheie în conformitate cu procedurile prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sale, astfel că este evident ca Licența Roșia Montană nr. 47/1999, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/1999, nu avea cum să fie obținută potrivit procedurii prevăzute de Legea Minelor nr. 85/2003, lege care a fost publicată și a intrat în vigoare patru ani mai târziu. În acest sens, art. 21 (2) din Legea Minelor nr. 85/2003 precizează în mod expres că „*prevederile legale existente la data intrării în vigoare a licenței rămân valabile pe toată durata acesteia, cu excepția apariției unor eventuale dispoziții legale favorabile titularului.*”

O altă regulă general aplicabilă în materia dreptului este aceea că abrogarea unui act normativ și înlocuirea lui cu un alt act normativ nu au ca efect anularea actelor și documentelor emise în temeiul actului normativ abrogat, și nici nu presupun re-emiterea acestora. Astfel, licențele miniere emise în temeiul și conform procedurilor prevăzute de Legea Minelor nr. 61/1998 rămân în vigoare, chiar dacă Legea Minelor nr. 85/2003 a abrogat Legea Minelor nr. 61/1998. În acest sens, art. 60 alin. (1) din Legea Minelor nr. 85/2003 conține prevederi exprese cu privire la valabilitatea licențelor încheiate în temeiul Legii nr. 61/1998, prevederi care sunt în conformitate cu principiul constituțional al ne-retroactivității legii: “Prevederile licențelor de explorare și/sau exploatare aprobate de Guvern rămân valabile pe întreaga lor durată, în condițiile în care au fost încheiate.”

22. “Actualele planuri de urbanism ale comunei Roșia Montană nu corespund propunerii de proiect în raportul EIM.”

Planul de Urbanism General aprobat în anul 2000 a fost modificat în momentul aprobării Planului de Urbanism General al Comunei Roșia Montană (PUG) din anul 2002. Această modificare se evidențiază prin încorporarea zonei protejate, care cuprinde clădirile cu valoare de patrimoniu.

La ora actuală este în etapa de avizare Modificarea Planului de Urbanism Zonal - Zona Industrială Roșia Montană, documentație de urbanism care a fost aprobată și la nivelul anului 2002 dar a fost modificată în prezent datorită fazei de detaliu la care a ajuns proiectul Roșia Montană (micșorarea amprentelor carierelor, reproiectarea unor drumuri tehnologice, creșterea suprafeței zonei protejate, toate acestea fiind rezultatul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și a măsurilor de prevenire, minimizare și eliminare a impactului potențial, rezultate din procesul de evaluare).

Limitele zonei industriale au fost stabilite în baza unei analize științifice, care delimitează zonele de protecție. Regulamentul de urbanism al Planului de Urbanism Zonal (PUZ) va stabili în detaliu viitoarele funcționalități pentru diferite zone. Interdicția de construire sau de dezvoltare a altor activități este menținută doar pe amprenta obiectivelor propuse.

Cele două planuri de urbanism sunt în deplină conformitate cu propunerea de proiect minier al cărui impact este evaluat în EIM.

23. “Până în prezent nu s-au efectuat modificările planurilor de urbanism ale orașelor Abrud și Câmpeni, precum și a comunei Bucium.”

În ceea ce privește planurile de urbanism ale celorlalte localități, PUG pentru orașul Abrud a fost reactualizat în anul 2002 și a încorporat partea de iaz care se află pe teritoriul administrat de Abrud și a parcurs aceeași procedură de avizare ca și Planul de Urbanism General al comunei Roșia Montană. Pentru orașul Câmpeni, Planul de Urbanism General este în curs de reactualizare. Compania Roșia Montană Gold Corporation a solicitat Consiliului Local includerea în PUG a părții de conductă de alimentare cu apă și a captării din Râul Arieș. După finalizare, acesta va face obiectul procedurii de avizare descrise anterior.

Pe teritoriul administrativ al comunei Bucium va fi amplasat doar un drum care are un impact nesemnificativ asupra planului de urbanism. În consecință, în conformitate cu reglementările urbanistice aplicabile, nu este necesară includerea acestuia într-un nou plan de urbanism sau modificarea celui existent.

24. “Astfel s-a încălcat Directiva privind Evaluarea Strategica de Mediu (SEA) transpusă în legislația românească prin HG 1076/2004.”

Punctul 3.12 aliniatul 2 al manualului de aplicarea a HG 1076/2004 prevede că evaluarea de mediu pentru planuri și programe trebuie efectuată înaintea evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte. Însa în cazul Proiectului Roșia Montană documentațiile de urbanism (PUG/PUZ- zona industrială) au fost aprobate în 2002 .Ca urmare a demarării procedurii de obținere a acordului de mediu și a procesului de evaluare a impactului asupra mediului în decembrie 2004 și dezvoltării de detaliu a proiectului au apărut anumite modificări ale limitelor obiectivelor după cum urmează:

- Retragerea limitei nordice a carierei Cârnic în vederea creșterii zonei tampon dintre Zona protejată și Carieră.
- Retragerea limitei sudice a carierei Orlea pentru a stabili o zona tampon între carieră și biserica Greco-catolica.
- Renunțarea la 1/3 din suprafața carierei Jig (zona SE) pentru a crește zona tampon dintre carieră și Zona Protejată Roșia Montană.
- Reconfigurarea traseului anumitor drumuri de exploatare pentru a mări zona tampon a unor case declarate monument istoric și incluse în lista monumentelor publicată în M.O.
- Mărirea zonei protejate Roșia Montană (centrul istoric și zona tampon) de la 52 la 135 ha.

Toate aceste modificări sunt practic rezultatul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și au rolul de a crește performanțele de mediu a Proiectului. Creșterea gradului de siguranță și menținerea calității factorilor de mediu în zona protejată care are funcțiune de zonă rezidențială în conformitate cu prevederilor standardelor de calitate pentru zone rezidențiale. Toate aceste mici modificări au condus la o schimbare a bilanțului teritorial și au impus modificarea PUZ, în zona industrială Roșia Montană procesul de avizare al PUZ fiind unul paralel și demarat ulterior evaluării impactului pentru proiectul Roșia Montană. În concluzie nu poate fi vorba de o încălcare a prevederilor HG 1076/2004 în cazul de față.

25. “Etapa de consultări publice și evaluarea calității raportului SIM a început fără un certificat de urbanism valabil. Noul certificat de urbanism, obținut în mai 2006, reflectă o nouă intenție de proiect incompatibilă cu intenția de proiect inițială, depusă la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.”

Nu este corectă afirmația potrivit căreia etapa de consultări publice și evaluare a studiului de mediu a început fără un Certificat de Urbanism valabil.

Astfel, la data depunerii Raportului EIM (15 mai 2006) și anterior începerii consultării publicului (iunie 2006). documentația prezentată de Roșia Montană Gold Corporation conținea Certificatul de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006, act valid și valabil la acea dată și în prezent.

Solicitarea privind respingerea cererii pentru emiterea acordului de mediu, fundamentată pe opinia conform cu care procedura de obținere a unui acord de mediu este viciată pentru că nu s-ar fi prezentat un Certificat de Urbanism valabil, este eronată și nefundamentată atât din punct de vedere juridic cât și față de situația de fapt.

Astfel, din punct de vedere juridic, arătăm că Certificatul de Urbanism este parte a documentației depusă de solicitant la momentul *demarării* procedurii pentru emiterea acordului de mediu.

În fapt, subliniem că cerința legală a fost respectată de către RMGC, care a depus o documentație completă și în deplină conformitate cu cerințele legale, incluzând Certificat de Urbanism valabil (Certificatul de Urbanism nr. 68 din 20 august 2004).

Suspendarea la un moment dat a Certificatului de Urbanism inițial nu are relevanța și nu influențează procedura de obținere a acordului de mediu întrucât:

- cerința existenței Certificatului de Urbanism valabil se referă la momentul demarării procedurii (art. 9 din Procedura pentru evaluarea impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, aprobată prin Ordinul nr. 860/2002), cerința fiind îndeplinită de RMGC conform celor mai sus arătate;
- la data depunerii Raportului EIM (15 mai 2006) și anterior începerii consultării publicului (iunie 2006). documentația prezentată de Roșia Montană Gold Corporation conținea Certificatul de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006, act valid și valabil la acea dată și în prezent. Certificatul de Urbanism este un document emis în scop informativ și este destinat numai a aduce la cunoștința solicitantului regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și clădirilor existente *la data solicitării* și de a stabili cerințele de urbanism și avizele necesare pentru obținerea autorizației de construire (art.6 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată; art. 27 alin. 2 din Normele de aplicare a legii 50/1991- Monitorul Oficial nr. 825 bis/13.09.2005); pentru aceeași parcelă se pot elibera mai multe certificate de urbanism, dispozițiile legale neimpunând o limitare a numărului de certificate de urbanism care pot fi obținute de un solicitant (art. 30 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul);

26. “Decizia referitoare la exploatare minieră Roșia Montană depinde de interesele generale ale cetățenilor României și nicidecum a unor grupuri de interese locale.”

Proiectul Roșia Montană (RMP) oferă șansa de a utiliza banul privat pentru promovarea dezvoltării economice într-o zonă dezavantajată, cu o puternică tradiție în minerit. Ea va servi drept catalizator pentru promovarea dezvoltării unei economii viabile în regiune, așa cum se arată în mai multe anexe ale Raportului la Studiul Evaluării Impactului asupra Mediului, în special în Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității (CSDP). În prezent, rata șomajului în Roșia Montană este de 70%. Este dovada dificultății de a atrage noi forme de dezvoltare economică într-o zonă care a rămas subdezvoltată, poluată și relativ inaccesibilă. De asemenea, studiul de referință pentru condițiile economice arată dificultățile cu care se confruntă regiunea în lipsa proiectului.

Valoarea profitului economic pentru România a fost calculată cu precizie, pe baza unui proces complex, care a evaluat valoarea metalului prețios care va fi extras, înmulțită cu cifrele care reprezintă un preț al aurului de 600 USD/uncie, iar la argint, de 10,50 USD/uncie.

27. “Acest proiect de exploatare miniera vizând rezervele de aur și argint de la Roșia Montană are de fapt ca scop principal rezervele de uraniu ale României, unica sursă vitală pentru energie a României, pentru destinul strategic al României, în contextul epuizării rezervelor de gaze și petrol ale României.”

La Roșia Montană nu se cunosc alte metale, pe lângă aur și argint, în concentrații suficient de importante pentru a fi exploatare și valorificate economic. Această afirmație este susținută de datele obținute în urma analizării a 47 de elemente și efectuării a numeroase studii petrografice. Precizăm că în cea mai mare parte concentrațiile de elemente se încadrează în fondul natural al scoarței terestre: U (1,43ppm față de 3,7 ppm), Th (6,07ppm față de 18 ppm), Sr (95,4ppm față de 125ppm), Mo (1,27ppm față de 1,5ppm), În (0,05ppm față de 0,1ppm), Ge (0,21ppm față de 1,5ppm) etc. Toate aceste rezultate s-au obținut în urma unor ample programe de cercetare, care s-au desfășurat în perioada anilor 1997 - 2006, în care s-au recoltat probe din galeriile subterane existente, s-au probat treptele de carieră și aflorimentele de suprafață și s-au efectuat o multitudine de foraje de suprafață și din subteran. Acest program de cercetare a oferit

un grad de detaliere extrem de ridicat pentru zăcămintul Roșia Montană, probele fiind analizate individual pentru o multitudine de elemente așa cum s-a arătat mai sus.

Este important de precizat că nici în timpul exploatărilor anterioare derulate la Roșia Montană nu au fost recuperate astfel de elemente.

Answer to the contestation submitted by Marin Luciana under registration no. 1342

Contestation no. 1342 raises a number of issues. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. has fully taken these issues into consideration in the development of the comprehensive, detailed Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roșia Montană project. Our specific responses to Contestation No. 1885 are as follows:

1. 'The gold and silver deposits from Roșia Montană represent one of Romania's strategic reserves'

Roșia Montană's gold and silver are referred to in Romanian law (*Law of Mines*, No. 85/2003, Chapter 2, article 3) as "reserves" but not as "strategic reserves." In fact, Romanian law places no restrictions on who can apply to obtain a license to explore or exploit gold and silver in the country. Romanian, foreign, public, and private firms can all apply for a license from the National Agency of Mineral Resources to mine a deposit.

There is no state monopoly on gold exploitation and the Romanian authorities have issued permits to many companies - Roșia Montană is just one of Romania's many gold and silver deposits. Furthermore, in the case of RMGC's new mine, the Romanian government owns 20% of RMGC stock. Additionally, the country will receive a share of the profits and the tax revenue generated by the new mine.

Mining as with all industries was required to be undertaken as part of a functioning market economy, which was a condition of EU membership.

We agree that Roșia Montană represents an issue of national strategic importance, designed to raise the bar for long-term investment in Romania. RMGC is the largest employer in this disadvantaged region and indeed the whole county and is the largest local taxpayer. Romania will receive about US\$ 1 billion for its share of the project, and a total of about US\$ 1.5 billion when one includes the value of goods and services procured in Romania. The project meets or exceeds all Romanian and EU standards, creates new jobs for Romanians, especially in Roșia Montană and the surrounding region, and will be a catalyst for reviving the mining sector, which is strategic to the Romanian economy and an important tool for rural development.

2. 'The project does not fall within the competence of any Romanian ministry or of the Romanian Government'

As per the Romanian legislation, the competence to grant or not the environmental permit falls under the responsibility of local or central environmental protection authorities. In the case of large projects – such as the Roșia Montană Project (RMP), the environmental permit will be granted or not by the Romanian Government, at the recommendation of the Ministry of the Environment and Water Management (MEWM).

As per the Emergency Ordinance no. 195 dated 22/12/2005 Art. 19 – The environmental permitting for mining activities using hazardous substances, for production rates exceeding 5 million tons/year and/or if the project surface exceeds 1,000 ha, will be given by the Romanian Government by means of a Governmental decision, at the recommendation of the central public authority for environmental protection.

Thus, as long as there are legal provisions that regulate the development of such activities, the environmental permitting must comply with those.

It is not up to RMGC to comment on the competence of the Government of Romania. However, it is fair to point out that the Government has run a process providing wide opportunities for public comment. Certainly, the people of Romania stand to benefit a great deal from the proposed project. The distribution of benefits would be more favorable for Romania than is

typical of mining projects worldwide. The Romanian State through the Ministry of Economy and Commerce (MEC) has a 19.3% ownership interest in RMGC, thus in Roșia Montană Project (RMP). This interest is a fully carried interest with no obligation to fund its share of the capital investment. The direct financial benefits to the Romanian State, at the local, county, and national level, are projected to be US\$ 1,032 million. This includes the government's share of profits, profit taxes, royalties and other taxes such as payroll taxes. An additional US\$ 1.5 billion of Romanian goods and services will be acquired by the project. That leads to a total of US\$ 2.5 billion in Romania.

The approval of the project will also result in the clean-up of pollution from past poor mining practices. In a no-project scenario, the cost of this cleanup would be the responsibility of the Romanian state.

3. 'The approval to operate Romania's strategic reserves must be issued by the ROMANIAN PARLIAMENT'

Existing legislation regarding the permitting process for this type of activities does not require that the issuance of the environmental permit be subject to debate by the Romanian Parliament.

Under the Emergency Ordinance no. 195/22.12.2005, Art. 19 – The environmental permit and the environmental authorization/integrated environmental authorization for mining activities using hazardous substances in their processing and concentration operations, for production rates exceeding 5 million tons/year and/or if the project surface exceeds 1,000 ha, will be issued by means of a Governmental Decision, based on the recommendation of the central public authority for environmental protection.

The Ministry of Environment and Waters Management plays a key part in coordinating the permitting process from the environmental protection point of view. But, the final decisions will be made by the Romanian Government.

4. 'The independent experts that prepared the Roșia Montană mining project have assigned their rights of competence to SC Roșia Montană Gold Corporation SA, and the company used the appraisals of these independent experts to serve its interests'

The Environmental Impact Assessment that RMGC submitted responded fully to the Terms of Reference proposed by the Ministry of the Environment and Water Management. More than 100 independent experts and specialists, certified by the Romanian Government and renowned at the national, European, and even international levels, prepared the report. We are confident that the EIA provides sufficiently detailed information and reasoning for its conclusions to permit the Ministry to make its decision on the Roșia Montană Project. Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that the EIA complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts has publicly stated that the EIA was well-developed. We reject the assertion that all these experts are not truly independent

“The concept of independence as expressed in this question is very simplistic, it implies that the only determinant of independence is the source of funding and to an extent shows a lack of understanding of what a professional is. If professionals were willing to change their professional judgment depending on who is paying their fees, then they would be of little use as their professional reputation would quickly suffer as a result. The independent EIA team was composed by a respected group of professionals with a long career in Romania and internationally with a proven track record of independent professional judgment.”

RMGC is committed to comply with the Romanian and European Union legislation. Therefore, we assure you that RMGC has not influenced in any way the environmental impact assessment study. On the contrary, we can say that, in this case, the environmental impact assessment study has influenced the initial plans of RMGC, as project titleholder.

In accordance with the legal provisions in force, the project titleholder has the obligation to bear all the expenses related to the environmental impact assessment, to supply the necessary information to the experts and undertake responsibility for the accuracy of the information supplied for the preparation of the environmental impact assessment. The information supplied by the project titleholder is technical and refers to the nature, size and location of the project. The conclusions of the environmental impact assessment study have led to the modification of the initial project proposal, for the purpose of reducing/minimizing the environmental impact.

According to the legal provisions, the liability for the accuracy of the environmental impact assessment belongs to its authors, i.e., in the case of the team of certified experts, to the natural persons certified at the highest level of competence and certified legal persons, employed under an agreement by the titleholder of the activity.

5. 'From an economic point of view, the distribution of the benefits resulting from gold and silver mining is contrary to worldwide practice; thus, 80% of the benefits belong to SC Roşia Montană Gold Corporation, and only 19% belong to the Romanian Government, instead of the Romanian Government holding 80% and SC Roşia Montană Gold Corporation holding 19%'

Unlike the common international practice related to the distribution of profits, it should be noted that in relation to the Roşia Montană Project, the distribution of benefits is more favorable to Romania/Romanian State than to the investor/the titleholder of the project.

Furthermore, please observe that the Romanian government has an ownership stake in the project (without putting up any capital) and has a direct share in the profits in the expected amount of USD 306 million, along with the right to receive profit taxes, royalties and other taxes and fees. Nowhere else in the developed world does a government have a direct profit sharing interest in a mining project such as this.

6. 'According to the EIA report, the total costs for mine closure would amount to USD 70,789,884. This figure is absolutely unrealistic. According to the calculations made by the US Environmental Protection Agency for similar projects implemented in the USA, the estimated costs related to the Roşia Montană project will be USD 2.6 billion'.

The figure of US\$ 2,6 billion is both unsubstantiated and implausibly high. RMGC stands behind our closure estimates, which were developed by a team of independent experts with international experience and will be reviewed by third party experts, are based on the assumption that the project can be completed according to the plan, without interruptions, bankruptcy or the like. They are engineering calculations and estimates based on the current commitments of the closure plan and are summarized in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Annex 1 of Plan J will be updated using a more detailed approach looking at every individual year and calculating the amount of surety, which must be set aside year by year to rehabilitate the mine before RMGC is released from all its legal obligations. Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

Closure and rehabilitation at Roşia Montană involves the following measures:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake

- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense—that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape—can be estimated with confidence. Using the project design, we can measure the size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine the depth of soil cover for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can estimate the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

Also, the necessity of additional technological measures to stabilize and reshape the tailings surface will be discussed in the update of the Economical Financial Guarantee (EFG) estimate, which leads to an increase the provisions for tailings rehabilitation, especially if the TMF is closed prematurely and no optimized tailings disposal regime is applied. The exact figures depend on the details of the TMF closure strategy which can be finally determined only during production.

7. 'The EIA report does not stipulate any financial guarantees for the security of the waste deposit (as provided by Government Decision no. 349/2005 and the European Directive 1999/31/EC)'.

Information regarding our Environmental Financial Guarantee (“EFG”) is fully discussed in the section of the Environmental Impact Assessment titled “Environmental and Social Management and System Plans” (Annex 1 of the subchapter titled “Mine Rehabilitation and Closure Management Plan”). The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. These funds will be held in protected accounts at the Romanian state disposal.

In Romania, the creation of an EFG is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mining Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit
- Trust funds
- Letter of credit
- Surety bonds
- Insurance policy

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roşia Montană project.

8. 'The report confirms the fact that SC Roşia Montană Gold Corporation SA has not found an insurer for the mining project, which is a violation of the European Directive 2004/34/EC on environmental liability (translator's note: the correct number of this Directive is 2004/35/EC)'.

The Directive no. 2004/35/CE on the liability for the environment pollution and the prevention and rehabilitation of ecological damage, published in the Official Journal of the European Community no. L143/56 ("Directive no. 35/2004") provides the general legal framework regarding the liability for the environment pollution.

According to the provisions of art. 1 of the Directive no. 35/2004 "the purpose of the present directive is to determine a general framework regarding the liability for the environment, according to the principle that the polluter pays, for the prevention and rehabilitation of the damage caused to the environment".

The Directive no. 35/2004 determines as a principle, under the provisions of art. 14 (1), the fact that "The Member States will take all the necessary measures for the development of the guarantee markets and financial instruments, through the economic and financial operators, including financial instruments in case of insolvency, with the view of ensuring for the operators the financial guarantees necessary for the obligations undertaken according to the directive".

Moreover, according to the provisions of art. 19 (1) of the Directive no. 35/2004, the Member States will transpose the disposals of the Directive, in the internal legislation, until 31.04.2007. We mention the fact that, until now, the Directive no. 35/2004 has not been transposed in the internal legislation. Considering the abovementioned issues, please notice the fact that the project proposed by RMGC does not breach the Directive no. 35/2004, as there are no internal regulations to determine the substantive and procedural aspects regarding the establishment of such a guarantee.

Nevertheless, considering there will be specific legal provisions regarding the establishment of certain guarantees, RMGC will take all the necessary measures for the observance of all the legal provisions.

9. 'From a technical point of view, the proposed tailings management facility will not be impermeable. The tailings management facility is located right above the town of Abrud, therefore the consequences may be catastrophic in case of dam failure'.

An engineered liner is included in the design of the Tailings Management Facility (TMF) basin to be protective of groundwater. Specifically, the Roşia Montană Tailings Management Facility (TMF or "the facility") has been designed to be compliant with the EU Groundwater Directive (80/68/EEC), transposed as Romanian GD 351/2005. The TMF is also designed for compliance with the EU Mine Waste Directive (2006/21/EC) as required by the Terms of Reference established by the MEWM in May, 2005. The following paragraphs provide a discussion of how the facility is compliant with the directives.

The TMF is composed of a series of individual components including:

- the tailings impoundment;
- the tailings dam;
- the secondary seepage collection pond;
- the secondary containment dam; and
- the groundwater monitoring wells/extraction wells located downstream of the Secondary Containment dam.

All of these components are integral parts of the facility and necessary for the facility to perform as designed.

The directives indicated above require that the TMF design be protective of groundwater. For the Roşia Montană project (RMP), this requirement is addressed by consideration of the favorable geology (low permeability shales underlying the TMF impoundment, the TMF dam, and the Secondary Containment dam) and the proposed installation of a low-permeability (1×10^{-6} cm/sec) recompacted soil liner beneath the TMF basin. Please see Chapter 2 of EIA Plan F, "The Tailings Facility Management Plan" for more information.

The proposed low permeability soil liner will be fully compliant with Best Available Techniques (BAT) as defined by EU Directive 96/61 (IPPC) and EU Mine Waste Directive. Additional design features that are included in the design to be protective of groundwater include:

- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage;
- A low permeability (1×10^{-6} cm/sec) core in the starter dam to control seepage;
- A seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline,
- A series of monitoring wells, below the toe of the secondary containment dam; to monitor seepage and ensure compliance, before the waste facility limit.

In addition to the design components noted above specific operational requirements will be implemented to be protective of human health and the environment. In the extremely unlikely case that impacted water is detected in the monitoring wells below the secondary containment dam, they will be converted to pumping wells and will be used to extract the impacted water and pump it into the reclaim pond where it will be incorporated into the RMP processing plant water supply system, until the compliance is reestablish.

The TMF is located approximately 2 km above the town of Abrud and therefore the design criteria for the dam have been established to address consequence of a dam failure. The proposed dam at the Tailings Management Facility (TMF) and the secondary dam at the catchment basin are rigorously designed to exceed Romanian and international guidelines, to allow for significant rainfall events and prevent dam failure due to overtopping and any associated cyanide discharge, surface or groundwater pollution.

Specifically, the facility has been designed for two Probable Maximum Precipitation (PMP) events and the associated Probable Maximum Flood (PMF). The design criterion for TMF includes storage for two PMF flood events, more rain than has ever been recorded in this area. The construction schedule for embankment and basin staging will be completed to ensure that PMP storage requirements are available throughout the project life. The Roşia Montană TMF is therefore designed to hold a total flood volume over four times greater than the Romanian government guidelines. In addition, an emergency spillway for the dam will be constructed in the unlikely event that another event occurs after the second PMP event. A spillway is only built for safety reasons to ensure proper water discharge in an unlikely event and, thus, avoid overtopping which could cause a dam breach. The TMF design therefore very significantly exceeds required standards for safety. This has been done to ensure that the risks involved in using Corna valley for tailings storage are well below what is considered safe in every day life.

Additional study was done regarding earthquakes, and, as indicated in the EIA the TMF is engineered to withstand the Maximum Credible Earthquake (MCE). The MCE is the largest earthquake that could be considered to occur at the site based on the historical record.

In addition, Section 7 of the EIA report includes an assessment of the risks cases that have been analyzed and include various dam break scenarios. Specifically, the dam break scenarios were analyzed for a failure of the starter dam and for the final dam configuration. The dam break modelling results indicate the extent of tailings run out. Based on the two cases analyzed, the tailings will not extend beyond the confluence of the Corna valley stream and the Abrud River.

However, the project recognizes that in the highly unlikely case of a dam failure that a Emergency Preparation and Spill Contingency Management Plan must be implemented. This plan was submitted with the EIA as Plan I, Volume 28.

For a more detailed technical analysis, please refer to Chapter 7, Section 6.4.3.1 "TMF Potential Failure Scenarios" of the EIA.

10. 'We are confronted with a violation of the Groundwater Directive transposed into Romanian legislation through Government Decision no. 351/2005'.

We draw the attention to the fact that the reference to the Government Decision no. 351/2005 on the approval of the Program for the gradual disposal of the exhaustions, emissions and effluence of particularly hazardous substances is incorrect, as this normative act does not provide the criteria for building/operating the tailings management facilities.

Currently, at the European Union level, the storage activity of the waste resulting from the extraction industry is distinctly provided under regulation by the Directive no. 2006/21/CE ("Directive no. 2006/21/CE"), published in the Official Journal of the European Community no. L 102 dated 11.04.2006.

According to the provisions of art. 2 (1) of the Directive no. 21/2006 „*the present directive covers the management of waste resulting from the activities of prospecting, extraction, treatment and storage of the mineral resources as well as of the activities performed in quarries*”.

At the same time, art. 2 (4) of the Directive no. 21/2006 expressly provides the fact that extraction waste is not subject to the Directive 1999/31/EC regarding the waste storage, which was transposed in the internal legislation by the GD 349/2005.

Although until now the Directive no. 21/2006 has not been transposed in the internal legislation, we mention that RMGC drafted the report on the environmental impact assessment study by observing the mandatory requests and conditions provided by this regulation, thus complying to the Guidance issued by the Ministry of Environment and Waters Management, according to the provisions of the Order of the Minister of Waters and Environment Protection no. 860/2002 regarding the environmental impact assessment and the issuance of environmental agreement Procedures ("Order no. 860/2002").

11. 'No security report has been subject to public consultations and assessment by the competent authorities, as provided by Government Decision no. 95/2003'.

This claim is not true. The safety report was submitted together with the Environmental Impact Assessment (EIA) Report on May 18th, 2006 and was available for public consultation at the locations where the EIA Report was submitted, both as hardcopy and in electronic form. The electronic copy of the report could be accessed both on the web page of the Ministry of Environment and Water Management, and on www.povesteaaadevarata.ro.

12. 'The EIA report does not include an assessment of the impact of the "cyanide rain" phenomenon generated by the volatilization of cyanide from the tailings management facility, or a description of the transboundary impact in case of accident, upon certain important natural areas, such as the Körös-Maros National Park from Hungary, located along the Mureş Valley'.

It is stated precisely that a "cyanide rain" phenomenon will not exist. This phenomenon never was encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature mentions only the "acid rain" phenomenon which has no connection with the behavior of the cyanide compounds in the atmosphere.

The reasons for making this statement are the followings:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;
- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/l within the leaching tanks up to 7 mg/l (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the Tailings Management Facility (TMF) will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
- The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely

within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 $\mu\text{g}/\text{m}^3/\text{h}$;

- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the limit value stipulated by the national legislation for labor protection;
- The HCN concentrations within the ambient air from the populated areas close by industrial site will be of 4 to 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, over 250 – 12.5 times lower than limit value stipulated by the national legislation for labor protection – the national legislation and European Union (EU) legislation on the Air Quality don't stipulate limit values for the population's health protection;
- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001; Cicerone and Zellner, 1983);
- The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project to be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, the cyanides balance as well as the cyanide emission and impact of the cyanides on the air quality are contained in the Environmental Impact Assessment (EIA) Report, Chapter 2, Chapter 4.1 and Chapter 4.2 (Section 4.2.3).

We appreciate that there is concern about transboundary impacts and have worked extensively with independent experts and scientists to fully assess all possibilities. These assessments, including a just-completed study of catastrophic failure scenarios by The University of Reading, have concluded that the Roşia Montană Project has no transboundary impact. A full copy of the University of Reading study can be found in the reference documents included as an annex to this report.

The Environmental Impact Assessment Report (EIA) (Chapter 10 *Transboundary Impacts*) assesses the proposed project with regard to potential for significant river basin and transboundary impacts downstream which could, for example, affect the Mureş and Tisa river basins in Hungary. The Chapter concludes that under normal operating conditions, there would be no significant impact for downstream river basins/transboundary conditions.

The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken by RMGC to provide additional detail to that provided in the EIA Report on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT) - compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility -TMF- to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modeling work is presented under the title of the Mureş River Modeling Program and the full modeling report is presented as Annex 5.1.

13. 'The EIA report does not assess the "Zero Alternative", i.e. the case when the project is not implemented'.

The assertion is not correct. The Report on the Environmental impact assessment study (EIA) considered all alternative developments, including the option of not proceeding with any project – an option that would generate no investment, allowing the existing pollution problems and socio-economic decline to continue (Chapter 5 – *Assessment of Alternatives*).

The report also considered alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that these activities could not provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the Roşia Montană Project (RMP).

Chapter 5 also examines alternative locations for key facilities as well as alternative technologies for mining, processing and waste management, in line with best practice and as compared against published EU best available techniques (BAT) documentation.

14. 'From the point of view of biodiversity, Roşia Montană contains important habitats and species of flora and fauna, which are fully protected under the Romanian legislation and the UE Habitats Directive (92/43/EEC)'.

The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roşia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roşia Montană area.

Some of the Roşia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented

in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

15. 'Law no.422/2001, Articles 9 and 10 has been violated, as indicated by the environmental impact documentation, which stipulates the illegal destruction of the Roman galleries and remains discovered in the Orlea and Cârnic massifs'.

The reports and studies published by experts in the field make clear that the Roman galleries at Roşia Montană are significant, but not unique. As indicated in the gazetteer of the Roman mining sites from Transylvania and Banat-prepared as part of the Environmental Impact Assessment Study for the Roşia Montană project, it is difficult to justify the claim that the Roşia Montană site is unique importance if we consider the history of mining in the Roman Empire, and especially in the province of Dacia. There are at least 20 other sites with relatively similar features and some of them (Ruda Brad, Bucium – the Vulcoi Corabia area and Haneş – Amlaşul Mare area) have already produced concrete evidence proving that their archaeological potential is, to a certain extent, similar to that of the ancient *Alburnus Maior* site. This aspect should also be taken into consideration when claiming that Roşia Montană is a site of unique importance.

Most of the ancient mining works in the Cârnic massif, as well as in other mining sectors, are only accessible, and in difficult conditions, to specialists, and actually partially inaccessible to the public at large. Moreover, under the EU safety rules regulating similar activities in museums all over Europe, rules that have been transposed into Romanian legislation, Roman galleries that pose safety risks cannot be opened for public access. Note that a number of other similar Roman gallery segments will be preserved in situ.

Consequently, based on the scientific report submitted by French experts, on the proposal by the National Archaeology Commission, the Ministry of Culture and Religious Affairs has granted the archaeological discharge certificate for the Cârnic Massif, with the exception of a an area of approximately 5 hectares, including Piatra Corbului. As part of the effort to minimize negative impacts, in addition to the thorough investigation of the area and publication of its results, specialists have deemed it appropriate to make a 3-D representation as well as replicas of these structures (at a scale of 1:1). These will be included in the mining museum that is proposed at Roşia Montană. A lawsuit has been filed with regard to the archaeological discharge certificate and the case is currently in progress.

As an alternative, the company considered the preparation of a specialized study comprising financial estimates for the conservation in their entirety of the galleries from the Cârnic massif and for opening them to tourists. Moreover, note that the costs for the development and maintenance of a public circuit in this massif are prohibitive and such an investment would not be economically feasible (see Annex "Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cârnic", prepared by the UK-based companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd).

Construction activities in the Orlea area, necessary for the development of the proposed mining project, cannot start until the archaeological investigations have been completed, in accordance with the Romanian legal provisions and international practices and guidelines. (Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 46). Under the Government Ordinance no. 43/2000 on the protection of the cultural heritage and the designation of some archaeological sites as areas of national interest, as last amended, “the investor shall finance a feasibility study and a technical proposal, describing the measures to be taken (later to be presented in detail) and the funds necessary for conducting preventive archaeological researches or, as the case may be, archaeological surveillance. Also, the investor shall finance the necessary works for the preservation of the archaeological heritage or, where appropriate, for the archaeological discharge of the area affected by works. The investor shall finance the enforcement of such measures”.

With regard to the Orlea area, the Cultural Heritage Baseline Study - Volume 6 p.46 - specifies that preventive surface and underground archaeological research is planned to continue in an area of identified archaeological potential. It also specifies that the research undertaken to date is preliminary in character. Also, please note that the EIA report mentions the following: given that mining activities in the Orlea area are to be developed at a later stage, surface archaeological research in this area is planned to start in 2007.

In 2004, the preliminary underground investigations, undertaken in the Orlea Massif, have led to a significant discovery. The value of the discovery was confirmed in the summer of 2005. The French team led by Dr. Beatrice Cauuet uncovered a chamber with a hydraulic wheel, and subsequently an entire mine dewatering system. This complex, uncovered in the Păru Carpeni area, was dated to Roman times and has been subject to extensive archaeological investigations, while special measures have been taken to ensure its preservation *in situ*. The discovery would not be affected by the future development of the Orlea open pit. Surface preventive archaeological research in the Orlea area, as well as underground archaeological research in the Orlea- Țarina segment are planned to be undertaken between 2007 and 2012, as indicated in the Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 48.

In the 1980s, a mining museum was developed in the Orlea massif. The museum included a series of well-preserved galleries that have been separated from adjacent, access galleries by concrete walls. The Orlea galleries, as well as those in the Cârnic massif and in other mining areas in Roșia Montană, are trapezoidal in form. During the successive reworking and mining of these galleries, part of the Roman remains have been destroyed. In addition, the galleries suffered further deterioration, especially due to the recent mining works using drilling-blasting techniques that caused cave-ins and deterioration of underground mining remains. The removal of mine waste in the course of archaeological research adds to the process of deterioration of the Roman galleries, further accentuated by the closure of mining operations at Minvest (1st June, 2006) –given that the mining activities have ensured a minimal level of mine dewatering. Under the existing legislation, shutting down mining activities requires a comprehensive set of conservation measures. However, at Roșia Montană the mine was abandoned without any other restoration works. Just a couple of months later, drainage channels inside the Sfânta Cruce gallery, the main drainage gallery, got clogged, which led to the flooding of a number of galleries, several kilometers long. Proper maintenance works are needed if the archaeological remains are to be preserved for future generations. In the absence of such measures the result will be disastrous, and the parts of galleries that have been preserved will disappear as a result of cave-ins and flooding. The Roman steps at Brad (Roman mining remains covered by Law 5/2000) are illustrative in this respect-once maintenance works stopped, the galleries became inaccessible.

In accordance with the List of Historic Monuments published in the Official Gazette nr. 646 bis of 16 July 2004, the industrial area that is to be developed in the Orlea Massif includes 2 archaeological sites classified as historic monuments –the Roman settlement at Alburnus Maior, the Orlea area (code LMI AB-I-m-A-00065.01), and the Roman mining exploitation at Alburnus Maior, the Orlea Massif (AB-I-m-A-00065.02).

Law 422/2001 on the protection of historic monuments, as last amended, provides for the declassification of archaeological sites, once the archaeological discharge certificate has been granted, as approved by the National Archaeological Commission within The Ministry of Culture and Religious Affairs. The archaeological discharge procedure, as defined by the law, is the procedure by means of which an area of archaeological interest may be restored to its current use. Therefore, it is true that RMGC plans to mine the gold-silver deposits located in the Orlea Massif area, in the second phase of the proposed mining project.

Consequently, the proposed mining operations in the Orlea Massif can be developed only after the completion of preventive, surface and underground archaeological researches, that will produce a comprehensive body of data on the Roman site located in the Orlea area. As shown in Annex I to the Cultural Heritage Baseline Report (Archaeological Site Record Card-9. Orlea Massif, p.231-236), no archaeological investigations have been undertaken in this area, nor any expert studies that would determine in detail the characteristics and the spatial distribution of the archaeological remains in the area. RMGC has, therefore, committed to financing a preventive archaeological research program, to be undertaken between 2007-2012 by an expert team. Based on the research findings, a decision will be made as to whether the archaeological discharge procedure should be applied. There are no legal provisions that would prohibit conducting preventive archaeological researches in the areas with an identified archaeological heritage, such as the Orlea area.

Given the significance of the Roşia Montana's cultural heritage, and the current legal requirements, S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A allocated more than USD 10 million for the archaeological investigations carried out between 2001-2006. What is more, based on the research results, on the experts' opinions and on the decision of competent authorities, the budget for the next years, allocated for the research, conservation and restoration of the Roşia Montană's cultural heritage, undertaken as part of the project development, amounts to more than USD 25 million, as indicated in the Environmental Impact Assessment Study, published in May 2006 (see the EIA Report, vol. 32, Management Plan for the Archaeological Heritage from the Roşia Montană area, p. 84-85). Archaeological research in the Orlea area is to be continued, and a **Modern Mining Museum** will be opened, including **geology, archaeology, ethnographic and industrial heritage exhibitions**. Other plans include the development for public access of the **Cătălina-Monuleşti gallery and the Tău Găuri monument, as well as the restoration of the 41 historical buildings and of the protected zone Roşia Montană Historic Centre**.

For further information on the most important archaeological remains, as well as on a series of comments on their preservation and on the special measures included in the management plans, please consult the Annex "Information on the Cultural heritage of Roşia Montană and Related Management Aspects"

In conclusion, with regard to your question, it is important to say that the company does not wish to destroy the Orlea and Cărnic massifs. Based on the research results, on the international guidelines and best practices in the field, it has been decided that the most effective solution for enhancing this type of cultural heritage is to preserve *in situ* the most significant underground mining archaeological remains uncovered at Roşia Montană, and to create exact replicas of the galleries that cannot be opened for public access, either due to safety reasons or because of the state of preservation of the remains.

Far from destroying Roşia Montană's patrimony, the Special Rapporteur from the Parliamentary Assembly of the Council of Europe has called the company-sponsored rescue archaeology programme – an investment of \$10 million USD to date led by an internationally renowned mining archaeologist -- "an exemplary project of responsible development."

16. 'The environmental permit at issue has been requested based on a mining license which does not reflect the mining project proposal submitted by SC Roşia Montană Gold Corporation SA'

17. 'The license stipulates a production capacity of 400,000t/year, while SC Roșia Montană Gold Corporation officially proposes a production capacity of 13 billion tons per year. This is a violation of the Romanian Mine Law'.

The exploitation concession license for the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (the "Roșia Montană License") has been concluded on the ground of and according to the provisions of the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană License has been approved by Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

We underline the Roșia Montană License has a period of 20 years, with the possibility of extension, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources within the Roșia Montană perimeter, and not the activity performed by CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

According to the legal provisions, RMGC follows the entire permitting procedure for the new mining exploitations, the public debate of the Report to the Environmental Impact Assessment Study being a compulsory stage within this permitting process.

18. 'Also, SC Roșia Montană Gold Corporation SA does not comply with the provisions of Article 11 of Mine Law no. 85/2003'.

19. 'There is no Government Decision establishing the "economic importance" of the Roșia Montană mining project, and exempting such project from the provisions of Mine Law no. 85/2003, Article 11 (1)'.

The statement RMGC does not fulfill the provisions of art. 11 of the Mining Law no.85/2003, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 197/27.03.2003 is incorrect. The Mining Law no. 85/2003 has a general applicability and makes no reference to the Roșia Montană Project or to other mining projects, as it has been mistakenly suggested. According to art. 11 of the Mining Law, "*the performance of mining activities on the lands where historical monuments are located, [...] archaeological sites of special interest [...], as well as the creation of an easement right for mining activities on such lands is strictly forbidden. The exemptions from the provisions of art. 1 are established by Government decision, with the approval of the relevant authorities in the field and by establishing indemnification and other compensatory measures*".

Based on the Concession License for mining exploitation no. 47/1999, RMGC obtained the right to perform mining activities in the Roșia Montană perimeter, which includes areas upon which a protection regime has been instituted. In case the interdiction established by art. 11 would have been absolute, the Mining Law would have provided the legal interdiction of creating mining perimeters in the locations where there have been created protection regimes.

Such an interdiction does not exist; moreover, the Government Ordinance no. 43/2000 on the protection of the archaeological patrimony and declaring of some archaeological sites as national interest areas, republished in the Official Gazette, Section I, no. 951/24.11.2006 („GO no. 43/2000”), as well as Law n o. 422/2001 on the protection of the historical monuments, republished in the Official Gazette, Section I, no. 938/20.11.2006 („Law no. 422/2001”), provide

specific procedures for the returning of such lands to current human activities, by declassifying the historical monument and by granting the archaeological clearance. Such procedures represent the rule applicable in all situations in which there is contemplated the performing of works requiring a construction authorization on lands subject to a protection regime.

The Mining Law no. 85/2003 does not forbid the use of such procedures, only allows that, in exceptional cases, the Government may be empowered, based on the Mining Law, to establish by decision the cases in which the performance of the mining activities would be possible without following the legal procedures generally applicable, as provided by GO no. 42/2000 and Law no. 422/2001. Such a Government decision is not necessary in case of the Roșia Montană Project, as RMGC observes the provisions and procedures established by GO no. 43/2001 and Law no. 422/2001, for the archaeological clearance of the lands to be affected by the mining activities, as these are to be returned to the current human activities, as per the law.

Also, for the cultural patrimony values existing in the Roșia Montană perimeter and classified as per the law, the Project provides the creation of a protected area, within which no mining activity shall be performed, as well as the preservation *in situ* of the historical monuments located outside this area, as detailed in the Cultural Heritage Management Plan - Plan M from the EIA Report.

20. 'The Romanian Government may even be held criminally liable in case of exemption of the Roșia Montană mining project from the provisions of the Mine Law, when this project does not have an economic importance given the minimum economic benefits of the Romanian state, as compared to the economic benefits that SC Roșia Montană Gold Corporation SA would have in case of project implementation'.

The Romanian State through the Ministry of Economy and Commerce (MEC) has a 19.3% ownership interest in RMGC, thus in Roșia Montană Project (RMP). This interest is a fully carried interest with no obligation to fund its share of the capital investment. The direct financial benefits to the Romanian State, at the local, county, and national level, is projected to be US\$ 1,032 million. This includes the government's share of profits, profit taxes, royalties and other taxes such as payroll taxes. An additional US\$ 1.5 billion of Romanian goods and services will be acquired by the project. That leads to a total of US\$ 2.5 billion in Romania.

21. 'Also, SC Roșia Montană Gold Corporation SA does not meet the requirements of Article 18 (2) of the Mine Law no. 85/2003, due to the fact that the company does not hold a new mining license'.

Roșia Montană Mining License no.47/1999 ("Roșia Montană License") was signed and approved in accordance with the procedures stipulated by the law in force by the time of its signing, respectively the Mining Law no.61/1998. According to the "*tempus regit actum*" basic principle, a document is signed complying with the law provisions in force by the time of its signing, and thus it becomes obvious that Roșia Montană Mining License no.47 / 1999 approved through the Government Decision 458/1999 could not be obtained under the procedures of the Mining Law 85/2003 as this law was published and enforced four years later. In this regards, the art. 21(2) of the Mining Law 85/2003 expressly stipulates that the "*law provisions existing by the time of the license enforcement remain valid throughout the license entire duration, except for the cases when eventual law provisions favorable for the holder are issued.*"

Another generally applicable rule by right says that, the abrogation of a regulating document and its replacement by another regulating document, does not result in the revocation of the documents and acts issued based on the abrogated regulating document and neither does it imply their remittance. Thus the mining licenses issued in accordance with the terms and procedures of the Mining Law 61/1998 remain in force even if the Mining Law 85/2003 abrogated the Mining Law 61/1998. In this sense, the art. 60 paragraph (1) of the Mining Law 85/2003 include express provisions regarding the validity of the licenses signed on the basis of

the Mining Law 61/1998 , provisions which comply with the constitutional principle of the law non-retroactivity.” The provisions of the exploration and/or mining license approved by the Government remain valid throughout their entire duration , under the terms they were concluded”

22. 'The current urbanism plans of the Roșia Montană Commune do not correspond to the project proposal presented in the EIA report'.

The general urban plan approved in 2000 was modified by the approval of the General Urban Plan for the Roșia Montană commune drawn up in 2002. This change consists in the inclusion of the protected area, which comprises the historic buildings.

The Modification of the Zonal Urban Plan-Roșia Montană Industrial Area is currently under approval. This town-planning documentation was approved in 2002 as well, but then it has been modified given the detailed stage of the Roșia Montană project (decrease of the open-pits footprints; some of the technological roads have been re-designed; increase of the surface of the protected area. All these changes were made following the environmental impact assessment and the measures meant to prevent, minimize and remove the potential impact; these were established as a result of the environmental impact assessment process).

The boundaries of the industrial area have been established based on a scientific survey, which also served as a basis for establishing the boundaries of the protected areas. The town-planning regulations of the Zonal Urban Plan (PUZ) will establish in detail the future uses of different areas. The restriction related to constructions and to the development of other activities will be maintained only on the footprint of the planned facilities.

The two urban plans fully comply with the mining proposal whose impact is assessed in the EIA Report.

23. 'Until present, no amendments have been made to the urbanism plans of the towns of Abrud and Câmpeni, and of the Bucium Commune'.

Concerning the urbanism plans of the other settlements, the General Urbanism Plan for Abrud city was updated in 2002, incorporating the part of the TMF located within the territory under Abrud administration. This General Urbanism Plan has been subject to the same approval procedure as the General Urbanism Plan of Roșia Montană Commune. The General Urbanism Plan for Câmpeni city is currently being updated, and Roșia Montană Gold Corporation requested the Local Council to include the part of the water supply pipe and the pipe collecting water from Aries River. After completion, it will be subject to the approval procedure described above.

Only one road will be constructed on the administrative territory of Bucium Commune, having a reduced impact on the urbanism plan. Consequently, in compliance with the applicable urbanism regulations it is not necessary to include it in a new urbanism plan or to modify the existing plan.

24. 'This is a violation of the Strategic Environmental Assessment (SEA) Directive, transposed into Romanian legislation through Government Decision no. 1076/2004'.

Paragraph 2 point 3.12 of the enforcement handbook of GD 1076/2004 stipulates that environmental assessment for plans and programs must be performed prior to environmental assessment for projects. However, in the case of the Roșia Montană project, urbanism documentation (PUG/PUZ for the industrial zone) was approved in 2002. Following the initiation of environmental permitting procedure and the development of environmental impact assessment process, in December 2004, and detailed development of the project, several alterations have been made to the limits of mining facilities. The changes are set forth below:

- The Northern outline of Carnic open pit has been reduced in order to increase the buffer zone between protected area and open pit
- The Southern outline of Orlea open pit has been reduced in order to create a buffer zone between open pit and Greek Catholic church
- The surface covered by Jig pit has been reduced by one third (South-Eastern area), to increase the buffer zone between open pit and Roşia Montană protected area
- Some haulage roads have been re-designed so as to increase the buffer zone required to protect certain buildings listed as historical monuments and included on the list published in the Official Gazette
- The Roşia Montană protected area (the historic centre and the buffer zone) increased from 52 ha to 135 ha.

All these alterations are basically the result of the environmental assessment process and are meant to increase Project's environmental performances and its safety level, as well as to maintain the quality of the environmental factors in the protected area, which functions as a residential area, in accordance with the quality standards established for residential areas. All these small alterations have led to modifications of the territorial balance, resulting in the alteration of PUZ prepared for Roşia Montană industrial area. The permitting process for PUZ was conducted, being subsequently initiated after launching the impact assessment procedure for Roşia Montană Project. In conclusion, the present case is not in breach of GD 1076/2004."

25. 'The phase of public consultations and EIA report quality assessment has been initiated without a valid urbanism certificate. The new urbanism certificate, obtained in May 2006, reflects a new project proposal, which is incompatible with the initial project proposal submitted to the Ministry of Environment and Water Management'.

It is not correct the assertion according to which the public debate stage and the environmental study assessment started up without an applicable Urbanism Certificate.

Thus, on the date of the EIA Report submission (15 May 2006) and prior to the start up of the public debates (June 2006), the documentation submitted by Roşia Montană Gold Corporation included the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, document valid and applicable both by that time and at present

The request to reject the application for the environmental permit issue, based on the opinion that the environmental permit procedure has been invalidated because it would have not been submitted an applicable Urbanism Certificate, is neither correct and nor legally grounded.

Thus, from legal point of view, we specify that the Urbanism Certificate is part of the documentation submitted by the applicant by the time of the environmental permitting procedure start up.

In fact, we would like to underline that RMGC complied with the legal requirement as it submitted a complete documentation in full compliance with the law provisions including an applicable Urbanism Certificate (Urbanism Certificate no. 68 of 26th August 2004).

The waiving of the initial Urbanism Certificate is irrelevant and does not impact the environmental permitting procedure as per the following:

- The requirement to have an applicable Urbanism Certificate refers to the time of the procedure start up (art. 9 of the environmental impact assessment procedure approved through the Order no. 860/2002), and this requirement was met by RMGC as mentioned above ;
- On the date of the EIA Report submission (15th May 2006) and prior to the public consultation start up (June 2006). The documentation submitted by Roşia Montană Gold Corporation contained also the Urbanism Certificate no. 78/26th 04.2006 which is applicable and valid since that date and at present. The Urbanism Certificate is an informative document and its goal is only to inform the applicant about the legal, economic and technical regime of the existing

lands and buildings and to establish the urbanism requirements and the approvals necessary to obtain the construction permit (including the environmental permit) as per art. 6 of Law 50/1991 referring to the completion of construction works , republished and art 27 paragraph 2 of the Norms for the application of Law 50/1991 – Official Journal 825 bis/13.09.2005);
As it is an informative document, it does not limit the number of certificates an applicant may obtain for the same land plot (art. 30 of Law no. 350/2001 regarding the territorial planning and urbanism).

26. ‘The decision regarding the Roșia Montană mining operation project depends on the general interests of the citizens of Romania, and not on certain local groups of interest’.

The Roșia Montană Project (RMP) offers the chance to use private money to promote economic development in a disadvantaged area with an extremely strong mining tradition. It will serve as a catalyst for promoting sustainable economic development in the region, as is detailed in several of the appendices to the Environmental Impact Assessment study report (EIA), notably the Community Sustainable Development Plan (CSDP). The current unemployment rate in Roșia Montană is 70%. This is proof of the difficulty of attracting new economic development to an area that is remote underdeveloped, polluted, and relatively inaccessible. The baseline study of economic conditions similarly shows the challenges faced by the area in the absence of the project.

The amount of economic benefit to Romania has been calculated precisely based on a sophisticated process to measure the amount of precious metals that will be mined and then multiplying those figures assuming a gold price of US\$ 600/ounce and a silver price of US\$ 10.50/ounce.

27. ‘In fact, the main objective of this mining operation project prepared for the Roșia Montană gold and silver deposits is represented by the uranium reserves of Romania, which constitute the country’s unique vital source of energy, for its strategic destiny, in case of exhaustion of Romania’s gas and oil reserves’.

Gold and silver are the only metals that can be profitably mined in the area. RMGC commissioned a series of petrographic studies on samples and analytical test work that tested the concentration levels of 47 elements in Roșia Montană deposit. Except for gold and silver, the elements’ concentration falls, in most cases, below the average levels found in the Earth’s crust: U (1.43 ppm compared to 3.7 ppm), Th (6.07 ppm compared to 18 ppm). These results were obtained through a number of research programs carried out between 1997 and 2006. Samples were collected from the existing underground galleries, the pit benches and the surface outcrops, and numerous other surface and underground drill holes. Each sample was individually examined for a great number of elements and, consequently, we feel confident in the extremely detailed results generated by our research programs.

top 1

Ministru Sulfina Barbu
Ministerul Mediului si al Gospodarii Apelor
Bvd. Libertatii Nr.12
Sector 5
Bucuresti
Romania

MINISTERUL MEDIULUI SI
GOSPODĂRII APELOR
Registratură
Nr. 109248 Data 14082006

Stimata Doamna Ministru,
Stimata Doamna Sulfina Barbu,

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRII APELOR
Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării
INTRARE NR. 74656
IEȘIRE
ZIUA 15 LUNA 08 ANUL 2006

SM
✓

CONTESTATIE

Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului pentru proiectului minier din Rosia Montana, desi voluminos ca si compozitie, nu descrie si nu evalueaza impactul propunerii de proiect intr-o maniera profesionista si obiectiva. Alegeri importante asupra aspectelor tehnice raman nedecise. Raportul contine numeroase repetitii inutile si in acelasi timp semnificative omisiuni. De asemenea, raportul contine contradictii si lipsa de reflectie, maturitate si onestitate asupra provocarilor viitoare. In timp ce raportul contine un capitol intitulat „Descrierile dificultatilor”, nu mentioneaza deficiente si nesigurante in cunostinte. Cu exceptia raporturilor de baza, documentele ramase (capitolele EIM, Sistemul de management social si de mediu) nu au autor care sa-si asume responsabilitatea pentru corectitudinea si autenticitatea documentelor. Daca s-ar fi indicat autorii fiecarui capitol in parte, atunci s-ar fi putut verifica daca acesti autori sunt independenti de titularul de proiect, asa cum prevederile legale o cer. Ca si o concluzie generala, raportul face loc unor riscuri considerabile cu privire la stabilitatea si practicabilitatea tehnica a proiectului minier.

Subsemnatul cer Ministerului Roman al Mediului si al Gospodarii Apelor sa nu isi dea acordul pentru propunerea de exploatare miniera de aur si argint din Rosia Montana. In sprijinul celor de mai sus, urmatoarele observatii si comentarii sunt detaliate dupa cum urmeaza:

A. Observatii Generale:

„Raportul de baza asupra biodiversitatii” si „Raportul de baza asupra patrimoniului cultural” mentioneaza „Stantec” ca fiind autorul documentului. „Stantec” nu este amintit in listele Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor cu privire la persoanele licentiate/acreditate pentru a efectua studii EIM. „Raportul de baza asupra contaminarii solului” indica „Fluvio” drept autor al documentului. „Fluvio” nu este nici el inregistrat la Ministerul Mediului și Gospodarii Apelor, ca persoana acreditata pentru a efectua studii EIM. „Raportul de baza asupra apelor” nominalizeaza „MWH Inc.” drept entitatea care a făcut studiul, insa „MWH Inc.” nu figurează pe lista cu persoane autorizate pentru a efectua studii EIM. Raportul de baza asupra conditiilor meteorologice il indica drept autor pe Radu Dobrot, acesta nefiind înscris la Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor, pe lista persoanelor acreditate pentru a efectua studii EIM, nici ca persoană fizica, nici ca asociat intr-o companie acreditata.

Versiunea in limba engleza a volumului „Procese Tehnologice” este greu de urmarit, deoarece traducerea sa este incompleta si lasa de dorit. Ex: pag.21: „The diversion channels will direct the conventionnaly clean waters which ahve not got

Ana Onkuan
AL

into contact with the mineralized rocks downstream the secondary dam. Canalele de deviere vor dirija apele conventional curate care nu au intrat in conta. The diversion channel location is shown in drawing 2.42.”

Un numar semnificativ din hartile prezente in documentatia in limba engleza sunt in limba romana, devenind implicit indescifrabile publicului de alta nationalitate implicat in evaluarea EIM. „Raportul de baza asupra sanatatii” contine o anexa de 54 de pagini, intitulata „Harti_HB_HRA A.pdf”, redactata doar in limba romana. „Raportul de baza asupra solului” contine un folder intitulat *exponate*, ce contine 10 harti in total. In timp ce legenda acestora este numai in limba romana, exponatele de la 6 la 10 nu au autorul specificat.

B. Observatii generale si comentarii in legatura cu propunerea de proiect minier:

Propunerea implica dezvoltarea celei mai mari exploatare la zi de aur/argint din Europa. Rosia Montana Gold Corporation este o asociere intre Statul Român (20% din actiuni via Minvest Deva) si Gabriel Resources, o companie canadiana miniera, de mici dimensiuni, lipsita de experienta si cu resurse insuficiente (80% din actiuni). Principalele componente ale propunerii de proiect minier sunt urmatoarele: productie anuala de 14,3 milioane de tone timp de 15 ani, pe o suprafata directa de 1258ha. Productia maxima s-ar realiza in al doilea an de exploatare, cu o cantitate de 21,575 milioane de tone, pentru ca apoi sa ajunga la 17,315 milioane de tone in anul cinci, 15,413 in al zecelea an si 14,212 in cel de-al treisprezecelea. Pentru a procesa minereul, este mentionat un consum mediu anual de 13000 de tone de cianuri, această cifra bazandu-se pe modelul de 13 milioane de tone de minereu procesate anual. Cianurile vor fi transportate spre Rosia Montana in containere pe sosea. Aurul/argintul va fi extras din patru munti : Carnic, Cetate, Orlea si Jig, totalizand o suprafata de 205 ha. Sunt proiectate doua halde de steril, acoperind o suprafata de 177,36 ha, care vor gazdui 130,691 milioane de tone de deseuri. Facilitatea de management a deseurilor ce va fi situata in valea Coma va acoperi 698 de ha. Iazul de decantare va avea o suprafata de 363,12 ha (egale cu aproximativ 454 de terenuri de fotbal), iar cantitatea totala de steril ce va fi depozitata este aproximata la 214,905 milioane de tone. Iazul de decantare nu va impermeabilizat. In valea Comei exista ape subterane si de suprafata, iar raportul recunoaste ca roca de baza este fisurata. Potrivit Agentiei de Protectie a Mediului a Statelor Unite ale Americii, costurile medii pentru a impermeabiliza 0,40468 ha (1acru) se ridica la cca. 131000 dolari. Inaltimea totala a barajului principal Coma va fi de 185m si va fi construit din roci care genereaza ape acide. Sterilul va contine metale grele, amoniac, sulfuri. Acestea din urma sunt o importanta sursa de ape acide, care pot fi generate pentru decenii sau chiar secole. Propunerea de proiect minier nu prevede ca sulfurile sa fie tratate separat si sa fie depozitate intr-un iaz de decantare special, impermeabilizat. Aceasta este un exemplu evident de malpraxis. Instalarea pompei de apa a facilitatii de management al deseurilor pe o barja este o alta dovada de acest gen. Imensa constructie a acestei facilitati este situata chiar deasupra orasului Abrud, putand sa aiba consecinte catastrofice in caz de rupere. Suprafata imensa a acestei instalatii este foarte posibil sa produca o cantitate semnificativa de praf in conditii meteorologice secetoase. Raportul nu evalueaza corect aceasta problema, mai ales avandu-se in vedere apropierea de orasul Abrud. Odata procesat, minereul va fi topit. Aceasta activitate va produce, printre altele, 0,5 kg de mercur zilnic, in sase zile ale saptamanii. Aceasta inseamna 156 de kg de mercur pe an, sau 2340 kg de-a

lungul perioadei totale de exploatare. Din aceasta cantitate s-au sczut deja emisii de mercur generate de topirea minereului. Vorbim de o operatiune miniera foarte mare. La capacitatea maxima de productie, aproximativ 26 de milioane de tone de minereu si roca sterila vor fi excavate anual. Cu alte cuvinte, 500000 tone saptamanal, 70000 tone zilnic. Daca titularul de proiect va folosi camioane cu capacitatea de 150 de tone, se vor face cca 1000 de drumuri cu camionul dus-intors in fiecare zi (50 % pline, 50% goale), adica aproximativ un camion la un minut si jumătate, in conditiile in care se lucreaza 24/7.

Potrivit raportului, costurile totale pentru inchiderea minei (iazul de decantare, halzile de steril, uzina de procesare, cariere, drumuri industriale, etc) se ridica la 70 789 884 de dolari. Aceasta este insa o cifra total nerealista. Potrivit Agentiei de Protectie a Mediului din Statele Unite ale Americii costurile aproximative pentru stratul protector de sol compozit pentru halzele de steril generatoare de ape acide se situeaza intre 0,83 dolari si 1,01 dolari/tona de steril. La sfarsitul exploatarei, halzile de steril Cetate si Carnic vor contine 130,691 milioane de tone de steril. Costurile pentru a le acoperi cu sol compozit se ridica, prin urmare, la o suma cuprinsa intre 108,5 si 132 de milioane de dolari. Numai costurile pentru aceste halde de steril vor depasi suma totala estimata de titularul proiectului pentru inchiderea tuturor facilitatilor industriale. Cat despre costurile de inchiderea si reabilitare a mediului pentru un iaz de decantare generator de ape acide, ele au fost estimate de Agentia de Protectie a Mediului din Statele Unite ale Americii intre 48 000 de dolari si 877 000 per acru. Iazul de decantare de la Rosia Montana ar avea o suprafata de 363,12 ha sau 897 de acri. Aceasta presupune costuri de inchidere si reabilitare a mediului ce se situeaza intre 43,1 milioane de dolari si 786,7 milioane de dolari. Acestea sunt insa numai costurile intr-un scenariu normal. O scurgere neprevazuta de acid din minereul sarac (2,7 milioane de tone), la mina din Lead, Dakota de Sud, apartinand companiei Richmond Hill LAC Minerals a ridicat costurile de inchidere si reabilitare cu 8,5 milioane de dolari. Mai mult decat atat, apa cu continut de cianuri s-a infiltrat din iazul de decantare in aluviunile acvatice din Elko, Nevada din cauza minei apartinand companiei Dee Gold Mining Newmont. Costurile au crescut astfel cu 2 milioane de dolari.

Pentru ca aceasta propunere de proiect sa se realizeze, populatia locala trebuie relocata, un total de 2000 de oameni. Pe langa casele in sine, titularul proiectului trebuie sa cumpere toate terenurile care sunt afectate de proiect (terenuri agricole, paduri). Conform hartii intitulata „Regimul Proprietatii” pentru Rosia Montana (exponatul doi- Planul de Management cultural- Planul M), din martie 2006, 49,1% este proprietate privata si 2,3% apartine Bisericilor. RMGC detine 17,8% din suprafata satului Rosia Montana. Raportul nu contine o harta de acest gen pentru valea Corna. Vestigiile arheologice miniere de epoca romana de la Rosia Montana si 41 de case de patrimoniu sunt protejate de legea 5/2000 ca si monumente istorice. Pana la momentul de fata nu exista un Plan Urbanistic Zonal pentru Zona Protejata aprobat. La pagina v a Planului de management pentru patrimoniul cultural, partea III, „Bisericile istorice si locatia acestora, care vor fi afectate de Proiect, vor fi cercetate din punct de vedere arhitectural si documentate inainte de producerea oricarei stricaciuni”. 410 morminte ar trebui dezgropate si mutate. In comunitatea arheologica Rosia, Montana este recunoscuta pentru bogatul sau patrimoniu unic roman si pre-roman asociat minertului si tablitelor cerate descoperite in galeriile miniere. Galeriile romane din masivele Orlea si Carnic sunt unice datorita maiestriei si starii lor de conservare. Din analiza hartilor pe care le contine studiul de impact se poate vedea ca aceste masive impreuna cu vestigiile lor vor fi transformate in cariere deschise. Pentru a cosmetiza aceasta distrugere, titularul proiectului propune “o

serie de replici a unor structuri miniere construite, fie la suprafata, ca de exemplu intr-o zona reabilitata dintr-o viitoare cariera, fie in subteran.”

Din punct de vedere al biodiversitatii, Rosia Montana contine habitate si specii importante de fauna si flora care sunt pe deplin protejate conform legislatiei romanesti si Directivei UE privind habitatele (92/43/EEC).

Rosia Montana este o comunitate rurala ale carei trasaturi sociale, economice, si de mediu sunt caracteristice pentru zonele rurale din intreaga tara. Fenomene ca si imbatranirea populatiei nu se gasesc numai in Rosia Montana, ci sunt o tendinta generala in Romania. Aceeasi concluzie se poate trage si pentru declinul demografic sau migrarea fortei de munca tinere dinspre sate spre orase. Peste tot in mediul rural frecventarea scolilor si numarul de profesori sunt in scadere. Faptul ca 20% din gospodariile din Rosia Montana au o toaleta in curte nu este ceva extraordinar ci foarte apropiat de media nationala. In aceeasi ordine de idei, media nationala de case din mediul rural care nu sunt conectate la un sistem de canalizare este de 90%. Rosia Montana nu este nici saraca, nici sub-dezvoltata si nici needucata; este o comunitate rurala tipica Romaniei contemporane.

RMGC propune infiintarea si finantarea unei fundatii care sa isi asume obligatiile pe care operatiunea miniera nu si le poate asuma. RMGC doreste sa transfere anumite bunuri in patrimoniul acestei fundatii cum ar fi casele monument istoric; doreste de asemenea sa transfere acestei fundatii obligatiile privind intretinerea monumentelor istorice si toate initiativele de dezvoltare. Cu toate acestea, nu se dau nici un fel de informatii despre unde si cand se va inregistra aceasta fundatie, care vor fi persoanele responsabile, si cum isi va asigura fondurile necesare pentru indeplinirea obligatiilor asumate. In termeni de obligatii legale, RMGC va fi obligat la plata datoriilor si satisfacerea in primul rand a actionarilor. Nu exista nici un fel de responsabilitate legala a RMGC fata de aceasta fundatie.

C. Aspecte legale:

1. Etapa de consultari publice si evaluare a calitatii raportului la studiul de impact asupra mediului a inceput fara un certificat de urbanism valabil. Titularul de proiect a obtinut un certificat de urbanism nou in mai 2006, cu toate ca cel vechi este inca suspendat. Noul certificat de urbanism reflecta o noua intentie de proiect, incompatibila cu intentia de proiect depusa in vederea inceperii procedurii de obtinere a acordului de mediu. Noua intentie de proiect nu mai contine un iaz de decantare. Dat fiind faptul ca nici o procedura de obtinere a acordului de mediu nu se poate desfasura fara un certificat de urbanism valabil, Ministerul Mediului ar fi trebuit sa respinga cererea RMGC pentru un acord de mediu.

2. Actualele planuri de urbanism ale Comunei Rosia Montana nu corespund propunerii de proiect minier descrise in raportul EIM. Proiectul minier presupune de asemenea modificari ale planurilor de urbanism ale oraselor Abrud, Campeni precum si ale comunei Bucium, care nu s-au efectuat pana in prezent. Toate acestea sunt exemple de incalcare a Directivei privind Evaluarea Strategica de Mediu (SEA) transpusa in legislatia romana prin HG 1076/2004. Cerinta legala este aceea ca evaluarea de mediu pentru un plan sau program sa se efectueze inainte de evaluarea de mediu pentru un proiect. Potrivit Legii 5/2000 si Legii 422/2001, autoritatile locale de la Rosia Montana trebuiau sa elaboreze si sa aprobe un plan de urbanism zonal pentru zona protejata de la Rosia Montana. Pana la momentul de fata nu exista un asemenea plan aprobat.

3. Acordul de mediu in discutie a fost solicitat in baza unei licente miniere care nu reflecta propunere de proiect minier in discutie. Catre RMGC s-a efectuat transferul licentei miniere 47/1999 de la compania miniera de stat Minvest. Prevede

o capacitate de productie de 400 000t/an, in timp ce RMGC propune in mod oficial o capacitate de productie de 13 milioane de tone pe an. Aceasta incalca legea minelor din Romania, care prevede ca documentatia si cererea pentru un acord de mediu sa se faca in baza unei licente miniere valide.

4. Iazul de decantare propus nu ar fi impermeabilizat. Date fiind sursele de apa subterane si de suprafata din valea Cornei – locatia propusa pentru iazul de decantare -, avem de-a face cu o incalcare a Directivei privind protectia apelor subterane, asa cum a fost transpusa in legislatia romaneasca prin HG 351/2005. Aceasta hotarare de guvern solicita luarea tuturor masurilor tehnice si de constructie pentru prevenirea evacuarilor indirecte de substante periculoase cum ar fi cianurile si metalele grele in apele subterane.

5. Potrivit HG 349/2005 privind depozitarea deseurilor care transpune in Directiva nr. 1999/31/EC, iazul de decantare si halzile de steril propuse sunt definite ca si depozite de deseuri. Potrivit cerintelor legale invocate, un deposit de deseuri trebuie sa fie situat la cel putin 1000 de metri distanta de o comunitate locuita. Este de asemenea interzisa construirea unui depozit de deseuri pe roca de baza fisurata (cum este cazul rocii de baza din Valea Cornei), in zona de protectie a surselor de apa potabila (cum este cazul surselor de apa ale Orasului Abrud) sau in zone protejate datorita patrimoniului natural sau cultural (cum sunt vestigiile arheologice din Masivul Camic precum si monumentele naturale Piatra Corbului si Piatra Despicata). Mai mult, potrivit acelorasi dispozitii legale un deposit de deseuri trebuie sa contina 8 straturi artificiale de material impermeabilizator. Operatorul depozitului de deseuri trebuie sa prezinte in documentatia de obtinere a acordului/autorizatei de mediu un aviz de gospodarire a apelor, emis de autoritatea competenta. RMGC nu a obtinut si deus un asemenea aviz.

6a.) In ceea ce priveste garantiile financiare cerute de HG 349/2005 si Directiva europeana 1999/31/EC:

- Operatorul unui depo it de deseuri este obligat, la solicitarea unei autorizatii de mediu, sa dovedeasca existenta garantiei financiare care sa asigure indeplinirea obligatiilor privind securitatea depozitului si conditiile de protectie a mediului si sanatatii umane stipulate in autorizatia de mediu. Aceasta garantie financiara trebuie sa fie mentinuta si ajustata pe intreaga perioada de functionare a depozitului.
- Operatorul trebuie sa constituie un Fond pentru inchiderea si monitorizarea post-inchidere a factorilor de mediu (monitorizare care ar trebui sa dureze minim 30 de ani). Acest Fond este constituit intr-un cont bancar si este alimentat anual asa cum se prevede in Planul privind inchiderea si monitorizarea post-inchidere a factorilor de mediu care este parte integranta din documentatia necesara obtinerii autorizatiei de mediu.

Raportul EIM nu mentioneaza deloc asemenea garantii.

b.) Potrivit Art. 22 al Legii minelor, inceperea lucrarilor de exploatare miniera se autorizeaza de catre autoritatea competenta numai pe baza prezentarii dovezii privind constituirea garantiei financiare de refacere a mediului dupa inchiderea minei. Garantia financiara trebuie mentinuta pe toata durata exploatarei. Raportul EIM nu contine nici un calcul al costurilor de refacere a mediului post-inchiderea minei si nici nu include nici un plan in acest sens.

c.) Raportul confirma faptul ca RMGC nu a gasit nici un asigurator al proiectului minier. Aceasta vine sa confirme faptul ca proiectul incalca Directiva

2004/35/CE din aprilie 2004 privind raspunderea de mediu cu referire la prevenirea si remedierea pagubelor (deteriorarilor) ecologice.

7. Nu exista un raport de securitate depus spre consultarea publicului si evaluare din partea autoritatilor competente. Potrivit HG 95/2003 privind controlul activitatilor care prezinta riscuri de accidente majore si care implica substante periculoase, un titular de proiect care intentioneaza sa foloseasca si sa manevreze substante periculoase intr-o instalatie trebuie sa depuna la autoritatile competente de protectie a mediului si protectie civila un raport de securitate. Acest raport de securitate trebuie sa contina cel putin: o politica de prevenire a accidentelor majore, un sistem de management al securitatii in exploatare, o identificare a pericolelor de accidente majore si luarea masurilor necesare pentru a preveni astfel de accidente si a limita consecintele acestora asupra sanatatii populatiei si mediului etc. Titularul activitatii are obligatia de a pune la dispozitie publicului raportul de securitate. Potrivit HG 95/2003, titularul unui proiect are obligatia ca o data cu cererea de acord de mediu sa prezinte o notificare privind natura si cantitatea de substante periculoase pe care intentioneaza sa le foloseasca modalitatea de stocare, informatii privind elementele care pot provoca accidente majore. RMGC nu a depus o asemenea notificare catre autoritatile competente.

8. Raportul EIM nu evalueaza "Alternativa Zero", adica o evaluare in cazul ne-implementarii proiectului. Raportul contine numai consideratii subiective legate de aspecte economice, pretinzand ca saracia zonei se va accentua daca acest proiect se respinge. Cu toate acestea, evaluarea Alternativei Zero se refera prin definitie la evolutia factorilor de mediu in absenta proiectului. Pe langa faptul ca raportul nu se refera la o asemenea evolutie, nu se da nici o importanta faptului ca Statul Roman, prin Minvest Deva, are obligatia legala de a reabilita ecologic aria de exploatare din Rosia Montana dupa inchiderea activitatilor sale de exploatare din iunie 2006. RMGC pleaca de la premisa gresita ca activitatile de exploatare ale Minvest Deva la Rosia Montana se vor inchide in 2007. Minvest lucreaza la momentul de fata la un plan de inchidere si reabilitare ecologica si are deja alocate 1.17 milioane de euro din partea Ministerului Mediului pentru prima etapa a acestor lucrari. Planul ce va rezulta va fi supus consultarii cu publicul. Aceasta inseamna ca mediul afectat de minerit de la Rosia Montana va fi reabilitat si ca se vor intreprinde masuri de atenuare a impactului social. Aceasta inseamna pe de alta parte ca argumentul potrivit caruia investitia propusa este vitala pentru ca ar curata poluarea istorica lasata de catre Minvest Deva este netemeinic¹.

9. Nici una dintre speciile de plante enumerate in 'Raportul de baza privind biodiversitatea' nu sunt caracterizate din punct de vedere al habitatului, cu toate ca aceasta caracterizare este o cerinta legala impusa de catre Directiva Europeana privind habitatele (92/43/EEC) si de Legea 462/ 2001.

10. In Rosia Montana exista 41 de case de patrimoniu clasificate ca si monumente istorice (prin Legea 5/2000 si prin Lista Monumentelor Istorice din 2004). Potrivit propunerii de proiect minier, aceste case se afla raspandite printre cele patru cariere. Raportul EIM nu prezinta nici un fel de garantii despre cum aceste case ar rezista la vibratiile produse de explozii si trafic cu utilaje grele. Potrivit Legii privind protectia monumentelor istorice (Legea 422/2001), un monument istoric are in jurul sau o zona de protectie de 200 de metri, ceea ce nu se poate respecta in cazul acestui proiect minier. Inca din 2003, RMGC a achizitionat un numar de 14 case de patrimoniu din centrul vechi al Rosieii Montane. Starea acestor monumente

¹ A se vedea studiul 'Situatii de Risc' pagina 160

s-a deteriorat semnificativ de la achiziționarea lor de către RMGC. Aceasta înseamnă că RMGC nu a luat măsurile impuse de Legea 422/2001 și Ordinul Ministerului Culturii și Cultelor 2682/2003. RMGC nu a primit până la momentul de față nici un fel de sancțiuni din partea autorităților competente.

11 a.) Planul de acțiune în vederea relocării și strămutării al RMGC menționează: "compania va minimiza exproprierea pe cât de mult posibil". În primul rând o companie nu poate face exproprieri. Măsurile de expropriere sunt luate de guvern pentru cauze de utilitate publică. Legea 33/1994 stipulează faptul că dacă exproprierea afectează monumente istorice și biserici, cauza de utilitate publică se declară printr-o lege sau hotărâre de guvern. Propunerea de proiect minier de la Rosia Montana nu este o utilitate publică, ci un proiect privat finanțat din fonduri private și aflat în proprietate privată. Aceasta înseamnă că orice măsuri de expropriere care ar fi luate de Guvern ar încălca articolul 44 al Constituției României și Art. 8 (2) al Convenției Europene a Drepturilor Omului².

Cu toate acestea, RMGC folosește argumentul exproprierii pentru a face presiuni asupra localnicilor ca să își vândă proprietățile. Aceasta pune sub semnul întrebării legalitatea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate până acum; cel puțin din punctul de vedere al consimțământului liber și nevițiat al vânzătorului.

b.) Planurile de urbanism ale Comunei Rosia Montana aprobate în 2002 pentru zona de dezvoltare industrială inițială a RMGC au inclus limite de timp pentru strămutarea și relocarea populației. Aceasta limită de timp a fost stabilită în iulie 2004. Faptul că până la momentul de față compania nu a reușit să strămute populația din Rosia Montana înseamnă o încălcare a prevederilor planurilor de urbanism ale zonei de dezvoltare industrială a RMGC.

c.) Instituirea zonei de dezvoltare industrială a RMGC interzice orice construcții noi în localitate încă din 2002. Aceasta este o încălcare semnificativă a unui drept garantat constituțional – dreptul la liberă inițiativă economică (Articolul 45).

13. Potrivit Raportului EIM, compania trebuie să strămute 410 de morminte în locații indicate de familiile decedaților. În zona industrială propusă există un număr total de 12 cimitire. Potrivit Legii nr. 98/1994 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor, la normele legale de igienă și sănătate publică, "desființarea sau schimbarea folosinței unui cimitir este posibilă numai după 30 de ani de la ultima înhumare și numai după mutarea tuturor osemintelor". Cimitirele de la Rosia Montana și Coma sunt la momentul de față folosite.

15. Atât persoane individuale interesate cât și numeroase ONG-uri au avut o serie de încercări nereușite de a obține informații privind contractele și înțelegerea inițială între companie și Statul Român (cum ar fi licența de concesiune pentru exploatarea a RMGC). Este esențial ca atunci când evaluează raportul EIM, publicul să cunoască drepturile și obligațiile pe care fiecare parte și le-a asumat. Alburnus Maior³, un ONG local de la Rosia Montana, a inițiat o acțiune în justiție pentru a obține accesul la licența minieră, autorizațiile de exploatare, studiul de impact asupra mediului și planul de închidere a minei depuse de către Minvest Deva, partenerul Gabriel Resources, care a obținut și apoi a transferat licența minieră către RMGC. Cele mai multe asemenea documente se află în posesia Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și care a negat constant accesul la aceste documente, pretinzând

² A se vedea paginile 24-26 ale studiului *Compatibilitatea proiectului minier Rosia Montana cu principiile și normele legislației UE* de Univ.Prof.Dr. Peter Fischer și Univ. As. Dr. Alina Lengauer, L.L.M., Viena, octombrie 2002

³ A se vedea www.rosiamontana.org

ca sunt clasificate. La demararea procedurii EIM pentru proiectul minier Rosia Montana, membrii ai publiului interesat au solicitat din nou acces la aceste documente, de aceasta data de la ministerul Mediului si Gospodarii Apelor. Ministerul a refuzat sa puna la dispozitie aceste documente si in consecinta a incalcat atat Conventia de la Aarhus privind accesul la informatii, participarea publicului si accesul la justitie pe probleme de mediu cat si Ordinul MAPPM 860/2002 privind procedura de evaluare a impactului asupra mediului.

16. In iulie 2002, RMGC a solicitat si finantat modificarea planurilor de urbanism de la Rosia Montana in scopul declararii zonei Rosia Montana ca si zona industriala rezervata exclusiv proiectului minier al RMGC. Autoritatile locale nu au organizat nici un fel de consultari cu populatia direct afectata inainte de aprobarea acestor modificari la planurile de urbanism. Potrivit Legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului si urbanismul, autoritatile locale aveau obligatia de a informa populatia locala privind intentia de a modifica planurile de urbanism si domeniul modificarii. In urma acestei informari ar fi trebuit organizate dezbateri publice. Nici unul dintre acesti pasi procedurali nu s-a intreprins.

17. In anul 2001 s-a inceput o cercetare penala pe seama a trei fosti directori ai Minvest Deva. Obiectul acestei cercetari il constituie asocierea dintre Minvest si Gabriel Resources. Cei trei fosti directori sunt acuzati de abuz in serviciu contra intereselor publice si s-a inceput deja urmarirea penala pe seama lor. La momentul de fata cazul este inca pe rol.

18. Incepand cu anul 2000 consilierii locali din Rosia Montana au votat un numar impresionant de hotarari de consiliu local in beneficiul RMGC. Aceste hotarari se refera la concesionarea/vanzarea/ inchirierea unei parti semnificative a domeniului public (cladiri si terenuri) catre RMGC, inclusiv schimbarile mai-sus amintite in planurile de urbanism. Majoritatea consilierilor locali de la Rosia Montana sunt fie direct angajati de catre companie, fie sunt angajate sotiiile si rudele apropiate. Acesta este un evident conflict de interese in lumina prevederilor legii administratiei publice locale (215/2001), legea privind prevenirea si sanctionarea unor fapte de coruptie (161/2003) precum si legea privind statutul alesilor locali (393/2004).

19. Din punct de vedere arheologic, majoritatea suprafetei propuse a fi ocupate de proiect nu a fost legal cercetata. Intr-un fel sau altul, raportul EIM admite acest fapt, pasajul relevant fiind urmatorul: "pentru zona Orlea sunt programate cercetari arheologice de detaliu in perioada 2007-2012."⁴ Aceasta demonstreaza faptul ca este ilegala includerea acestei zone in proiect.

20. Partea de est a zonei in care se propune construirea halzii de steril Cirmic nu a fost cercetata arheologic. Aceasta poate fi usor observat pe harta 4.9.5 intitulata 'Locatia siturilor arheologice'. Aceasta inseamna ca descarcarea de sarcina arheologica a acestei zone s-a facut ilegala si ca zona trebuie exclusa din proiectul minier.

21. Galerile romane din masivul Orlea ce pot fi in prezent vizitate sunt clasificate ca si monumente istorice (cod LMI AB-I-m-A-00065.02). Distrugerea lor, prin transformarea masivului respectiv intr-o cariera deschisa, este asadar ilegala (articolul 9 si 10 ale Legii 422/2001). Distrugerea galeriilor romane nu poate fi compensata de nici o masura de cosmetizare, cum ar fi reconstructii tri-dimensionale accesibile pe o pagina web.

---

⁴ Volumul 14; Capitulul 4.9 'Conditii privind patrimoniul cultural, etnic', pagina 30

22. Este de asemenea ilegală distrugerea de monumente originale și înlocuirea lor cu replici sau reconstrucții virtuale. O asemenea practică nu este stipulată de legislația privind protecția monumentelor istorice în vigoare

23. Propunerea RMGC de a decide pentru vizitare galeriile Catalina-Monulești sau Paru-Carpeni este nerealistă și nefundată. Aceste galerii nu au fost pe deplin cercetate. În cazul galeriei Catalina-Monulești, în raportul EIM nu se menționează nimic despre faptul că accesul în galerie a eșuat de numeroase ori date fiind inundările puternice și constante generate de apă subterană.

24. Unele dintre cele mai valoroase monumente din punct de vedere arhitectural și spiritual de la Rosia Montana – bisericile ortodoxă și Greco-catolică – precum și mormântul eroului Simon Balint nu vor fi accesibile pe perioada de exploatare a minei și raportul EIM nu oferă nici un fel de garanții privind protecția lor.

25. 'Protocolul privind descoperirile întâmplătoare' la care RMGC pretinde că aderă nu reprezintă un set de norme imperative. Conține numai un set de principii generale și nu identifică componenta instituțională a unei echipe de supraveghere arheologică. Implementarea sa corectă depinde în mare măsură de independența instituțională a echipei sus-menționate.

D. Referitor la Raportul EIM:

- Capitolul 'Situatii de risc' conține o serie de elemente care pun sub semnul întrebării obiectivitatea și profesionalismul lucrării. Printre acestea se numără: Secțiunea 2.1.3 intitulată 'Scurta istorie a accidentelor petrecute la operațiuni miniere', începând cu pagina 17 conține următoarea concluzie "Impactul cianurii produce în general efecte asupra mediului acute și de scurtă durată". Mai departe, secțiunea arată că în ceea ce privește accidentele la nivel global, "ruperea barajelor a cauzat 75% din totalul de accidente care au avut un impact asupra mediului, și mai puțin de o treime dintre acestea au implicat prezenta cianurii. Informațiile disponibile legate de asemenea incidente sugerează faptul că scurgerile de cianură nu au provocat decese. Impactul major asupra mediului este asociat unor efecte pe termen scurt, ce provoacă daune ecologice și decese în mediul acvatic." Prin tabelul 7-4, care urmează și figura 7.3., raportul tinde să demonstreze ipoteza conform căreia "Apariția și implementarea unui număr mare de coduri pentru managementul cianurii și reglementările privind selectarea planurilor de amplasament existente au avut ca rezultat reducerea considerabilă a acestor tipuri de incidente". La o analiză atentă a tabelului 7-4, o asemenea concluzie este incorectă. Din cele 15 cazuri de accidente menționate, 9 au implicat prezenta cianurii. Mai mult decât atât, dacă pe termen lung (1978-2000) au fost cazuri de accidente miniere fără cianuri, este alarmant de văzut că începând cu 1995 s-a înregistrat o creștere bruscă în numărul de accidente miniere majore la mine de aur care folosesc cianura. Potrivit tabelului 7-4, din totalul de 9 accidente majore care s-au petrecut din 1995 până în prezent, numai un caz nu a implicat prezenta cianurii. Secțiunea intitulată 'Fenomene meteorologice de risc pentru structurile hidrotehnice' lasă mai multe întrebări fără răspuns. Studiul 'Drobot' privind precipitațiile extreme a fost efectuat în anul 2004. Cu toate acestea, precipitațiile extreme s-au înregistrat în Rosia Montana și în România în general începând cu 2005. Ar fi fost astfel necesară actualizarea informației și includerea unei prognoze. Analiza următoare inclusă în această secțiune intitulată 'Topirea bruscă a stratului de zapadă' nu precizează ce metodologie s-a aplicat. Mai mult, grosimea maximă a stratului de zapadă înregistrată se referă numai la perioada dintre 1983 și 2000. Nu include nici o

prognoza. In finalul capitolului "Situatii de risc" se gasesc materiale si informatii deja incluse in alte capitole: alternative de locatie pentru facilitatea de management al sterilelor, alternative pentru folosirea cianurii, alternative privind agentii extractivi, optiunea "fara proiect". Concluzia capitolului 'Situatii de risc' este urmatoarea: "respingerea proiectului Rosia Montana ar lipsi zona de o importanta sursa de investitii in regiune, estimata la 605 milioane de dolari, si ar impiedica un mecanism pentru atenuarea problemelor de mediu existente ... ."

- "La pagina 9 a '**Raportului privind conditiile initiale biologice si bacteriologice**' (Conditii initiale – Starea mediului acvatic) se arata: "Monitorizarea biologica si bacteriologica a apelor de suprafata si cea bacteriologica a apelor subterane a fost efectuata cu o frecventa lunara, in perioada martie – mai 1998. Acestea pot fi considerate 'date istorice', si nu o baza de date de incredere pentru un raport stiintific al carui scop este o evaluare pertinenta a conditiilor de baza.

- '**Studiul privind conditiile initiale ale calitatii apei**' arata in capitolul 3.2.2. 'Activitate de teren' (pagina 10) faptul ca "Activitatea de teren s-a desfasurat in perioada 29 septembrie si 27 octombrie 2000... ." Asadar datele oferite au fost colectate acum 6 ani si deci nu pot oferi o baza pertinenta. Perioada de colectare in sine (septembrie – octombrie) nu poate fi considerata ca si reprezentativa deoarece este foarte scurta. Numeroase alte probe de apa ar fi trebuit colectate si analizate in diferite perioade ale anului si in conditii meteorologice diferite de-a lungul mai multor ani.

- '**Studiul de conditii initiale privind biodiversitatea**' estimeaza ca pajistile si fanetele acopera 60% din suprafata ce ar fi ocupata de proiect. Cu toate acestea, nu exista nici un document care sa cuprinda o lista cu plantele din acest perimetru. La pagina 8 se mentioneaza specii de plante dar fara a indica frecventa, marimea, locatia sau orice alta caracteristica relevanta din punctul de vedere al evaluarii conditiilor de baza. Raportul mentioneaza asociatii vegetale cum ar fi *Sedo Hispanici – Poëtum nemoralis Pop et Hodişan 1985*. Acesta este edificator al unui habitat endemic R6209 Comunitati sud-est carpatice pe stanci calcaroase cu *Asplenium trichomanes* ssp. *quadrivalens* si *Poa nemoralis* (dupa **Habitatele din Romania / Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucuresti : Editura Tehnica Silvica, 2005**) cu o valoare deosebit de mare din punct de vedere al conservarii. Alte asociatii vegetale sunt edificatoare ale unor habitate prioritare pentru conservare cum ar fi asociatiile *Nardo – Festucetum rubrae Maloch 1933*, impreuna cu *Violo declinatae – Nardetum strictae Simon 1966*, mai precis al habitatului *6230 Pajisti cu Nardus bogate in specii (dupa **Habitatele din Romania / Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucuresti : Editura Tehnica Silvica, 2005**). In aceasta ordine de idei comunitatile de plante nu sunt caracterizate din punct de vedere al habitatelor, fapt cerut expres de Directiva privind Habitatele (92/43/EEC) transpusa prin Legea 462/2001, nepermitand astfel o evaluare corecta al situatiei actuale din zona prin prisma actelor normative care reglementeaza protectia mediului respectiv a speciilor si comunitatilor de plante si animale.

Mai mult, unele studii recente (pers com J. Akroyd et col botanicii Casei Regale Britanice) releva prezenta unor habitate prioritare din Directiva si Legea mai sus amintita cum ar fi *4070, *6230 precum si prezenta mai multor specii de plante protejate de aceeasi Directiva, inclusiv de Legea 462/2001.

Studiul care se refera la insectele din zona studiata caracterizeaza aceste vietuitoare intr-un mod complet strain de biologia si ecologia contemporana divizandu-le in: "Insecte daunatoare" respectiv "Insecte folositoare", conceptie, de

altfel, des folosita la inceputul si chiar finele secolului XIX. Consideram ca cel care a scris aceste capitole, ori vrea sa influenteze incorect cititorul ori a trait in sec. XIX, ambele cazuri fiind motive suficiente, din punct de vedere stiintific, pentru argumentarea refacerii studiului.

Studiile referitoare la fauna de vertebrate, precum si nevertebrate, nu includ marimea populatiilor (caracterizand populatiile numai prin "comun" sau "putin comun" si "rar") nepermitand astfel evaluarea situatiei reale. Precizam ca evaluarea impactului real se poate face numai daca se cunoaste marimea acestuia relativa la marimea aceleiasi specii la nivel national, regional etc.

Intr-un final, o recenta vizita de teren⁵ la Rosia Montana releva existenta unor specii (cum ar fi *Emberiza cia* – Presura de stanca sau *Dendrocopos minor* – Ciocanitoarea peștrita mica) care nu sunt redade in studiul privind conditiile initiale de biodiversitate in discutie, fapt care ne pune serioase semne de intrebare fata de corctitudinea si seriozitatea studiului alcatuit, nefiind vorba de specii oportunistice. Mai mult, datele sunt imposibil de verificat, necunoscandu-se provenienta acestora.

- Acesta contestatie nu cuprinde suficient spatiu pentru a comenta pe merginea 'Planului de Dezvoltare Durabila a Comunitatii'. Doua exemple edificatoare in privinta calitatii acestui plan sunt:

Figura 4.3 prezinta o piramida a varstelor la Rosia Montana. Aceasta incearca sa arate un procent al barbatilor si femeilor pe categorii de varste. Concluzia sa este ca cele mai mari grupuri demografice sunt vaduvele batrane si barbatii casatoriti. Pe langa faptul ca aceasta concluzie nu se poate desprinde din figura respectiva, este si aberanta, deoarece unui grup de barbati casatoriti ii corespunde logic un grup de femei casatorite.

Figura 5.8 intitulata 'Rosia Montana; Structura locurilor de munca' arata o crestere a numarului de locuri de munca in sectorul minier in anul 2004. Aceasta nu corespunde adevarului. Dat fiind programul gradual de inchidere a minei de stat de la Rosia Montana, multi mineri au fost disponibilizati. Angajarile facute de catre RMGC in 2004 nu sunt in sectorul minier ci in activitati cum ar fi: sapaturi arheologice, constructii, transport etc. Asadar, acestea nu pot fi incadrate in categoria 'Barbatilor casatoriti angajati in minerit la Rosia Montana.' Angajarile facute de catre RMGC arata pe de alta parte ca exista potential, abilitati si calificari pentru dezvoltarea de activitati alternative mineritului. Figura 5.9 intitulata 'Locuri de munca in Campeni' confirma faptul ca zona nu este dependenta de minerit si se poate dezvolta fara aportul sau.

'Planul de Management al Patrimoniului Cultural' foloseste termeni generici ca si 'protectie' si 'conservare'. Cu toate acestea, nu explica masuri concrete de protectie a monumentelor impotriva deteriorarii produse de activitatile miniere. Documentul tinde sa se refere adesea la o serie de conventii internationale (ale unor organisme cum ar fi UNESCO, ICOMOS) fara insa a arata cum le-ar respecta propunerea de proiect. ICOMOS⁶ pe de alta parte si-a exprimat in mai multe rezolutii ingrijorarea profunda fata de impactul proiectului minier asupra sitului arheologic Alburnus Maior. RMGC doreste sa se prezinte ca si un proprietar responsabil de monumente istorice prin faptul ca va transfera dreptul de proprietate asupra lor catre o fundatie. Aceasta ar administra patrimoniul cultural mobil si imobil din Rosia Montana si si-ar asuma de asemenea majoritatea obligatiilor legale in domeniul cercetarii patrimoniului cultural. Asadar, RMGC nu mai pastreaza nici o responsabilitate in ceea ce priveste consecintele negative ale proiectului asupra

⁵ J. Ackeroyd , J. Szabo & A. Jones, Vizita de teren la Rosia Montana, iunie 2006

⁶ A se vedea www.icomos.org

patrimoniului cultural national. Aceasta viitoare fundatie va depinde financiar de RMGC si va fi asadar controlata de aceasta. Nu exista astfel nici un fel de garantie privind independenta managementului cultural al proiectului.

**E, Un sumar al altor puncte slabe ale raportului EIM:
Raportul nu contine:**

- O descriere a cum va fi garantata conservarea habitatelor listate in Anexele 1 & 2 ale Conventiei de la Berna privind conservarea vietii salbatice si a habitatelor naturale din Europa si in Directiva europeana privind habitatele. Masurile de conservare si monitorizare sunt nesatisfacatoare din punct de vedere tehnic.
- O evaluare a alternativelor din punct de vedere al impactului proiectului asupra ariilor protejate (L. 5/2001) *Piatra Despicata* si *Piatra Corbului*. In schimb se mentioneaza ca unul dintre aceste monumente naturale va fi distrus iar celalalt va fi stramutat. Este tehnic imposibil de stramutat *Piatra Despicata*, iar 'solutia' propusa pentru aceste doua monumente incalca Legea 5/2000.
- Solutii pentru diminuarea impactului asupra ecosistemelor acvatice si terestre in timpul constructiei, operarii, inchiderii si in perioada de post-inchidere a minei.
- O descriere a impactului si masurilor de diminuare a impactului iazului de decantare asupra surselor de apa subterana.
- O descriere a felului in care proiectul se conformeaza Ordonantei de Urgenta 244/2000.
- Un calcul al garantiei financiare pentru operarea instalatiei de management al sterilului din Valea Cornei, asa cum cer imperativ atat Hotararea de Guvern 349/2005 privind depozitarea deseurilor cat si Directiva privind Managementul Deseurilor.
- O estimare a garantiilor si surselor de risc definite ca si 'dezastre naturale' – ploii torentiale, alunecari de teren, etc.
- O evaluare a impactului fenomenului numit 'ploaie cu cianuri' generat de evaporarea cianurii din iazul de decantare (a se vedea Planul de Management Aer). Acesta este un aspect semnificativ in lumina faptului ca raportul Situatiei de risc (p.85) admite ca "Dezvoltarea unor aerosoli toxici si HCN la suprafata iazului se va produce permanent..." iar concentratiile de HCN in aerul din regiune ar putea sa ajunga la 40 - < 80 µg/m³.
- O explicatie privind viabilitatea propunerii de proiect fara constructia unei halde de minereu sarac.
- O evaluare a riscurilor asupra sanatatii generate de pierderile de teren agricol si silvic care reprezentau bariere naturale impotriva delasarii aerului poluat.
- O descriere a impactului transfrontalier in cazul unui accident asupra unor arii naturale importante, cum ar fi Parcul National Körös-Maros din Ungaria situat de-a lungul vâii Muresului.
- O lista a fiecarui component acumulat in instalatia de management a sterilurilor (metale grele, sulfur, apa, etc) in anii de operare 8-12 si anii 13 si 14.
- Mentionea daca s-a gasit o asigurare financiara pentru proiectul minier.
- O estimare a valorii teoretice a minelor romane ale sitului Alburnus Maior, precum si a tuturor vestigiilor arheologice.
- O estimare a valorii teoretice si practice a zonei din punct de vedere al patrimoniului natural si al biodiversitatii
- O evaluare a veniturilor potentiale generate de turism la Rosia Montana in cazul ne-realizarii proiectului, venituri asociate cu vizitarea galeriilor romane din Masivul Carnic.

- O analiza a activitatilor economice alternative la Rosia Montana si in zonele invecinate in absenta proiectului minier.
- O analiza comparativa a valorii proiectului minier fata de valoarea activitatilor alternative mineritului cum ar fi agricultura, turismul, etc. Numai in privinta turismului, raportul EIM ar fi trebuit sa evalueze scenarii si propuneri similare celor incluse in studiul "Model de dezvoltare a turismului si contributia sa la dezvoltarea durabila in zona Zlatna, Bucium, Rosia Montana si Baia de Aries ca si alternative la activitatile mono-industriale de extractive" realizat de Institutul National pentru Cercetare Dezvoltare in Turism (INCDT) publicat in aprilie 2006. In privinta agriculturii, raportul ar fi trebuit sa evalueze potentialul oferit de fondurile europene de pre-aderare precum si de fondurile structurale din sectorul agricol, cu referinte in particular la dezvoltarea agriculturii montane (exemple SAPARD, LEADER).
- O evaluare a prejudiciului cauzat de declararea Rosiei Montane ca zona industriala si care interzice initierea oricaror afaceri incompatibile cu proiectul minier.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul RMGC de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana descrie o operatiune extrem de riscanta. Aceasta nu va putea niciodata contribui la dezvoltarea durabila a comunitatii. In ceea ce priveste credibilitatea acestei companii, este demn de mentionat ca dupa noua ani de prezenta activa a RMGC la Rosia Montana, comunitatea este azi social divizata si mai saraca din punct de vedere strict economic. In tot acest timp, compania nu a reusit sa demonstreze ca detine o 'licenta sociala' de a opera, in sensul de a fi obtinut mai intai un consimtamant informat al comunitatii direct afectate. De aceea au trebuit sa isi impuna planurile de dezvoltare asupra comunitatii inca din 2002 cand Rosia Montana a fost declarata zona mono-industriala exclusiv rezervata pentru proiectul minier al RMGC. Exact in aceasta perioada de dezbateri publice compania desfasoara o campanie agresiva de publicitate pentru a-si imbunatati imaginea; pe de alta parte amenintand localnicii cu exproprierea. Aceasta nu inseamna responsabilitate sociala, ci lacomie si distrugere camuflata sub sloganul 'dezvoltarii durabile' si chiar al 'protectiei mediului'. Nu in numele meu.

Subsemnatul solicit asadar Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor sa nu dea acordul de mediu pentru proiectul de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana.

- Data *27 iulie 2006*
 - Datele de contact ; *0722224877*
 - Numele *MOLDOVAN MIRELA*
 - Semnatura

Moldovan

Răspuns la contestația Moldovan Mirela

Ca răspuns la contestația dumneavoastră, dorim să vă informăm cu respect că Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) se conformează atât cerințelor legislației naționale, cât și Directivelor europene, în ceea ce privește aspectele studiate, datele furnizate și calificările consultanților experți implicați.

Numele instituțiilor care au întocmit capitolele Raportului EIM se găsesc în *Anexa 11* atașată.

A. Observații generale

Contestația dumneavoastră începe cu secțiunea intitulată "Observații generale" prin care se întreabă dacă Stantec este o companie autorizată pentru a întocmi studii EIM. Contribuția companiei Stantec este în conformitate cu legislația națională în vigoare care stipulează clar că numai Raportul la EIM trebuie întocmit de entități juridice acreditate, de vreme ce autorii rapoartelor asupra condițiilor inițiale sau planurilor de management nu necesită certificare.

Detalii despre companiile implicate în studiul de impact pot fi găsite la începutul Rezumatului fără caracter tehnic. Cele 5 pagini dedicate tuturor organizațiilor implicate cuprind numele companiilor, numele reprezentanților acestora și adresele de Internet.

În conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu („Ordinul 978/2003”) responsabilitatea pentru realizarea studiului de evaluare a impactului și pentru corectitudinea interpretării informațiilor prezentate în cadrul Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului revine experților atestați în acest sens de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

Precizăm că Raportul privind condițiile inițiale pentru biodiversitate, a fost redactat pe baza informațiilor puse la dispoziție de titularul de proiect, de către Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) și Unitatea de Suport pentru Integrare (USI), societăți care dețin certificat de atestare pentru realizarea evaluării impactului asupra mediului, emis de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

Totodată, conform Ordinului 978/2003, titularul de proiect răspunde de autenticitatea informațiilor pe care le furnizează experților atestați în vederea realizării evaluării impactului asupra mediului.

Studiile de condiții inițiale privind biodiversitatea au fost demarate de titularul de proiect din 1999 sub coordonarea Knight Piesold. Pe parcursul perioadei 2000 - 2006 în elaborarea/revizuirea/completarea condițiilor inițiale pentru biodiversitate, STANTEC a implicat mai multe echipe de experți români. Prima versiune a studiului a fost elaborat sub coordonarea Stantec (o companie multinațională cu sediul în Canada specializată în studii de evaluare a impactului asupra mediului (vezi www.stantec.com). Compania a fost înființată în 1954 și oferă o paletă largă de servicii începând de la proiectare, consultanță, reconstrucție ecologică, management de proiect etc. Are peste 6000 de angajați și 80 de puncte de lucru în America de Nord și Caraibe.

Încă din faza inițială STANTEC a contractat experți români care au colaborat la elaborarea și adunarea informațiilor aferente studiilor de condiții inițiale pentru biodiversitate (biolog Călin Hodor, Acad. Mircea Gomoiu, biolog dr. Mihai Vâlcu, biolog Virgil Iordache).

Petentul pune la îndoiala valabilitatea sau „complexitatea” hărților din cadrul raportului cu privire la sol. Toate hărțile studiului asupra solului au fost făcute de către Institutul de Pedologie și Agrochimie București (ICPA). Ei sunt autorii întregului studiu referitor la sol, atât ai raportului de condiții inițiale, cât și ai raportului de evaluare a impactului asupra solurilor.

B. Observații generale și comentarii în legătură cu propunerea de proiect minier

În ceea ce privește amploarea Proiectului Roșia Montană, acesta presupune o exploatare minieră modernă de mare anvergură; în prezent însă, cele mai mari operațiuni din lume sunt minele de exploatare a fierului și cele ale cuprului din Brazilia și din Chile ca să dăm două exemple de țări; acestea sunt aproximativ de două ori mai mari decât cea de la Roșia Montană.

În ceea ce privește transportul cianurii, RMGC admite că are un rol important în ceea ce înseamnă condițiile de siguranță cât și atenția acordată mediului, pentru transportarea acesteia. Cianura de sodiu sub forma solidă va fi transportată doar în containere ISO conforme standardului Națiunilor Unite (sau în containere conforme unui standard similar) care sunt dedicate acestui scop și sunt proiectate pentru a fi folosite pentru dizolvarea controlată la livrare. Toate containerele vor fi returnate furnizorului în vederea reutilizării. RMGC va încheia un contract exclusiv cu companii de transport al cianurii cu experiență care dispun de șoferi bine pregătiți, vehicule moderne și bine întreținute și care și-au demonstrat angajamentul nu doar în ceea ce privește limitarea expunerii personalului propriu la cianură, dar și în ceea ce privește prevenirea, controlul și/sau răspunsul imediat în cazul apariției unei deversări accidentale a cianurii în mediu.

În ceea ce privește Iazul de Decantare a Sterilelor (IDS), sistemul complex al acestuia încorporează o serie de măsuri pentru protecția apei subterane. Acestea includ un sistem de impermeabilizare a bazinului IDS – Cele mai Bune Tehnici Disponibile (BAT) așa cum au fost definite de Directiva UE 96/61/EC (IPPC) – un perete de fundație în fundația barajului inițial pentru controlul infiltrațiilor, un miez cu permeabilitate redusă pentru barajul inițial pentru controlul infiltrațiilor și un baraj de colectare a infiltrațiilor și un jomp sub talpa barajului de decantare. În plus, vom putea monitoriza în permanență apa subterană printr-o serie de puțuri sub talpa barajului secundar de retenție. Aceste puțuri pot fi transformate în puțuri de extracție ca ultimă măsură de siguranță, în cazul contaminării apei subterane. Un număr semnificativ de studii hidrogeologice au demonstrat că amplasamentul este adecvat pentru acest tip de sistem de colectare și retenție.

Mai mult, proiectarea barajului IDS întrunește toate criteriile de proiectare internaționale, din UE și din România. Corespunde, de asemenea, altor iazuri de decantare similare construite și operate cu succes pe amplasamente sensibile din punct de vedere al mediului, care fac obiectul unor reglementări foarte stricte (de ex. mina de aur din Fort Knox, Alaska, SUA).

Iazul de decantare este proiectat ca un obiectiv industrial minier fără deversare și, prin urmare, nici o substanță chimică nu va fi deversată în mediu. Sub iazul de decantare va exista un sistem pentru reducerea infiltrațiilor în pânza freatică și va exista un al doilea sistem (SCD) pentru colectarea oricăror infiltrații apărute la nivelul pânzei freactice. Ca măsură suplimentară de protecție, se va instala o rețea de puțuri de monitorizare care vor fi instalate în aval de iazul de decantare, precum și stații de monitorizare a apelor de suprafață de-a lungul pâraului Corna în aval de iazul de decantare. Acest sistem va fi folosit pentru monitorizarea calității pânzei freactice și apelor de la suprafață în aval de barajul SCD și pentru a demonstra absența oricărui impact.

Estimarea costului închiderii Roșiei Montane, pentru iazul de decantare implica un cost pe unitate de suprafață sau aproximativ 8,30USD/m². Aceasta valoare este concordantă cu diversele prețuri unitare pentru un înveliș cu mecanisme pe haldă sau iaz (3-10 EUR/m²) recomandat de TMF BAT REF (iulie 2004).

Sulfurile în cazul proiectului Roșia Montană pot apărea diseminate în cadrul zăcămintului, iar sulfații în anumite concentrații, în nămolul rezultat de la stația de epurare a apelor acide. În cazul

sulfurilor diseminate, exceptând pirita, acestea au conținuturi extrem de scăzute și nu vor fi recuperate și tratate special.

Pentru nămolul de la uzina de epurare a apelor acide, în funcție de fazele de dezvoltare ale Proiectului, sunt proiectate următoarele scheme:

- În faza de exploatare nămolul îngroșat provenit din bazinul de sedimentare de la stația de epurare a apelor acide va fi eliminat în iazul de decantare ca deșeu suplimentar în raport de 1:500 față de materialul steril;
- În faza de închidere a minei, este planificat ca acest flux de deșeuri să fie eliminat în lacul de carieră Cetate, deoarece iazul de decantare nu va mai fi disponibil pentru depunerea deșeurilor în această fază.

Impactul asupra mediului determinat de eliminarea nămolului de epurare a apelor acide în iazul de decantare este neglijabil comparativ cu impactul provocat de sterilul de procesare datorită:

- cantității mult mai mici a nămolului de epurare în raport cu cantitatea de steril;
- proprietăților toxice mult mai reduse ale nămolului de epurare în raport cu cele ale sterilului.

Se justifică deci referirile la Secțiunea 2.8.1.8 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) pentru perioada în care nămolul de epurare a apelor acide va fi depozitat în iazul de decantare.

Dacă nămolul de epurare a apelor acide este depozitat în cariera inundată Cetate, nămolul se poate dizolva și va elibera metale grele și ioni neutri majori (sulfat, calciu) în apa din carieră dacă aceasta devine acidă. Însă apa din lac nu va fi evacuată direct în mediu. Apa din carieră care va ajunge în lucrări subterane poate fi captată de barajul Cetate și repompată în stația de epurare, astfel încât să nu ajungă în mediu nici un fel de poluare.

Mai mult, sunt prevăzute măsuri preventive care să minimizeze riscul ca apele acide generate de porțiunile sulfurice ale pereților carierei să acidizeze apa din carieră. Aceste măsuri sunt descrise în Secțiunea 2.8.2.9. din EIM.

Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și care vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analizarea fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Deși aspectele legate de închiderea și refacerea ecologică sunt numeroase, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece costul cel mai mare – cel aferent lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului - poate fi estimat la un nivel ridicat de siguranță. Dimensiunea suprafețelor care trebuie reprofile și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studiul lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

RMGC consideră că – departe de a fi prea mici – aceste costuri estimative sunt dovada gradului ridicat de responsabilitate față de închidere și refacere ecologică. Doar ca o comparație, cel mai mare producător de aur din lume a rezervat suma de 683 milioane USD (începând cu 31 decembrie 2006) pentru refacerea ecologică a 27 de exploatări, ceea ce înseamnă în medie 25 milioane USD pe exploatare. Costurile estimative ale RMGC, recent majorate pe baza unor date suplimentare de la suma de 73 milioane USD precizată în studiul EIM, totalizează în prezent 76 milioane USD.

Exemplele menționate în întrebare ar putea să nu fie reprezentative pentru situația de la Roșia Montană din cauza unor caracteristici geologice care sunt probabil diferite la iazul de decantare, iar faptul că halda de minereu sărac dispune pe durata funcționării sale de un sistem normal de gestionare a apei, iar spre sfârșitul duratei de viață a proiectului depozitul de minereu sărac va fi înlăturat și procesat.

Referitor la Planul de Management pentru Biodiversitate, se va elabora o procedură detaliată – în baza protocoalelor de inventariere stabilite anterior – pentru toate grupurile cu relevanță ecocenotică și biologică specială. Inventarele de faună și floră vor fi transferate într-o bază de date, utilizând platforma GIS conectată la Sistemul de Management al Informațiilor cu privire la Biodiversitate (BIMS). Astfel, vor fi asigurate obiectivitatea și transparența, elemente vitale pentru un management al biodiversității fără precedent în România.

Din rândul speciilor inventariate se va selecta și un set de specii cheie, cu valoare bioindicatoare, respectiv relevanță ecologică înaltă ce vor face obiectul unui program de monitorizare deschis tuturor factorilor interesați, ce va fi integrat în sistemul de baze de date mai sus amintit.

Contrar afirmațiilor făcute în contestație, desemnarea unei părți a comunei Roșia Montană drept zonă industrială nu împiedică dezvoltarea de afaceri în localitate, deoarece zona industrială (sau „perimetrul proiectului”) cuprinde doar 25% din Roșia Montană, și o porțiune și mai mică, de 5%, din zona reprezentată de Câmpeni, Roșia Montană și Abrud. Astfel, se pot dezvolta afaceri, în diferite domenii, prin procesul normal de autorizare și înregistrare de către autoritățile locale.

Cât despre sugestia cu privire la faptul că nu există un Plan Urbanistic Zonal (PUZ) pentru zona protejată, este de menționat faptul că în realitate zonele protejate din Roșia Montană au fost subiectul unei reglementări care definește statutul de “zone protejate”, și anume Planul de Urbanism General aprobat în 2002. În prezent, Planul de Urbanism Zonal pentru zona protejată din Roșia Montană este în faza de proiect.

Referitor la schimbările demografice care au avut loc în zona Roșia Montană, Secțiunea 4.8, Mediul Social și Economic din Raportul la studiul EIM prezintă informații relevante de bază pentru comuna Roșia Montană (care include satul Roșia Montană), și orașele Abrud și Câmpeni.

Deși este adevărat că din multe puncte de vedere condițiile socio-economice din Roșia Montană sunt asemănătoare altor zone rurale din țară, această informație nu schimbă evaluarea impactului prezentată în Raportul la Studiul EIM.

În prezent, făcând parte din raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM), Fundația Roșia Montană își redefinește rolul și orientarea. Activitățile Planului de dezvoltare durabilă a comunității, care au fost concepute inițial ca aflându-se sub tutela Fundației (activități orientate către afaceri: incubator de afaceri, centru de consiliere pentru afaceri, facilitare de micro-finanțare, precum și activități sociale: centru de pregătire și instruire) au fost promovate independent, prin parteneriate și cu participarea comunității în privința luării deciziilor – o modalitate de preferat pentru promovarea programelor de dezvoltare socială și economică.

În continuare, Fundația își va îndrepta atenția asupra problemelor de păstrare a moștenirii patrimoniului cultural, forma finală a programelor urmând a fi stabilită împreună cu comunitatea.

În ceea ce privește politica pe baza căreia Compania își ghidează eforturile de dezvoltare durabilă, Roșia Montană Gold Corporation nu se consideră principalul furnizor, ci un partener. Implicarea comunității este considerată ca punct de pornire, urmând ca de-a lungul timpului, pe măsură ce comunitatea își creează capacitatea de a derula programele pe cont propriu, Compania să transfere controlul asupra programelor înființate în prezent, comunității și instituțiilor ei.

C. Aspecte legale

1. Planul de urbanism a fost întocmit cu consultarea publicului. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare a sterilelor. Prin Certificatul de Urbanism se solicită și întocmirea unui Plan de Urbanism Zonal (PUZ), care să reflecte toate modificările aduse Proiectului Roșia Montană, ca urmare a consultărilor și dezbaterilor publice organizate în legătură cu acest proiect, precum și a consultării autorităților avizatoare. Acest plan, denumit "Modificare Plan Urbanistic Zonal, Zona Industrială Roșia Montană" a fost elaborat și supus dezbaterii publice în luna iunie 2006 în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic Zonal" și în prezent se află în curs de avizare.

În ceea ce privește Planul Urbanistic General (PUG) Roșia Montană aprobat în 2002, acesta a fost elaborat în paralel cu PUZ din 2002, toate prevederile din PUG fiind preluate și în PUZ. De asemenea procedura de avizare a celor doua planuri de urbanism s-a desfășurat în paralel.

2. Cele două planuri de urbanism sunt în deplină conformitate cu propunerea de proiect minier al cărui impact este evaluat în EIM.

Planul de Urbanism General aprobat în anul 2000 a fost modificat în momentul aprobării Planului de Urbanism General al Comunei Roșia Montană (PUG) din anul 2002. Această modificare se evidențiază prin încorporarea zonei protejate, care cuprinde clădirile cu valoare de patrimoniu.

La ora actuală este în etapa de avizare Modificare Plan de Urbanism Zonal - Zona Industrială Roșia Montană, documentație de urbanism care a fost aprobată și la nivelul anului 2002, dar a fost modificată în prezent datorită fazei de detaliu la care a ajuns proiectul Roșia Montană (micșorarea amprentelor carierelor, reproiectarea unor drumuri tehnologice, creșterea suprafeței zonei protejate, toate acestea fiind rezultatul procesului de evaluare a impactului asupra mediului și a măsurilor de prevenire, minimizare și eliminare a impactului potențial, rezultate din procesul de evaluare).

Limitele zonei industriale au fost stabilite în baza unei analize științifice, care delimitează zonele de protecție. Regulamentul de urbanism al Planului de Urbanism Zonal (PUZ) va stabili în detaliu viitoarele funcționalități pentru diferite zone. Interdicția de construire sau de dezvoltare a altor activități este menținută doar pe amprenta obiectivelor propuse.

3. De fapt, licența minieră reflectă actualul proiect minier propus. Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data acordării Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliat resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

4. După cum este menționat în cele de mai sus, IDS încorporează o serie de măsuri protectoare, inclusiv un sistem de impermeabilizare în bazinul IDS.

5. Ca răspuns la întrebarea referitoare la presupunerea necesității existenței unui depozit de deșeuri la o distanță de cel puțin 1.000 de metri de o comunitate locuită, conform prevederilor HG 349/2005 art.3 litera d, în cazul haldelor de steril rezultate din exploatarea carierelor nu se aplică prevederilor prezentei hotărâri. Atât în cazul iazului de decantare Valea Cornei cât și al haldelor de steril se aplică prevederile Directivei privind depozitarea deșeurilor din industria extractivă (Directiva 21/2006 EC). În mai 2005 Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor a solicitat în mod expres, prin indrumarul privind stabilirea domeniilor de evaluare a impactului asupra mediului, că proiectul Roșia Montană să se conformeze prevederilor directivei Deșeurilor din industria extractivă.

6. a) Este adevărat că la solicitarea autorizației de mediu va trebui negociată și constituită garanția de reabilitare a mediului, însă proiectul Roșia Montană este doar în etapa de obținere a acordului de mediu, autorizarea fiind o etapă ulterioară. Garanția constituită va fi calculată conform prevederilor directivei privind depozitarea deșeurilor din industria extractivă (Directiva pentru deșeurile din industria extractivă).

În raportul privind evaluarea impactului asupra mediului – Planul J Închiderea și ecologizarea amplasamentului minier a fost descrisă metodologia de calcul a garanției și sursele financiare din care va fi asigurată. Un calcul detaliat este atașat în anexa prezentului raport privind soluțiile propuse la problemele/observațiile ridicate în timpul etapei de consultare publică.

6. b) Există garanții financiare detaliate sub forma Garanției Financiare de Mediu ("EFG"), care cere ca Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") să mențină fonduri corespunzătoare pentru activitățile de curățare a mediului. EFG este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile necesare asociate. Costul actual estimat pentru închiderea proiectului minier de la Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, acesta fiind estimate pentru toți cei 16 ani de viață ai proiectului.

EFG este guvernat de Legea Mineritului (nr. 85/2003), instrucțiunile Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și normele de aplicare ale Legii Mineritului (nr. 1208/2003).

6. c) Este important să clarificăm problema legată de asigurare. Roșia Montană Gold Corporation se angajează să mențină cele mai ridicate standarde de sănătatea muncii și siguranță pentru angajații și furnizorii săi de servicii. Utilizarea de către companie a Celor mai Bune Tehnici Disponibile – BAT – ne ajută să asigurăm atingerea acestui obiectiv. Nici o organizație nu câștigă dintr-o pierdere, și în acest scop vom acționa pentru a implementa soluții de inginerie la risc, deoarece ele sunt superioare soluțiilor de asigurare împotriva riscurilor. Se poate elimina un procent de până la 75% din riscul de pierdere în timpul fazei de proiectare și de construcție a unui proiect.

Totuși, recunoaștem că în cazul unui proiect atât de mare ca și cel de la Roșia Montană, este nevoie de încheierea unor polițe de asigurare cuprinzătoare (astfel de polițe reprezintă, totodată, o cerință obligatorie pentru obținerea de finanțări de la instituțiile de creditare). Asigurarea acoperă în principal bunurile, răspunderea și chestiuni speciale (de exemplu punerea în

funcțiune cu întârziere, transport, bunuri în proprietatea terților). Astfel, în cazul unor pretenții legitime asupra societății, acestea vor fi achitate de asigurator.

RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în breakdown pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC, pentru toate etapele proiectului de la construcție până la operațiunile de exploatare și închidere.

Toți asiguratorii și polițele de asigurare încheiate în cadrul activităților miniere de la Roșia Montană vor respecta în totalitate reglementările românești cu privire la asigurări.

7. Raportul de Securitate a fost pus la dispoziția publicului prin intermediul următoarelor pagini de internet: http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm, dar și prin intermediul versiunii tipărite care a fost disponibilă în cadrul diferitelor centre de informare stabilite în perioada consultărilor publice.

8. Este evident, așadar, că alternativa nedemarării Proiectului a fost luată în considerare și analizată foarte serios. Capitolul 5 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Analiza alternativelor) prezintă, în Secțiunea 1 (Alternativa Fără Proiect) o analiză a situației în care nu ar fi demarat "Proiectul". În această secțiune se analizează impactul imediat al nedemarării proiectului și sunt trecute în revistă potențialele domenii industriale alternative. Concluzia este clară: "o bază economică multi-sectorială este importantă pentru o creștere economică în ritm susținut a regiunii", iar Proiectul Roșia Montană este capabil să ofere stimulii economici necesari, fiind, astfel, în măsură să contribuie la atingerea scopului economic propus, acela al prosperității. Raportul EIM a inventariat o gamă largă de alternative de dezvoltare – inclusiv agricultură, pășunat, procesarea cărnii, turism, silvicultură și produse forestiere, industria artizanală, colectarea de elemente de floră/faună pentru uz farmaceutic – și a ajuns la concluzia că niciuna dintre activități nu poate oferi aceleași avantaje economice, culturale și în privința mediului ca cele oferite de Proiectul Roșia Montană. Deși celelalte ramuri industriale nu au această capacitate, nu este exclusă ideea dezvoltării acestora în paralel, "dimpotrivă, [Proiectul Roșia Montană] rezolvă unele probleme importante, care să permită atragerea de investiții".

Referitor la abordarea așa-numitei Alternative Zero pentru reabilitarea mediului din zonă, experți independenți au realizat un studiu menit să stabilească ce costuri ar trebui să suporte statul român pentru a reecologiza zona. Costurile de reecologizare a mediului NUMAI ÎN PERIMETRUL afectat de proiectul Roșia Montană au fost estimate la aproximativ 23 de milioane €, la care se adaugă costurile de exploatare pentru activitățile în derulare cum ar fi: tratarea apelor acide din mină în valoare de aproximativ 1 milion € pe an. Alte lucrări de reecologizare trebuie realizate în afara perimetrului destinat proiectului Roșia Montană. Statul român nu a făcut investiții pentru închiderea serioasă și curățarea mediului nici în trecut și nici nu pare să aibă intenția de a investi în viitor și este puțin probabil ca la Roșia Montană să apară îmbunătățiri atât cât poate fi prevăzut în viitor.

9. Prin măsurile de închidere (vezi Planul de închidere), respectiv prin cele propuse în cadrul Planului de Management al Biodiversității, ce urmează a se materializa încă din etapele incipiente (etapa pre-construcție) ale proiectului prin realizarea unei Rețele Ecologice Funcționale Compensatorii, nu se pune problema eliminării din zona a speciilor de interes (chiar dacă acestea rămân comune la nivel național). RMGC va iniția creșterea capacității de suport a unor habitate pentru a se garanta prezența acestor specii pe viitor la Roșia Montană, dar mai cu seamă, crearea premiselor pentru recolonizarea și repopularea cu specii de interes major.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate, respectiv a Directivei 79/409 Păsări, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor aceluiași acte.

10. În ceea ce privește cele 41 de clădiri monument istoric din Roșia Montană, acestea nu vor fi afectate de dezvoltarea proiectului minier, ci vor fi luate ample măsuri de reabilitare și conservare a acestor structuri. Pentru 11 dintre acestea sunt deja în lucru documentațiile de specialitate necesare pentru demararea procesului de restaurare și conservare.

11. a); b); c) Capitolul 5 din raportul EIM (evaluarea alternativelor) prezintă modul în care procesul de design al proiectului a analizat „amprenta” proiectului și a căutat să reducă la minim zona afectată (direct și indirect) de construcția sa. În timp ce în ultimă instanță, acest format de design este dominat de geologia zăcămintului, s-au făcut eforturi de amplasare a infrastructurii proiectului și a zonelor de stocare a deșeurilor astfel încât să se țină cont de factori cum ar fi folosința actuală a terenului și așezarea. Planul general selectat și prezentat în raportul EIM este considerat optim, având ca fundament informația colectată la zi ca și consultarea cu părțile implicate.

Pentru a pune această chestiune într-un context mai larg, construcția și funcționarea proiectului Roșia Montană necesită achiziția de proprietăți în 4 dintre cele 16 sate ale Roșiei Montane. Prin urmare, cea mai mare din proprietățile locuitorilor Roșiei Montane nu va fi afectată de proiect. De fapt, numărul de case pe care compania trebuie să le achiziționeze pentru a construi și derula proiectul pe durata vieții minei – 379 de case – este mult mai mic decât cele 1000 de case la care fac referință în mod regulat oponenții proiectului.

Pentru achiziționarea proprietăților necesare, compania a stabilit un program de achiziție de proprietăți conform cu cerințele Planului de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (PASR) stabilite de Banca Mondială.

Pentru că proiectul de minerit înaintează în etape, nu e nevoie de achiziția tuturor proprietăților de la început. Drept urmare, compania s-a concentrat pe proprietățile necesare pentru construcția și funcționarea minei în primii cinci ani. Până în prezent, mai mult de 50% din proprietățile necesare pentru construcția proiectului și funcționarea minei în primii cinci ani au fost achiziționate.

Dintre proprietățile necesare dar neachiziționate încă, 98% au fost prezentate pentru măsurători topografice de către proprietari – un pas care sugerează un interes în vânzarea proprietății către companie. Rata măsurătorilor sugerează că există doar puțin mai mult de o mână de proprietăți care sunt deținute de oameni care s-ar putea dovedi nedoritori de a vinde.

Din acest număr redus, unele se vor afla în zone care nu sunt necesare pentru construcția și funcționarea timpurie a minei. Prin urmare, pe viitor proprietarii acestor imobile nu trebuie să fie un impediment în dezvoltarea minei, pentru că aceștia pot continua să trăiască așa cum vor.

13. Așa cum este menționat mai sus, strămutarea rămășițelor pământești și reînhumarea acestora au loc în urma discuțiilor cu comunitatea și cu autoritățile bisericești și în concordanță cu ritualurile religioase și cu prevederile legale aplicabile.

15. Alburnus Maior a inițiat mai multe acțiuni în justiție pentru a obține accesul la documentele menționate, atât împotriva instituției Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, cât și împotriva unor funcționari publici din cadrul acesteia, dar a pierdut în instanță datorită faptului că: Licența de Concesiune pentru Exploatare nr. 47/1999 Roșia Montană este un document “Secret de serviciu” și informațiile conținute în această sunt reglementate de Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate. Alte documente precum: preliminarul anual de producție, avizul la preliminar, actele de control, notele de constatare emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale sunt de asemenea clasificate ca “Secret de serviciu”. Aceste

documente pot fi consultate doar de persoane care au atestare specială, eliberată în conformitate cu HG 585 privind normele de aplicare a Legii nr. 182. Informațiile conținute în aceste documente nu sunt accesibile publicului.

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data încheierii Licenței. Licența Roșia Montană s-a încheiat între Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM"), pe de o parte și Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului "Minvest" S.A. ("Minvest"), în calitate de titular și Euro Gold Resources S.A. (care mai apoi și-a schimbat numele în Roșia Montană Gold Corporation S.A.), în calitate de afiliat, pe de alta. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Transferul Licenței Roșia Montană de la Minvest la RMGC a fost efectuat potrivit prevederilor art. 14 (1) din Legea Minelor nr. 61/1998 "*titularul unei licențe poate transfera unei alte persoane juridice drepturile dobândite și obligațiile asumate, numai cu aprobarea scrisă a autorității competente*", fiind astfel aprobat prin Ordinului ANRM nr. 310/9.10.2000 publicat în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 504/13.10.2000. În alin. (2) al actului normativ menționat se specifică: "*CNCAF "Minvest" SA va rămâne companie afiliată, în condițiile stabilite în licență*".

În concluzie, Roșia Montană Gold Corporation SA este titular al unei licențe de exploatare valabile, în perimetrul căreia se desfășoară activități miniere, iar încetarea activității de producție a afiliatului CNCAF Minvest SA nu reprezintă una dintre cauzele expres și limitativ prevăzute de lege care ar putea conduce la anularea Licenței Roșia Montană.

16. Planul de urbanism a fost întocmit cu consultarea publicului. S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare a sterilelor. Prin Certificatul de Urbanism se solicită și întocmirea unui Plan de Urbanism Zonal (PUZ), care să reflecte toate modificările aduse Proiectului Roșia Montană, ca urmare a consultărilor și dezbaterilor publice organizate în legătură cu acest proiect, precum și a consultării autorităților avizatoare. Acest plan, denumit "Modificare Plan Urbanistic Zonal, Zona Industrială Roșia Montană" a fost elaborat și supus dezbaterii publice în luna iunie 2006 în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic Zonal" și în prezent se află în curs de avizare.

În ceea ce privește Planul Urbanistic General (PUG) Roșia Montană aprobat în 2002, acesta a fost elaborat în paralel cu PUZ din 2002, toate prevederile din PUG fiind preluate și în PUZ. De asemenea procedura de avizare a celor doua planuri de urbanism s-a desfășurat în paralel.

17. Nici unul dintre reprezentanții sau angajații RMGC nu este implicat în această presupusă anchetă penală, și de aceea RMGC nu poate furniza nici un fel de informații în această privință. În plus, ancheta penală este supusă principiului confidențialității și principiului constituțional al "presumpției de nevinovăție", conform căruia nici o persoană nu este considerată vinovată până ce nu este condamnată definitiv de către justiție. Prin urmare, răspunderea penală a oricărei persoane care este suspectată de încălcarea prevederilor legale poate fi angajată numai în măsura în care existența tuturor elementelor presupusei infracțiuni este dovedită dincolo de orice îndoială în cadrul unui proces încheiat printr-o sentință definitivă a instanței competente.

În conformitate cu prevederile legale aferente, publicul interesat poate înainta propuneri justificate în legătură cu evaluarea impactului asupra mediului. Art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 al Ministerului Apelor și Protecției Mediului cu privire la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordurilor de mediu ("Ordinul nr.860/2002") demonstrează faptul că "pe baza rezultatelor obținute în urma dezbaterilor publice, autoritățile competente pentru protecția mediului iau în considerare propunerile/observațiile formulate de public și îi solicită titularului de proiect completarea raportului la studiului de evaluare a

impactului asupra mediului, cu o anexă care să cuprindă soluții pentru rezolvarea problemelor ridicate”.

Având în vedere că declarația participantului la consultarea publică (i) se referă la existența unei posibile anchete penale, și (ii) nu identifică, nici nu specifică probleme cu privire la proiectul inițiat de SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC), care să facă obiectul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, RMGC nu este în situația de a răspunde și nu poate face nici un fel de comentarii în această privință.

Cât privește estimarea procentajului participării statului Român, vă rugăm să notați că societatea mixtă înființată de Gabriel Resources și Regia Autonomă a Cuprului Deva (în prezent CNCAF Minvest SA) a fost fondată în conformitate cu prevederile stipulate prin Legea nr.15/1990 cu privire la reorganizarea companiilor proprietate de stat ca regii autonome și societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial Partea 1, nr.98/08.08.1990 cu completările și modificările ulterioare. Articolul 35 din această lege stipulează posibilitatea ca regiile autonome să se asocieze cu terțe părți persoane juridice române sau străine, în vederea înființării unor noi societăți comerciale.

Actul Constitutiv al RMGC, care reprezintă rezultatul acordului cu privire la termenii și condițiile asocierii dintre Statul Român și investitor, este un document ce poate fi consultat de către public. Acest document face parte din categoria de documente care, în conformitate cu Legea nr. 26/1990 cu privire la Registrul Comerțului, sunt publicate în Monitorul Oficial al României. Oficiul Registrului Comerțului este obligat să elibereze copii legalizate pe cheltuiala persoanei care a depus cererea.

În același timp, menționăm că participarea acționarilor la profiturile și pierderile RMGC a fost stabilită în conformitate cu contribuția lor la capitalul înregistrat al companiei. Procentajele actuale de 80% pentru Gabriel Resources Ltd. și 19,31% pentru CNCAF Minvest SA sunt rezultatul contribuției inițiale și ulterioare a acționarilor la capitalul companiei, luând deci în considerare și plata efectuată în avans de Gabriel Resources Ltd. a tuturor costurilor și cheltuielilor aferente activităților de dezvoltare – exploatare și autorizare a proiectului minier Roșia Montană.

18. Aceste decizii au fost luate sub conducerile anterioare, iar actuala conducere a implementat o politică ce reglementează angajarea rudelor apropiate.

Petentul a invocat aceste acuzații privind aplicarea de către RMGC a unei politici de angajare necorespunzătoare. Compania neagă aceste afirmații în mod categoric.

În prezent, compania are aproape 500 de angajați din Roșia Montană și din regiunile învecinate. De asemenea, compania aplică o politică preferențială la angajarea oamenilor din sat și din regiunea Roșia Montană. Rezultatul este că, într-un sat precum Roșia Montană, în care RMGC este singurul angajator important, nu ar fi dificil să se găsească membri ai acelorași familii sau persoane care se cunosc între ele, care să fie angajate în cadrul companiei. Acest lucru este normal și, de fapt, inevitabil – nu o dovadă de politică necorespunzătoare.

Pentru detalii suplimentare, vă rugăm să vedeți Politica de Resurse Umane din Anexa privind Dezvoltarea Durabilă.

19. Cercetarea arheologică preventivă din perimetrul de dezvoltare a proiectului minier Roșia Montană s-a desfășurat printr-o serie de tehnici specifice, respectiv sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de studiile geofizice și analizele zborurilor fotogrametrice. Dezvoltarea sistematică a cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. La ora actuală nu există nici în România, nici la nivelul Uniunii Europene, un standard de cercetare în cazul arheologiei preventive. La Roșia Montană cercetările arheologice au fost efectuate pe zone ample, având un caracter exhaustiv în zonele

cu potențial arheologic, iar descărcarea de sarcină arheologică a fost acordată în baza rezultatelor cercetărilor, a evaluării acestora și în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

20. Harta 4.9.5. din cadrul Capitolul 4 – Impactul potențial din cadrul Raportului EIM, subcapitolul 4.9. se referă la locația exactă a siturilor arheologice așa cum au fost acestea delimitate de către specialiștii arheologi în baza rezultatelor cercetărilor efectuate. Zona cercetată este mult mai amplă, ceea ce se distinge din consultarea materialului auxiliar atașat. Pentru informațiile privind situl de la Tăul Corna vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 12. Astfel harta 4.9.5. nu prezintă zonele din perimetrul comunei Roșia Montană pentru care au fost obținute certificate de descărcare de sarcină arheologică. Zona de la Tăul Cornei a fost descărcată de sarcină arheologică la sfârșitul anului 2002, perimetrul descărcat fiind identificat prin coordonate STEREO 70. Certificatul de descărcare de sarcină arheologică a fost emis de către MCC în urma rezultatelor cercetărilor arheologice din Valea Cornei și de la Tăul Corna și a analizării documentațiilor de specialitate de către CNA.

21 și 22. Până în anul 1999 galeriile romane de la Roșia Montană nu au fost studiate de către specialiști în domeniul arheologiei miniere, deși existența lor era cunoscută de mai bine de 150 de ani. Practic acest tip de vestigii arheologice erau înainte de anul 2000 o necunoscută din perspectiva unei abordări științifice, referirile legate de acestea fiind de cele mai multe ori empirice. Astăzi, după cercetări ample desfășurate în ultimii 7 ani, sunt bine cunoscute natura, caracteristicile și distribuția acestei categorii aparte de patrimoniu – galeriile miniere istorice din zona Roșia Montană. Cercetările arheologice în subteran și studiile complexe de specialitate efectuate în perioada 2000-2006 au permis conturarea unei imagini cuprinzătoare asupra acestor vestigii, precum și adoptarea unor măsuri specifice în ceea ce privește protejerea acestora. Enumerăm pe scurt câteva concluzii:

- vestigiile miniere din masivele situate în jumătatea de sud a văii Roșiei au fost cercetate în detaliu și s-au propus măsuri de conservare specifice pentru zonele Cătălina Monulești și Piatra Corbului;
- vestigiile miniere din zona de nord-est ale văii Roșiei au fost cercetate în detaliu și s-au propus măsuri de conservare specifice pentru zona Văidoaia;
- vestigiile miniere din masivele situate în jumătatea de nord a văii Roșiei au fost cercetate preliminar și în cazul unor descoperiri importante precum cele din sectorul minier Păru Carpeni s-au propus măsuri de conservare specifice; zona Orlea – Țarina va fi cercetată în detaliu în intervalul 2007-2012.

Cu referire la ansamblul de valori de patrimoniu din această zonă reamintim că prin cercetările arheologice preventive din anii 2001-2006 au fost conturate și cercetate 13 situri arheologice, pentru unele dintre acestea - după finalizarea cercetărilor exhaustive - s-a luat decizia aplicării procedurii de descărcare de sarcină arheologică, iar în alte cazuri s-a luat decizia conservării *in situ* – incinta funerară de la Tăul Găuri sau vestigiile romane de pe Dealul Carpeni. În ceea ce privește cele 41 de clădiri monument istoric din Roșia Montană, acestea nu vor fi afectate de dezvoltarea proiectului minier, ci vor fi luate ample măsuri de reastaurare și conservare a acestor structuri. Pentru 11 dintre acestea sunt deja în lucru documentațiile de specialitate necesare pentru demararea procesului de restaurare și conservare.

Referitor strict la ceea ce afirmăm dumneavoastră, legislația română (Legea nr.422/2001 privind protejerea monumentelor istorice, modificată, Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată) prevede două aspecte clare:

- posibilitatea efectuării cercetării arheologice în cazul monumentelor istorice și în baza concluziilor acestora, aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică – demers care determină declasarea din oficiu a respectivului monument;
- strămutarea monumentelor istorice - situație care se referă cu precădere la elemente de patrimoniu construit, respectiv imobilele (case) monument istoric, ceea ce în cazul de

față nu va fi necesar deoarece toate casele monument istoric vor fi conservate și restaurate pe loc.

Cercetările de arheologie minieră efectuate – începând din anul 1999 și până în prezent – de către o echipă specializată pluridisciplinară de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța) coordonată de către dr. Beatrice Cauuet au avut în vedere realizarea – în premieră în România – a unui studiu de detaliu asupra acestui tip de vestigii arheologice, respectiv galeriile miniere vechi, de epocă antică și nu numai.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea necondiționată a galeriilor romane de la Roșia Montană sau de replicarea acestora fără o alternativă clară. Au fost efectuate pe parcursul a 8 ani studii complexe de specialitate și în baza concluziilor acestora s-au luat decizii privind adoptarea unui set de măsuri adecvate care presupun lucrări complexe privind conservarea unor tronsoane originale de galerii și amenajarea lor pentru accesul publicului, păstrarea altora pentru cercetări viitoare (rezerve arheologice) sau replicarea altor tronsoane. Trebuie reamintit însă că ne aflăm însă în fața unui relativ paradox, anume că în lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată. Pe de altă parte, orice cercetare arheologică presupune, mai mult sau mai puțin distrugerea iremediabilă a unui context arheologic pentru salvarea informației. Cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă/de salvare – se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acestora ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției Europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

23: În cazul sectorului Păru-Carpeni, conturul zonei protejate aferente a fost modificat după descoperirea în subteran a sistemului hidraulic de drenare a apelor de mină, astfel încât și acestea, nu doar vestigiile de la suprafață să fie incluse în zona protejată. Această descoperire realizată de echipa de arheologi minieri francezi și români reprezintă o descoperire unică pentru estul Europei și, în consecință, merită să fie pusă în valoare. Tocmai de aceea s-a luat decizia de a proteja această zonă și de a pune în valoare aceste vestigii miniere remarcabile, atât prin asigurarea accesului în subteran a publicului, cât și prin reconstituirea la suprafață a instalației propriu-zise de drenarea a apelor de mină (roata hidraulică). În paralel cu punerea în valoare a unei porțiuni din acest sector minier (rezervă arheologică), cercetătorii își vor putea continua activitatea și în alte zone din acest perimetru minier, zone în care accesul publicului nu va fi permis din motive de securitate.

Galeria Cătălina Monulești este renumită încă din secolul al XIX-lea, perioadă în care în sectorul minier deservit de această galerie de acces s-au descoperit mai multe tăblițe cerate. Tocmai din acest motiv, încă din 2002 RMGC a demarat un program de redeschidere a acestui sector minier. Finalizarea redeschiderii unei galerii de acces de aproximativ 350m lungime a permis specialiștilor arheologi minieri să exploreze o parte din rețeaua minieră topografiată de Posepny la mijlocul secolului al XIX-lea, dar și să pună în evidență alte lucrări miniere romane, necunoscute de Posepny. De asemenea, s-au pus în evidență și o serie de instalații de lemn ce au servit la drenarea apelor de mină. Starea bună de conservare a vestigiilor miniere coroborată cu potențialul arheologic reprezentat de descoperirea potențială a altor tăblițe cerate și de certitudinea descoperirii unor sisteme de drenare a apelor de mină, face din acest perimetru minier un areal extrem de atractiv în scopul punerii sale în valoare. Tocmai de aceea, RMGC a asigurat întreținerea continuă a galeriei de acces și are în vedere reprofilarea galeriei de coastă la dimensiuni conform normelor în vigoare, care să permită continuarea cercetărilor de specialitate.

În concluzie, considerăm că aceste deziderate, care au început deja să fie puse în practică, demonstrează faptul că punerea în valoare a vestigiilor miniere antice din perimetrele Păru-

Carpeni și Cătălina Monulești (Coș) reprezintă un obiectiv atât realist cât și fondat pe argumente științifice.

24. După cum puteți observa în Raportul EIM, Biserica Ortodoxă, Greco-Catolică, precum și mormântul eroului Simon Balint nu sunt afectate de proiectul nostru. De asemenea este menționat faptul că accesul la acestea va fi uneori limitat din constrângeri de securitate.

Accesul la aceste monumente cu un pronunțat caracter social și spiritual se va stabili de comun acord cu comunitatea și congregația fiecărei biserici în parte.

În ceea ce privește garanțiile privind integritatea monumentelor enumerate de dumneavoastră, acestea sunt date de regulamentele de urbanism ce instituie zonele de protecție ale acestora. Aceste documente sunt întocmite de către specialiști și vor fi de asemenea avizate de către comisia special constituită de Ministerul Culturii și Cultelor. Avizele și recomandările acordate de către aceste organisme constituie garanțiile de care avem nevoie atât noi, pentru punerea în practică a proiectului, cât și societatea civilă pentru a ști în ce condiții trebuie făcută monitorizarea.

25. Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare este o componentă esențială a Planului de Management pentru Patrimoniul Cultural, care prezintă modul în care RMGC va asigura identificarea și gestionarea adecvată a vestigiilor arheologice ce pot fi descoperite de-a lungul perioadei de existență a Proiectului.

Luând în considerare natura amplasamentului, există posibilitatea ca, de-a lungul unor activități efectuate în diverse etape ale proiectului, să fie descoperite alte bunuri arheologice. Din acest considerent va fi implementat un program de supraveghere arheologică, ce se va desfășura și în baza unui Protocol pentru descoperiri întâmplătoare, document care urmează să fie redactat în viitor, în contextul implementării Proiectului minier Roșia Montană de către RMGC. Acest protocol are ca scop prevenirea oricăror distrugerii accidentale ale resurselor arheologice, în eventualitatea în care acestea survin în cursul derulării etapelor proiectului, atât la suprafață, cât și în subteran.

Activitățile specifice ale Proiectului, care pot ocaziona descoperirea întâmplătoare a unor bunuri arheologice, sunt legate de exploatarea în carieră, de construirea drumurilor și a altor elemente de infrastructură, de decopertări etc. În cursul efectuării tuturor operațiunilor de decopertare pentru construirea iazului de decantare și a zonelor de haldare, de fapt a tuturor obiectivelor industriale, va fi asigurată permanent supravegherea arheologică pentru a preveni orice potențială afectare a resursei arheologice.

Primul pas în prevenirea unor astfel de situații a fost efectuarea unui amplu studiu de condiții inițiale, în contextul căruia au fost investigate din punct de vedere arheologic zonele de sub amprenta proiectului, pentru cea mai mare parte dintre acestea Ministerul Culturii și Cultelor eliberând certificatele de descărcare de sarcină arheologică, astfel, RMGC îndeplinindu-și obligațiile care-i revin conform legii. Acestea sunt: asigurarea resurselor necesare pentru investigarea preliminară a zonelor potențial afectate, precum și o serie de studii și activități conexe legate de gestionarea bunurilor de patrimoniu mobil descoperite, și prevenirea, pe cât mai mult posibil, a situației apariției unor descoperiri semnificative în cursul derulării proiectului.

Studiile de condiții inițiale și cercetările arheologice preventive au identificat zonele cu potențial arheologic, confirmând că în zona Roșia Montană au existat în sec. II – III p. Chr. exploatări miniere romane. În baza rezultatelor acestor cercetări, Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare are un rol important din perspectiva procesului de evaluare a impactului de mediu.

Compania RMGC și-a asumat o sumă de angajamente în cadrul Proiectului pentru identificarea unor astfel de descoperiri în cursul activităților de decopertare și excavare din cadrul acestuia. Protocolul pentru descoperiri întâmplătoare se va ghida după următoarele principii:

- Supravegherea arheologică pentru identificarea potențială a unor vestigii arheologice;

- Formare profesională, avertizare, vigilență și competență;
- Evaluarea rapidă a semnificației descoperirii;
- Înregistrarea și documentarea adecvată a descoperirilor întâmplătoare;
- Comunicarea internă și externă a descoperirilor întâmplătoare;
- Proceduri speciale pentru gestionarea descoperirilor întâmplătoare;
- Raporturi de non-conformare cu prevederile protocolului și acțiuni subsecvente, corective și preventive; și conformarea cu prevederile legale aplicabile în cazul descoperirilor întâmplătoare (conform prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată).

Modul de abordare specific în cazul descoperirilor întâmplătoare va fi determinat de natura semnificației lor. Aceste descoperiri pot implica necesitatea efectuării de cercetări arheologice de salvare, în urma cărora să fie adoptate o serie de decizii conform legii.

Scopul principal al Protocolului pentru descoperiri întâmplătoare este acela de a identifica, evalua semnificația și conserva resurse arheologice unice într-o manieră adecvată, determinând o perturbare minimă a planificărilor construcțiilor și operațiunilor.

În funcție de natura unei astfel de descoperiri, în baza evaluării efectuate de echipa independentă de supraveghere arheologică și a deciziei Ministerului Culturii și Cultelor și Direcției Județene pentru Cultură Culte și Patrimoniu Cultural Național Alba, directorul minei poate să decidă suspendarea activității miniere într-un anumit perimetru. În completare, în momentul unor vizite sau evaluări în teren din partea autorităților legale abilitate, maistrul care coordonează activitatea în acel perimetru va fi responsabil pentru asigurarea tuturor normelor de securitate și efectuarea vizitei în condiții de siguranță.

Cu consultarea și în colaborare cu echipa arheologică de supraveghere, RMGC va dezvolta proceduri de operare standard pentru efectuarea de stagii de instruire trimestriale pentru operatori, maiștrii și supraveghetori. Aceste cursuri vor pregăti personalul de operare a minei să recunoască cavitățile susceptibile să aibă semnificație arheologică. În mod special, operatorii vor fi instruiți să recunoască condițiile specifice, așa cum vor fi acestea definite în procedurile de operare standard ce vor fi elaborate. Zonele unde există posibilitatea de a fi făcute descoperiri arheologice întâmplătoare, pot fi expuse prin derularea operațiunilor de rutină a excavațiilor miniere. Identificarea acestor cavități are importanță și din punctul de vedere al siguranței operatorilor. În urma identificării unei astfel de cavități sau lucrări subterane, operatorul va notifica imediat maistrul. Personalul minier va primi insigne pentru căștile de protecție care să ateste efectuarea programului trimestrial de formare decurgând din implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare.

Maiștrii vor susține potențialul de a descoperi cavități susceptibile să conțină valori de patrimoniu și vor spori capacitatea departamentului de a evalua condițiile de siguranță pentru autorizarea accesului personalului non-minier pentru evaluarea zonei.

Stabilirea priorităților pentru activitățile de supraveghere

Informația colectată pentru raportul asupra studiului pentru condițiile inițiale, precum și cea elaborată pentru rapoartele arheologice pentru acordarea descărcării de sarcină arheologică, constituie o valoroasă resursă informațională care poate fi consultată pentru determinarea semnificației unei descoperiri întâmplătoare. Prin înțelegerea și cunoașterea topografiei culturale istorice, zonele vor putea fi clasificate în funcție de posibilitatea de a surveni, în cadrul lor, a unor descoperiri arheologice întâmplătoare.

Ariile vor fi clasificate ca având potențial scăzut, mediu și ridicat pentru descoperirea de vestigii arheologice întâmplătoare, luându-se în considerare următorul set de criterii:

- Scăzut: Zone unde posibilitatea de a descoperi vestigii arheologice adiționale, față de cele identificate și cercetate, este puțin probabilă datorită utilizării curente a

respectivului/respectivelor terenuri și unde perturbarea solului a avut loc înainte de începerea proiectului;

- Mediu: Zone unde au fost descoperite puține vestigii arheologice și solul a fost deranjat de intervenții moderate anterioare;
- Ridicat: Zone unde vestigiile arheologice au fost documentate de o autoritate competentă și disturbarea solului a fost minimă sau acesta nu a fost afectat în niciun fel, iar cercetarea nu a fost posibilă anterior din motive independente de actorii implicați.

Echipa de supraveghere arheologică va fi contractată pentru elaborarea unei hărți de distribuție a acestor zone, document care va fi utilizat de către supraveghetorii și maiștrii minieri. Echipa de supraveghere arheologică va fi prezentă la fața locului pentru toate activitățile în zonele identificate ca având potențial "ridicat". Harta va fi permanent actualizată de către echipa de supraveghere arheologică, așa cum va considera aceasta necesar pentru a reflecta orice nouă informație obținută pe măsura dezvoltării Proiectului. Toate aceste proceduri se vor desfășura în conformitate cu prevederile de operare standard care vor fi elaborate și cu prevederile legale specifice conținute în Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată și OMCC 2392/2004.

Deși toate zonele vor fi supravegheate din punct de vedere arheologic, indiferent de clasificarea potențialului lor în ceea ce privește descoperirile întâmplătoare, măsuri cu statut special vor fi implementate în cazul zonelor cu potențial ridicat. Vor fi organizate întâlniri cu personalul contractorilor înainte de începerea activităților de excavare și decopertare pentru a-l informa asupra tipului de vestigii arheologice care este posibil să fie descoperite și cum acestea pot fi identificate. Dacă vor fi observate orice fel de indicii asupra existenței unui context arheologic, lucrările vor fi imediat oprite în acea zonă și maistrul va fi notificat.

În concluzie, protocolul privind descoperirile întâmplătoare va fi redactat după ce toate aceste măsuri de protejare și punere în valoare, prezentate în cadrul Planului de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, vor analizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în cadrul procesului de autorizare stabilit de procedura de emitere a acordului de mediu în cazul proiectului minier Roșia Montană, ministerul urmând să formuleze un punct de vedere conform prevederilor legale și atribuțiilor sale. De asemenea, acest document va avea statutul unei politici operaționale specifice pentru mina modernă de la Roșia Montană, fiind primul de acest tip redactat pentru România. Astfel, înainte de a deveni aplicabil, documentul va fi supus dezbaterilor profesionale și va fi cerut și avizul Comisiei Naționale de Arheologie pentru adoptarea acestuia.

Pentru a afla detalii despre cadrul legislativ aplicabil și obligațiile care îi revin titularului de proiect prin conformare la prevederile legale vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”. În același context pot fi găsite informații suplimentare privind cercetările efectuate în cadrul Programului Național de Cercetare „Alburnus Maior” în perioada 2001-2006.

D. Referitor la raportul EIM

Identificarea riscului este într-adevăr o problemă dificilă datorită diversității și numărului mare de evenimente.

Nu putem spune că Raportul EIM acoperă toate riscurile potențiale asociate proiectului, dar cele mai relevante riscuri s-au identificat și au fost evaluate. Proporțiile evaluării riscului și intensitatea măsurilor de prevenire și atenuare sunt direct proporționale cu riscurile implicate și, prin urmare, doar riscurile ce au fost considerate ca fiind de importanță majoră au fost evaluate în detaliu.

Pe larg, siguranța este definită ca fiind starea de a fi liber de orice pericol, iar riscul ca posibilitatea unui pericol potențial de a se materializa. Puteți observa că cele două concepte

abstracte sunt contradictorii. În realitate, ne confruntăm cu situații limită ce nu pot fi întâlnite în termenii absoluți.

Nu există un sistem sigur, care să nu prezinte nici un pericol de accident. Întotdeauna va exista o marjă de risc.

Capitolul 7 'Situații de risc' analizează probabilitatea de apariție potențială de accidente, în ceea ce privește Proiectul Roșia Montană, definind frecvența apariției pentru astfel de accidente în conformitate cu datele de proiectare și literatura de specialitate, cât și stabilirea măsurilor de control ce au fost propuse pentru minimizarea apariției riscurilor. Măsurile de minimizare sunt, de asemenea, stabilite pentru consecințele generale rezultate din accidente majore. Au fost prezentate două categorii de tehnici utilizate în evaluarea și analiza evaluării riscurilor, prin metode calitative și cantitative.

Tabelul 7-2 de la pagina 16 prezintă nivelele de importanță a riscurilor, iar Tabelul 7-3 prezintă nivelele de posibilitate a apariției riscurilor în accidente / incidente tehnologice. Sunt analizate mai detaliat acele scenarii de accidente care în urma analizei calitative sunt considerate ca având potențial de accident major, care se produc cu probabilități de peste 10^{-6} , cu perioade de revenire de 1/1.000.000.

Pentru evaluarea importanței consecințelor s-au utilizat metode de estimare a emisiilor accidentale în atmosfera și un model de dispersii. Pentru evaluarea consecințelor unor potențiale explozii sau incendii s-au utilizat metode specifice de simulare. Pentru evaluarea consecințelor unor astfel de evenimente au fost folosite rezultatele simulărilor unor breșe în IDS sau în peretele barajului de captare a apelor acide.

O evaluare globală a riscurilor asociate proiectului Roșia Montană este făcută prin metodologia de evaluare rapidă a riscului asupra sănătății și mediului care a fost realizată inițial de către Ministerul italian de mediu și Organizația mondială a sănătății.

Referitor la cazurile de risc, este de reținut faptul că proiectul propus este elaborat în conformitate cu criteriile "Cele mai bune tehnici disponibile" (BAT) după cum sunt prezentate în criteriile europene relevante pentru proiectele miniere. Acest criteriu BAT include propunerea de folosire a cianurii în cadrul procesării minereului aurifer. Planurile de proiectare și administrare a proiectului au fost supuse unei evaluări de risc fapt prezentat în capitolul 7 al raportului studiului EIM. Această informație indică faptul că proiectul este elaborat în conformitate cu înalte standarde de siguranță după cum s-a considerat adecvat pentru acest proiect.

Tabelul 7-4 prezintă o listă selectivă cuprinzând doar 15 dintre cele 30 de accidente majore asociate cu toate tipurile de operațiuni miniere, între 1975 și 2000 și anume cele pe care le-am considerat relevante pentru Proiectul Rosia Montana.

În ceea ce privește studiul realizat de Profesorul Radu Drobot are la bază o cantitate însemnată de informații meteorologice adunate cu privire la cea mai mare cantitate de precipitații înregistrată într-un interval de 24 de ore în România (peste 100 de ani de măsurători). Studiul s-a concentrat în mod special asupra aceleiași zone climaterice ca și proiectul Roșia Montană, mai precis pe o arie de 60 de km în jurul Roșiei Montane. Conform specificărilor din volumul 2, nivelul de precipitații maxime probabile într-un interval de 24 de ore (PMP) a fost stabilit la 450 mm pe timpul verii și la 380 mm (440 mm cu topirea zăpezilor) în perioada de iarnă-primăvară.

În România s-au înregistrat cantități însemnate de precipitații în anul 2005. Aceste precipitații și inundații înregistrate în 2005 sunt evenimente meteorologice cu o perioadă de recurență de 100 de ani, iar în unele cazuri speciale de 200 de ani. Totuși, evenimentul de precipitații maxime posibile într-un interval de 24 de ore, luat în calcul pentru proiectul Roșia Montană depășește cu mult aceste precipitații care de obicei durează 3-4 zile și s-au înregistrat în afara regiunii Roșia Montană. Cantitatea zilnică maximă de precipitații înregistrată la Roșia Montană între 2004-2006 a variat de la 8.2 mm la 41.2 mm. În Câmpeni, cantitatea zilnică maximă de precipitații a variat

între 4.6 mm și 41.8 mm în aceeași perioadă. Cantitatea de precipitații de 41.2 mm înregistrată la Roșia Montană echivalează cu o furtună cu interval de recurență de 5 până la 10 ani.

Afirmați că activitatea de teren necesară pentru Studiul de condiții inițiale ale calității apei a fost făcută în perioada 29 septembrie – 27 octombrie 2000. Vă informăm că monitorizarea condițiilor existente a continuat și după prima întocmire a Raportului privind condițiile inițiale ale calității apei.

În EIM au fost prezentate date cu privire la condițiile sezoniere înregistrate pentru șapte prelevări (la patru stații au fost prelevate probe numai de cinci sau șase ori în timpul perioadei prezentate). Au fost prezentate datele privind probele prelevate pentru lunile: mai și octombrie 2001, aprilie și noiembrie 2002, mai, august și noiembrie 2003. Prelevarea de probe a continuat, iar datele mai noi vor fi prezentate într-o variantă actualizată a studiului de condiții inițiale.

Intenția EIM a fost aceea de a oferi informații cerute de legislația română și date care să indice efectele prezente, fără a copleși cititorul. Astfel, prezentarea datelor s-a concentrat asupra compuşilor-cheie reglementați.

În orice caz, apa freatică nu este o componentă de importanță majoră în sistemul hidrologic din Roșia Montană, așa cum se specifică în Studiul de condiții inițiale hidrogeologice (Volumul 2) și în Secțiunea 2.3 a Capitolului 4.1 din EIM (Volumul 11). Când există apă freatică (inclusiv în galeriile miniere existente), aceasta este, de obicei, o extensie de mică adâncime a regimului apei de suprafață.

Trebuie să se țină cont de distincția necesară între datele privind condițiile inițiale prezentate pentru un EIM, caz în care obiectivul este acela de a identifica și a defini măsurile de atenuare necesare în vederea impacturilor semnificative care ar putea fi generate de proiect, și datele privind condițiile inițiale necesare în viitor pentru scopuri de operare și conformare (presupunând că proiectul este autorizat), caz în care, cerințele pentru permisele IPPC (Prevenirea și controlul integrat al poluării), de exemplu, includ o listă de parametri cuprinzători care definesc condițiile inițiale. Deoarece titularul autorizației IPPC va trebui să justifice divergențele față de condițiile inițiale pe toată durata valabilității permisului, este clar, în acele circumstanțe, că este interesul titularului să analizeze o gamă amplă de elemente, incluzând în mod special Listele I și II de substanțe ale UE, pentru a se asigura că nu este considerat responsabil pentru contaminări pe care nu le-a generat.

Viitorul program de monitorizare va evolua, din punctul de vedere al ariei de cuprindere, în conformitate cu cerințele, pentru a se conforma tuturor cerințelor impuse de reglementări și va face obiectul unei revizuirii permanente în conformitate cu Planul de management al mediului (PMM), pe măsură ce apare legislație nouă, ca, de exemplu, Directiva-Cadru a Apei.

În vol. 13, Cap. 4.6. Biodiversitate, Anexa 1, speciile de plante sunt prezentate sub formă tabelară, însoțite fiind de atribute ecologice cum ar fi frecvența sau preferința ecologică față de anumite tipuri de habitate.

Studiul de condiții inițiale privind biodiversitatea (vol. 13, capitolul 4.6), ca instrument de evaluare tehnico-administrativă presupune o listă a speciilor. Aceasta include nevertebrate și conține, de asemenea, atât date prelevate pe teren în baza unor tehnici consacrate (observații directe, utilizarea de capcane, colectarea prin diverse tehnici etc) precum și date bibliografice la care am avut acces.

Deocamdată nu a fost luat în considerare un studiu științific complet care să trateze probleme legate de biodiversitate. În parte, raționamentul care vine în sprijinul acestei teorii este caracterului util al instrumentului tehnic și administrativ folosit pentru a facilita și deservi în procesul de luare a deciziilor. Studiul este în acord cu legislația specifică în vigoare respectiv OM 863/2001 privind elaborarea studiilor de impact. Volumul 13, capitolul 4.6. *Biodiversitate*,

Anexa 1, prezintă tabelar, specii de plante, alături de atributele lor ecologice, cum ar fi frecvența sau predilecția ecologică pentru anumite tipuri de habitate.

Pentru fundamentarea deciziilor de detaliu ce vor stabili designul Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii propuse în cadrul Planului de Management al Biodiversității (vol. 27), din anul "0" de implementare al proiectului se va pune la punct o procedură complexă, pe baza unor protocoale prestabilite de inventariere a tuturor grupelor cu relevanță bio-ecocenotică deosebită. Inventarele faunistice și floristice vor fi transpuse într-un sistem de baze de date computerizat, ce face apel la platforma GIS, interconectat la sistemul național de baze de date ale biodiversității (BIMS). Astfel se va asigura obiectivitatea și transparența, vitale pentru un management al biodiversității la un nivel fără precedent pentru România.

Din rândul speciilor inventariate se va selecta și un set de specii cheie, cu valoare bioindicatoare, respectiv relevanță ecologică înaltă ce vor face obiectul unui program de monitorizare deschis tuturor factorilor interesați, ce va fi integrat în sistemul de baze de date mai sus amintit.

Această contestație, la fel ca și celelalte, pune problema ploilor cu cianuri. De fapt, studiul EIM exclude fenomenul de „ploaie cu cianuri” – fenomen care nu a fost întâlnit nici în alte cazuri similare. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit „ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 μg/m³, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională - legislația națională și legislația Uniunii Europene (UE) pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației;
- Odată emis, evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie)

E. “Un sumar al altor puncte slabe ale raportului EIM”

- Textul Convenției de la Berna la care România a aderat, transpus prin Legea 13 din 1993, nu face referire explicită la nici un fel de habitat, din anexele sale lipsind listarea acestora. Aceste habitate sunt menționate în Rezoluția 4 a Convenției adoptată la data de 6 decembrie 1996. Astfel Legea 13/1993 Anexa 1 listează specii de floră, iar Anexa 2 specii de faună.

În zona Roșia Montană nu au fost identificate nici una dintre speciile listate în cadrul Anexei 1 (specii de floră). Dintre speciile de faună în zona de implementare a proiectului au fost identificate o parte dintre speciile ce fac obiectul Convenției de la Berna, fără însă a exista populații care să presupună luarea unor măsuri de conservare speciale în lumina prevederilor Convenției.

Prevederile Convenției cuprinse la art. 4(1) prin care este recomandat a se "*lua măsurile legislative și administrative potrivite și necesare pentru protejarea habitatelor speciilor sălbatice de floră și faună*" sunt explicitate prin Rezoluția 1 (1989) a Comitetului Convenției, adresată tuturor părților semnatare. Astfel, aceste măsuri vor fi îndreptate spre a ocroti "*siturile critice*" definite ca esențiale pentru conservarea speciilor cuprinse în anexele Convenției.

Conform Studiului de Condiții Inițiale, zona Roșia Montană, datorită caracterului impactului rezultat al activităților miniere, rămâne cu o relevanță limitată pentru protecția speciilor de interes conservativ, fiind departe de a fi definită ca "*situri critice*" pentru acestea.

Măsurile cuprinse în Planul H de Management al Biodiversității, propus de companie, răspund întru totul prevederilor Legii 13/1993 de *conservare* a habitatelor naturale, termen care, în înțelesul Rezoluției 1 din 1989, definește "*menținerea și, acolo unde se impune, refacerea sau îmbunătățirea caracterelor biotice și abiotice ce intră în componența habitatului unei specii sau a unui habitat natural [...]*", garantând menținerea în zonă a speciilor ce fac obiectul Legii 13/1993, prin măsuri ample de reconstrucție a unor habitate naturale.

- Piatra Corbului se află în zona de protecție și nu va fi afectată în nici un fel. Pentru Piatra Despăcată există soluția relocării în zona de protecție. Detalii se găsesc în Studiul de Impact asupra Mediului, Cap. 4.7 Peisajul, pag. 32-33.
- Soluțiile de diminuare a efectelor propuse în cadrul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului și în Planul H de management a biodiversității se adresează etapelor de implementare a proiectului minier, ținând cont și de efectele rezultate de pe urma unor activități anterioare.

Rețeaua ecologică funcțională compensatorie propusă reprezintă una dintre măsurile directe pentru diminuarea efectelor asupra ecosistemelor acvatice și terestre. Aceasta cuprinde o detaliere structurală și funcțională (Plan H: pg. 20-22), și o etapizare a măsurilor (Plan H: pg 22-28) pe principalele etape ale proiectului (anii: "0", "7", "10", "14" "16", respectiv "19") ce corespund fazelor de construcție, operare și o primă fază a etapei post-închidere.

În acest sens amintim câteva măsuri cum ar fi: stoparea în totalitate a scurgerilor de ape acide (provenite din poluarea istorică), epurarea apelor ce urmează a fi deversate, creșterea suprafețelor împădurite în zona Roșia Montană cu aproximativ 85 ha, creșterea capacității de suport a habitatelor naturale s.a.Toate reprezintă măsuri menite a diminua impactul existent și viitor, cu efecte cu potențial negativ asupra ecosistemelor acvatice și terestre.

Pentru detalii suplimentare poate fi consultată anexa nr. 2 ce conține harta habitatelor. Descrierea Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii se regăsete în Planul H de management a biodiversității.

- Sistemul complex al iazului de decantare a sterilelor (TMF) încorporează o serie de măsuri pentru protecția apei subterane. Acestea includ un sistem de impermeabilizare a bazinului TMF – Cele mai Bune Tehnici Disponibile (BAT) așa cum au fost definite de Directiva UE 96/61/EC (IPPC) – un perete de fundație în fundația barajului inițial pentru controlul infiltrațiilor, un miez cu permeabilitate redusă pentru barajul inițial pentru controlul infiltrațiilor și un baraj de colectare a infiltrațiilor și un jomp sub talpa barajului de decantare. În plus, vom putea monitoriza în permanență apa subterană printr-o serie de puțuri sub talpa barajului secundar de retenție. Aceste puțuri pot fi transformate în puțuri de extracție ca ultimă măsură de siguranță, în cazul contaminării apei subterane. Un număr semnificativ de studii hidrogeologice

au demonstrat că amplasamentul este adecvat pentru acest tip de sistem de colectare și retenție.

Mai mult, proiectarea barajului TMF întrunește toate criteriile de proiectare internaționale, din UE și din România. Corespunde, de asemenea, altor iazuri de decantare similare construite și operate cu succes pe amplasamente sensibile din punct de vedere al mediului, care fac obiectul unor reglementări foarte stricte (de ex. mina de aur din Fort Knox, Alaska, SUA).

- În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) din OUG nr. 244/2000 privind siguranța barajelor ("OUG 244/2000"), *"pentru barajele noi sau în cazul intervențiilor constructive care modifică parametri de bază ai barajelor existente, deținătorii (RMGC, în acest caz, n.n.) acestora sunt obligați să obțină de la Ministerul Apelor și Protecției mediului acordul de funcționare în siguranță"*. Acordul de funcționare în siguranță se referă la încadrarea în categorii de importanță, la adoptarea soluțiilor de proiectare, la condițiile de amplasament și la respectarea normelor în vigoare, situație care va face obiectul unei alte analize supuse aprobării Ministerului Mediului și Gospodării Apelor, distinctă de cea a emiterii acordului de mediu și care va asigura respectarea prevederilor OUG nr. 244/2000.

Totodată, pe parcursul etapei de exploatare, siguranța barajului va fi analizată și monitorizată în conformitate cu prevederile art. 1(3) din OUG 244/2000, care dispun: *"evaluarea stării de siguranță în exploatare și verificarea respectării exigențelor de performanță referitoare la siguranța barajelor se realizează de experți și specialiști atestați de Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței și certificați/avizați de Ministerul Apelor și Protecției Mediului"*. Suplimentar, coordonarea, îndrumarea și urmărirea activității de evaluare a siguranței barajelor existente, în construcție și noi, sunt realizate de Comisia Națională pentru Siguranța Barajelor și a Altor Lucrări Hidrotehnice.

Toate detaliile tehnice privind supravegherea și monitorizarea, așa cum sunt prevăzute în OUG 244/2000 și cum de altfel au fost solicitate prin Îndrumarul transmis de Ministerul Mediului și Gospodării Apelor privind realizarea EIM (*"se vor detalia aspectele privind iazurile de decantare, inclusiv conformarea acestora cu prevederile OUG nr. 244/2000"*) în perioada de construcție, operare, închidere și post-inchidere sunt prevăzute în raportul EIM. De asemenea, reamintim dispozițiile art. 5 din OUG 244/2000, potrivit cărora: *"deținătorii cu orice titlu de baraje sunt direct responsabili de realizarea și menținerea siguranței în exploatare a acestora"*.

- Precizăm ca Hotărârea Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor ("HG 349/2005"), prin care a fost transpusă Directiva nr. 31/1999 privind depozitarea deșeurilor, **nu este aplicabilă Proiectului Roșia Montană**.

În ceea ce privește garanția financiară pentru iazul de decantare, reglementarea cadru în materie este Directiva nr. 2006/21/EC referitoare la gestionarea deșeurilor din industriile extractive, care în cuprinsul art. 2 (4) menționează în mod expres faptul că deșeurile care provin din industria extractivă și sunt reglementate în cuprinsul Directivei nr. 21/2006 nu cad sub incidența reglementărilor Directivei nr. 31/1999 și deci nu fac obiectul HG 349/2005.

După realizarea transpunerii Directivei 21 în legislația națională, în funcție de prevederile actului normativ de transpunere, se va realiza calculul garanției financiare aferente iazului de decantare.

Totodată, distinct de cele de mai sus, vă rugăm să aveți în vedere faptul că, garanția financiară de refacere a mediului este reglementată prin (i) Legea Minelor nr. 85/2003 ("Legea nr. 85/2003"), (ii) Normele de aplicare ale Legii nr. 85/2003 și prin (iii) Ordinul nr. 58/2004 pentru aprobarea Instrucțiunilor tehnice privind aplicarea și urmărirea măsurilor stabilite în programul de conformare, planul de refacere a mediului și proiectul tehnic, precum și reglementarea modului de operare cu garanția financiară pentru refacerea mediului afectat de activitățile miniere ("Ordinul nr. 58/2004").

În conformitate cu actele normative mai sus menționate, garanția financiară pentru refacerea mediului este anuală și finală.

(i) Garanția financiară anuală pentru refacerea mediului

Conform art. 131 din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003 "garanția financiară pentru refacerea mediului, în cazul licenței de exploatare, se constituie anual, în prima lună a perioadei la care se referă, și se stabilește în licența, astfel încât să acopere lucrările de refacerea mediului specificate în planul de refacere a mediului și în proiectul tehnic".

Potrivit art. 133 (1) din Normele de aplicare a Legii nr. 85/2003, garanția financiară pentru refacerea mediului nu poate fi mai mică decât valoarea lucrărilor de refacere a mediului aferente anului respectiv, astfel încât garanția va acoperi lucrările de reabilitare în cazul în care titularul licenței încetează activitatea miniera și nu desfășoară activitățile de reabilitare.

(ii) Garanția financiară finală pentru refacerea mediului

Potrivit prevederilor art. 15 din Ordinul nr. 58/2004, garanția financiară finală de refacere a mediului se constituie anual și se calculează ca o cota din valoarea lucrărilor de refacere a mediului, conform programului de monitorizare a factorilor de mediu postinchidere, care este inclus în programul tehnic de dezafectare.

- În elaborarea proiectului Roșia Montană s-au luat în considerare evenimente meteorologice extreme. Aceste evenimente naturale includ dar nu se limitează doar la precipitații extreme (incluzând aici precipitațiile și fenomenul de topire a zăpezii), vânturi puternice și cutremure de magnitudine mare. De asemenea, ca o componentă suplimentară, s-au avut în vedere și factorii care determină schimbări climatice pe parcursul desfășurării evenimentelor meteorologice extreme.

Pentru a ilustra informațiile prezentate mai sus, s-au adoptat măsuri speciale de prevenire și reducere a impacturilor potențial negative generate de precipitațiile extreme. Un aspect care merita toată atenția în cadrul proiectului propus este cantitatea de apă care se scurge la suprafața solului ca urmare a unor inundații. Aceste măsuri sunt abordate în detaliu în Capitolul (7), *Riscuri, Subcapitolul (2.4.3), pag. (41-43) „Măsuri de prevenire, reducere și combatere a efectelor generate de viituri și ape mari”*.

Pe scurt, aceste măsuri includ:

- realizarea de structuri specifice pe întreaga suprafață a bazinelor de recepție aferente zonelor Roșia și Corna. În consecință, scurgerile de pe suprafața aferentă amplasamentului vor fi integral colectate (incluzând aici cariere, halde de rocă sterilă, iazuri de decantare și alte tipuri de amplasamente de depozitare). Barajul de pe valea Corna a fost proiectat în așa fel încât să rețină cantitatea de apă rezultată în urma a două evenimente de Precipitații Maxime Probabile (450mm-24h + 450mm-24h) astfel încât să se evite deversarea. Conform estimărilor, PMP-ul („înălțimea teoretică maximă a precipitației care se poate acumula într-un timp dat, într-o locație sau pe un areal dintr-o regiune geografică specifică, într-un anumit moment al anului, fără a lua în considerare schimbările climatice pe termen lung”, WMO, 1986) a fost estimat la o perioadă medie de revenire de 1 la mai mult de 100 de milioane de ani.
- ca o măsură de protecție cu privire la volumul scurgerilor, proiectul prevede construcția unor structuri hidraulice (canale de deviere) în cadrul bazinelor de drenaj a văilor Roșia și Corna pentru a dirija scurgerile de apă rezultate în urma unor precipitații ce au avut loc în apropierea depozitelor de materiale miniere sterile. Ca o măsură suplimentară – și fără a lua în considerare existența canalelor de deviere – proiectul tehnic prezintă o gardă de înălțime mare pentru cazul în care fenomene meteorologice cu precipitații extreme se combină cu condiții de vânt puternic formând astfel valuri.

Pentru a garanta o stabilitate sporită, barajul a fost prevăzut cu contraforturi având raportul Orizontal - Vertical (O:V) cu mult peste necesitățile existente, după cum este precizat mai jos:

- Barajul de pe Valea Corna (barajul principal) va fi o structură formată din anrocamente care a fost construită folosind metoda de construcție în ax. Barajul va avea taluzul din aval de 30:1V. În mod caracteristic, taluzurile aferente unor astfel de structuri variază între 1,50:1V și 1,750:1V.

În ceea ce privește gama variată de evenimente meteorologice extreme, prezentăm rezumatul de mai jos al condițiilor ce au fost luate în considerare în elaborarea proiectului tehnic Roșia Montană.

Schimbările viitoare probabile ale parametrilor climatici de bază și ale fenomenelor extreme sunt redată în *Capitolul (4) al „Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului”, subcapitolul (4.1). „Apa”, pag. (20)*, precum și în cadrul *Planului de reabilitare și închiderea a minei, p.(123)*. Planul de gospodărire a apei și de control al eroziunii, precum și Planul de închidere a minei și de refacere a mediului, încorporează proceduri pentru o analiză continuă a stadiului de cunoaștere și a prognozelor modificărilor climatice, astfel încât să poată fi identificate și gestionate prompt oricare implicații vizând activitățile de proiectare și management.

Condițiile climatice avute în vedere în activitatea de proiectare a iazului Corna, cu referire specială la precipitațiile extreme (factorul principal de cedare a barajelor la nivel mondial), sunt suficiente, chiar și în cazul cumulării valorilor prognozate de creștere a fenomenelor extreme (creștere estimată la 15 % pe perioada desfășurării proiectului, *Planul de reabilitare și închiderea a minei, p.(123), subcapitolul (4.1). „Apa”, pag.(20) din Raportul la studiul EIM*).

Pe de altă parte, probabilitatea ca în zona respectivă să apară alunecări masive este la fel de redusă, ca urmare a constituției petrografice stabile care include, îndeosebi, roci compacte, neexistând volume mari de rocă situate în echilibru instabil. Se pot produce, cel mult, alunecări superficiale și rostogoliri de roci, cu influență minoră asupra obiectivelor (*p.50 subcap. 2.6. Secțiunea 7 Riscuri*).

În ceea ce privește răspunderea, trebuie să facem diferența între răspunderea convențională pentru pierderea de bunuri și vătămarea corporală și răspunderea pentru daune aduse mediului. Directiva (2004/35/CE) privind răspunderea pentru mediul înconjurător reglementează doar ultimul tip de răspundere.

Metoda obișnuită de a răspunde riscurilor asociate răspunderii convenționale, care pot apărea în activitățile industriale, este de a încheia un contract de asigurare (sau mai multe, în cazul unui proiect atât de complex). RMGC poartă negocieri cu companiile de asigurare în vederea acoperirii acestui tip de răspundere. De îndată ce vom avea mai multe detalii, acestea vor fi făcute publice.

De asemenea, RMGC este pe deplin conștientă de prevederile Directivei (2004/35/CE) privind răspunderea pentru mediul înconjurător.

Directiva în cauză încurajează folosirea unor instrumente financiare adecvate, precum asigurările, care să acopere riscurile asociate unei astfel de răspunderi. Cu toate acestea, deoarece Directiva privind răspunderea de mediu nu a fost încă transpusă în legislația românească, nu există încă produse de asigurare disponibile. În plus, unele cerințe menționate în Directivă lasă încă loc unor interpretări, fiind necesare clarificări din partea industriei europene de asigurări înainte ca produsele de asigurare să devină disponibile.

RMGC va obține asigurare pentru activitățile sale industriale, în conformitate cu Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător, de îndată ce legislația românească o va cere și de îndată ce produsele de asigurare adecvate vor fi disponibile.

RMGC își exprimă optimismul cu privire la îndeplinirea completă a criteriilor de asigurare aplicate operatorilor de către companiile de asigurare.

- Precizăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri și nici nu a fost evidențiat în alte locuri sau în alte situații. De altfel, literatura de specialitate nu indică un fenomen numit

„ploaie cu cianuri”, cunoscut și studiat fiind fenomenul de „ploi acide”, care nu poate fi generat prin degradarea compușilor cianurici în atmosferă.

Rățiunile pentru care afirmăm că nu va exista un fenomen de ploaie cu cianuri sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN^-) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocvizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;
- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională - legislația națională și legislația Uniunii Europene (UE) pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației;
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001; Cicerone și Zellner, 1983);
- Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport de evaluare a impactului asupra mediului, Cap. 2, Subcapitolul 4.1 și Subcapitolul 4.2 (Secțiunea 4.2.3).

- Dacă ar fi cazul ca Proiectul Rosia Montana să funcționeze fără o haldă de minereu sărac, proiectul ar avea de suferit două efecte negative principale: 1- de mediu, minereul sărac ar fi foarte probabil depozitat într-o haldă de rocă sterilă mărind astfel cantitatea de rocă cu potențial de generare a apelor acide, și 2- economic, resursele suplimentare generate din procesarea acestui minereu la sfârșitul vieții minei ar fi pierdute atât pentru proiect, cât și pentru părțile interesate de acest proiect. În ciuda faptului că Proiectul Rosia Montana este fezabil și fără o haldă de minereu sărac, acest lucru nu este nici recomandabil și nici de dorit datorită motivelor expuse mai sus.

- În ceea ce privește evaluarea de risc asupra sănătății, aceasta se face numai prin utilizarea unor date concrete și nu prin luarea în calcul a aspectelor subiective de genul distrugerea perdelelor vegetale.

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate s-a realizat pe baza a trei categorii de informații și anume:

- starea de sănătate ca și condiție de referință, care s-a realizat prin culegerea tuturor datelor medicale de la toți medicii de familie și cele două spitale din zonă, la toată populația din peste 40 de localități;
- calitatea factorilor de mediu prin prisma distribuției substanțelor periculoase investigate la momentul actual, înainte de demararea activităților exploatarei miniere;
- prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor nocive în factorii de mediu, la diferite intervale de timp, pe parcursul desfășurării activităților de minerit [1].

Evaluarea de risc asupra stării de sănătate a luat în calcul prognoza distribuției concentrațiilor substanțelor periculoase în factorii de mediu așa cum aceasta a fost realizată în EIM, și nu cauzele și/sau factorii care conduc la atingerea acelor concentrații.

Proiectul propus este întocmit în conformitate cu criteriile "Celor mai bune tehnici disponibile" (BAT), prezentate prin criteriile UE specifice proiectelor miniere. Aceste Tehnici BAT includ procesarea minereului aurifer folosind cianură. Proiectul și planurile de management au fost supuse unei Evaluări a riscurilor, prezentată în Capitolul 7 din Raportul EIM. Aceste informații arată că proiectul este întocmit la standarde de siguranță foarte înalte.

- Apreciem faptul că există preocupări cu privire la impactul transfrontalier și că s-a lucrat în mare parte cu experți și oameni de știință independenți pentru a evalua complet toate posibilitățile. Aceste evaluări, inclusiv studiul care tocmai a fost finalizat de Universitatea Reading privind scenariile de eșec catastrofal, au stabilit că Proiectul Roșia Montană nu are nici un impact transfrontalier. Copia studiului întocmit de Universitatea Reading se găsește în bibliografia anexată la acest raport.

Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) (Capitolul 10 *Impact Transfrontieră*) analizează proiectul propus sub aspectul unui potențial impact semnificativ asupra bazinului hidrografic și transfrontalier, în aval, care ar putea afecta, spre exemplu, bazinele râurilor Mureș și Tisa în Ungaria. Capitolul concluzionează că în condiții normale de funcționare, nu ar exista un impact semnificativ în aval de bazinele râurilor/asupra condițiilor transfrontaliere.

Problema unei posibile deversări accidentale de steril, la scară largă, în rețeaua hidrografică a fost recunoscută în timpul consultărilor publice ca fiind o problemă importantă, când părțile interesate și-au manifestat îngrijorarea în acest aspect. În consecință, S.C. Roșia Montana Gold Corporation S.A. (RMGC) a întreprins un studiu adițional, în afară de ceea ce include Evaluarea Impactului asupra Mediului, referitor la calitatea apei în aval de amplasamentul proiectului precum și în Ungaria. Acest studiu conține un model asupra calității apei, cuprinzând o gamă de scenarii posibile de accident și pentru diverse condiții de debit.

Modelul utilizat este modelul INCA, elaborat în ultimii 10 ani pentru a simula atât sisteme terestre cât și sisteme acvatice în cadrul programului de cercetare EUROLIMPACS EU (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). Modelul a fost utilizat pentru a analiza impactul generat de viitoarele activități de exploatare, precum și pentru activități de colectare și tratare a poluării generate de activitățile miniere din trecut la Roșia Montană.

Modelul creat pentru Roșia Montană simulează opt metale (cadmiu, plumb, zinc, mercur, arsenic, cupru, crom, mangan) precum și Cianuri, Nitrat, Amoniac și oxigen dizolvat. Simulările din modelul menționat au fost aplicate în cazul captărilor din amonte de Roșia Montană cât și întregul bazin Abrud-Arieș-Mureș până la granița cu Ungaria până la confluența cu râul Tisa. Modelul ia în considerare diluția, procesele de amestecare și cele fizico-chimice ce afectează metalele, amoniacul și cianura în bazinul hidrografic și prezintă estimări de concentrații în punctele cheie de-a lungul râului, inclusiv la granița cu Ungaria și în Tisa după confluența cu râul Mureș.

Chiar și în cazul unei deversări neprogramate la scară largă de material steril (de exemplu în urma ruperii barajului) în rețeaua hidrografică, nu ar avea ca rezultat poluarea transfrontalieră, datorită diluției și dispersiei în bazinul hidrografic cât și conformării cu tehnologia UE BAT (Cele Mai Bune Tehnici Disponibile) adoptate pentru proiect (de exemplu, utilizarea procesului de distrugere a cianurii pentru efluentul de steril care reduce concentrația de cianură în efluentul depozitat în iazul de decantare, la sub 6mg/l). Modelul a arătat că în cel mai grav scenariu de rupere a barajului, toate limitele legale impuse pentru concentrațiile de cianură și metale grele în apa râului vor fi respectate înainte de a trece în Ungaria.

Modelul INCA a fost de asemenea utilizat pentru a evalua influența benefică a colectării și epurării apelor de mină existente și a demonstrat îmbunătățirea substanțială a calității apei în bazinul hidrografic în condiții normale de funcționare.

Pentru mai multe informații, o fișă de informare ce prezintă modelul INCA este prezentată sub titlul *Programul de Modelare a Râului Mureș* iar raportul complet de modelare este prezentat ca **Anexa 5.1**.

- În ceea ce privește cantitățile de S, NH₃ și metale grele, acestea vor fi reținute în iazul de decantare al sterilelor. Conform tehnologiei descrise în Capitolul 2 Procese Tehnologice sau în Planul de Management al Iazului de Decantare Secțiunea 3.2 chimismul apei limpezite, în urma testelor derulate de către consultanții implicați în proiectarea generală compoziția sterilelor de procesare este cea prezentată în tabelul de mai jos. Sulfurul poate fi asociat cu unele metale sub forma unor sulfuri iar NH₃ este prezent între 6,6 și 25 mg/l.

Tabelul 0-1. Chimismul apei limpezite (cu steril detoxificate)

	Proba ⁽²⁾			TN001 Standard		Proba ⁽²⁾			TN001 Standard
	RM1	RM2	RM3			RM1	RM2	RM3	
Cianuri totale ⁽³⁾	1,13	5,09	3,29	0,1	Mangan	0,3	0,8	<0,1	1
Cianura slab dissociabila ⁽³⁾	0,37	0,77	0,22	...	Molibden	0,4	0,3	0,4	0,1
Thlocianat	70	69	91	...	Sodiu	725	900	705	..
Cianat	390	390	350	...	Niobiu	<0,1	<0,1	<0,1	...
Tiosaruri	<2	<2	2,50	...	Neodim	<0,01	<0,01	<0,01	...
Amoniac	6,6	7,3	25	2	Nichel	0,20	0,40	0,20	0,5
Aur	0,0085	0,043	0,0165	---	Fosfor	<1	<0,5	<1	...
Argint	<0,05	<0,05	<0,05	0,1	Plumb	<1	<1	<1	0,2
Aluminiu	<0,2	0,2	0,20	5	Praseodim	<0,005	<0,005	<0,005	...
Arsenic	0,30	<0,2	0,20	0,1	Rubidiu	0,35	0,35	0,50	...
Bor	0,20	0,2	0,40	...	Sulf	660	1.030	962	...
Bariu	<0,05	<0,05	<0,05	...	Sulfat ⁽¹⁾	1.980	3.090	2.886	600
Beriliu	<0,02	<0,05	<0,02	...	Antimoniu	0	0,28	0,06	...
Bismut	<0,02	<0,02	<0,02	...	Scandiu	<0,5	<0,1	<0,5	...
Calciu	401	675	707	300	Seleniu	<5	<5	<5	0,1
Cadmiu	<0,5	<0,1	<0,5	0,2	Silicon	8	6	8	...
Ceriu	<0,01	<0,01	<0,01	...	Samariu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Cobalt	0,40	0,40	0,80	1	Staniu	<0,2	<0,2	<0,2	...
Crom	<0,2	<0,2	<0,2	1	Strontiu	1,4	2,1	2,1	...
Cesiu	<0,02	<0,02	<0,02	...	Tantal	<0,005	<0,005	<0,005	...
Cupru	0,10	0,10	0,10	0,1	Terbiu	<0,005	<0,005	<0,005	...
Disprosiu	<0,01	<0,05	<0,01	...	Telur	<0,1	<0,1	<0,1	...
Erbiu	<0,01	<0,05	<0,01	...	Toriu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Europiu	<0,002	<0,05	<0,002	...	Titan	<0,2	<0,2	<0,2	...
Fier	0,20	1,4	1,0	5	Taliu	<0,01	<0,01	<0,03	...
Galiu	<0,2	<0,1	<0,2	...	Tuliu	<0,005	<0,005	<0,005	...
Gadoliniu	<0,05	<0,05	<0,05	...	Uraniu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Germaniu	<0,5	<1	<0,5	...	Vanadiu	<0,5	<0,5	<0,5	...
Hafniu	<0,1	<0,1	<0,1	...	Wolfram	<0,1	<0,1	<0,1	...
Mercur	<0,01	<0,01	<0,01	0,05	Ytriu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Potasiu	142	136	132	...	Yterbiu	<0,01	<0,01	<0,01	...
Lantan	<0,01	<0,01	<0,01	...	Zinc	<0,2	<0,1	<0,2	0,5
Litiu	<0,1	<0,1	<0,1	...	Zirconiu	<0,1	<0,1	<0,1	...
Magneziu	5,4	14,4	8,2	100					

Nota: (1) Calculat pe baza presupunerii că sulful total este sulfat
Unități în mg /l
Rezultatele sunt în condiții de laborator și pot să nu fie la fel în practică
< Indică nedetectabil în limitele metodei de testare

Sursa de informare: Cyplus/INCO 2004 – Test Program to Evaluate Cyanide Destruction Option Using SO₂/Air and Peroxygen-Based Technologies for the Treatment of Roșia Montană Leach Effluent.

- Reprezentanții S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) și-au manifestat disponibilitatea în a discuta chestiuni legate de constituirea și menținerea unei garanții financiare de refacere a mediului și nu au susținut faptul că locuitorii din Abrud ar trebui să obțină propriile polițe de asigurare împotriva accidentelor.

Detalii despre Garanția Financiară de Refacere a Mediului a RMGC („GFM”) sunt discutate în Raportul la studiul EIM, în cadrul secțiunii “Plan de management de mediu și social” (Anexa 1 din subcapitolul cu titlul “Plan de reabilitare și închidere a minei”).

În România crearea Garanției Financiare de Mediu este necesară pentru a se asigura disponibilitatea unor fonduri corespunzătoare din partea operatorului minier pentru curățarea mediului. GFM se conformează Legii Minelor (nr. 85/2003) și instrucțiunilor Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și Normelor de Aplicare a Legii Minelor (nr. 1208/2003). De asemenea există două directive emise de Uniunea Europeană care conțin prevederi referitoare la GFM: Directiva privind Deșeurile Miniere (“MWD”, nr. 2006/21/EC) și Directiva privind Răspunderea față de Mediu (“ELD”, nr. 2004/35/EC).

Directiva privind Deșeurile din Minerit are drept scop ca acoperirea să fie disponibilă pentru 1) toate obligațiile legate de permisul acordat pentru evacuarea materialului residual rezultat din activități miniere și 2) toate costurile legate de reabilitarea terenurilor afectate de o instalație pentru deșeuri. Directiva Răspunderii față de Mediu reglementează remediile și măsurile ce trebuie luate de către autoritățile în domeniul protecției mediului în cazul unei deteriorări a mediului create de activitățile de minerit, având scopul asigurării resurselor financiare corespunzătoare din partea operatorilor pentru eforturile de curățare a mediului. În timp ce aceste directive urmează încă să fie transpuse de Guvernul României, termenele de implementare a mecanismelor pentru aplicarea lor sunt 30 aprilie 2007 (ELD) și 1 mai 2008 (MWD) – așadar, înainte ca activitățile de exploatare prevăzute să înceapă la Roșia Montană.

RMGC a început deja procesul conformării cu aceste directive și odată ce instrumentele lor de implementare vor fi legiferați de guvernul român, compania noastră va respecta prevederile acestor directive.

De asemenea, menționăm faptul că legislația internă prevede două categorii de garanții financiare pentru refacerea mediului, respectiv garanția de refacere a mediului anuală („GFM Anuală”) și garanția de refacere a mediului finală („GFM Finală”).

GFM Anuală, care este actualizată anual, este constituită în vederea acoperirii costurilor de reconstrucție asociate cu operațiunile minei în anul următor. Aceste costuri nu sunt mai mici de 1,5 % din valoarea costurilor totale, care rezultă din preliminarile de producție anuale.

GFM Finală, de asemenea actualizată anual, prevede costurile estimate pentru o posibilă închidere a minei Roșia Montană. Quantumul GFM Finală este stabilit ca procent anual din valoarea lucrărilor de reabilitare a mediului prevăzute în cadrul programului de monitorizare a factorilor de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic de închidere a minelor, un document ce va fi aprobat de către Agenția Națională pentru Resurse Minerale (“ANRM”).

Ambele GFM-uri ce vor fi înființate vor fi în întregime la dispoziția autorităților române, iar sumele acoperite de GFM nu sunt afectate în cazul în care RMGC ajunge la faliment.

Costul estimat pentru închiderea Roșia Montană este de 76 milioane USD, această estimare bazându-se pe funcționarea minei pe întreaga sa durată de viață de 16 ani. Actualizările anuale vor fi finalizate de experți independenți, fiind realizate pe baza unei consultări cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților de minerit. Aceste actualizări vor asigura ca, în cazul puțin probabil al unei încheieri în avans a proiectului, în orice moment, fiecare dintre GFM va reflecta în oricare caz costurile asociate cu reabilitarea. Actualizările anuale includ următoarele patru variabile:

- Schimbări ale proiectului care au impact asupra activităților de recuperare;
- Schimbări ale cadrului legislativ din România, inclusiv implementarea directivelor UE;
- Noi tehnologii care îmbunătățesc știința și practica reabilitării;
- Modificări ale prețurilor pentru bunurile și serviciile cheie asociate cu recuperarea.

Odată ce aceste actualizări sunt realizate, noile estimări pentru costurile de închidere vor fi incluse în declarațiile financiare ale RMGC și vor fi puse la dispoziția publicului.

În plus, vă rugăm să observați faptul că, RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în *breakdown* pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC.

RMGC se angajează să mențină cele mai ridicate standarde de sănătatea muncii și siguranță pentru angajații și furnizorii săi de servicii. Utilizarea de către companie a Celor mai Bune Tehnici Disponibile – BAT – ne ajută să asigurăm atingerea acestui obiectiv. Nici o organizație nu câștigă dintr-o pierdere, și în acest scop vom acționa pentru a implementa soluții de inginerie la risc, deoarece ele sunt superioare soluțiilor de asigurare împotriva riscurilor. Se poate elimina un procent de până la 75% din riscul de pierderi în timpul fazei de proiectare și de construcție a unui proiect.

O ESTIMARE TEORETICĂ A POTENTIALULUI ARHEOLOGIC AL ROȘIEI MONTANE

Realitățile istorice bine cunoscute ale secolului I a.Chr împiedică orice supoziție privitoare la exploatarea aurului la Roșia Montană, în galerii, într-o vreme în care abia începuse a se prefigura creșterea statului dac condus de Burebista. Chiar dacă în perioada ce urmează după anul 44 a.Chr - până în a doua jumătate a sec. I p.Chr se conturează un centru de putere în Transilvania și are loc o dezvoltare fără precedent a metalurgiei fierului din Munții Orăștiei, nu avem nici un argument în a atribui acestei perioade, galeriile în discuție. Deocamdată, din zona sud-estică a Munților Apuseni, descoperirile arheologice aparținând fazei clasice a civilizației dacice sunt destul de rare, fapt ce numai poate fi explicat doar printr-o lacună de cercetare, în timp ce descoperirile de factură preistorică sunt mai numeroase.

Pe de altă parte, nicăieri în cuprinsul acestor galerii sau în cercetările de suprafață desfășurate în tot perimetrul Roșiei Montane nu au fost descoperite materiale arheologice care să pună în evidență o prezență dacică, cu atât mai mult o exploatare auriferă efectuată anterior cuceririi romane.

La 11 august 106 Dacia era o provincie pacificată, după cum atestă diploma militară descoperită la Porolissum. Traian a mai rămas la Dunăre până în vara anului 107 pentru organizarea teritoriului de curând anexat. Noua provincie, constituită printr-o lege specială (*lex provinciae*) purta numele vechiului regat al dacilor și era o provincie imperială (*Dacia Augusti provincia*).

Popularea Daciei cu locuitori ai imperiului a început imediat după cucerire. Un izvor din secolul IV, Eutropius, menționează că "*Traianus victa Dacia ex toto orbe Romae infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas...*". Așadar, colonizarea a avut un caracter oficial și organizat. În această lumină trebuie privită și acțiunea de colonizare a domeniului aurifer, cu *gentes* familiarizate cu activitatea de extragere și prelucrare a metalelor. Este vorba de elemente de origine iliro-dalmatină, dar și de sorginte tracică, în principiu dizlocate, conform ultimelor cercetări în domeniu, din regiunea *metalla Dardanie*, dar și din apropiere. Nu trebuie minimalizat aportul elementelor microasiatice, tradițional implicate în activitățile financiare, atât de necesare pentru desfășurare activității în zonele aurifere.

Desigur că faima sitului antic *Alburnus Maior* este conferită de faptul că localitatea este locul de descoperire a unor materiale epigrafice cu un caracter particular. Documente deosebite prin unicitatea și prin abundența informațiilor conținute, cele 25 de tăblițe cerate păstrate și publicate până în prezent oferă informații de detaliu asupra realităților economice, sistemului de habitat,

vieții religioase și a raporturilor juridice care guvernau comunitatea minieră de aici. Numărul descoperirilor inițiale va fi fost probabil de peste 40, dar cele identificate în mod cert până astăzi sunt în număr de 32 (3 pierzându-se între timp, dar după publicare), piesele propriu-zise regăsindu-se astăzi în colecțiile unor muzee din România și Ungaria. Așa cum s-a arătat, părerea unanim acceptată de specialiști, este că ele au fost puse la adăpost, în interiorul unor galerii miniere, greu accesibile, într-un moment de criză, probabil legat de atacurile marcomanice asupra Daciei din intervalul 167-170 p.Chr. În abordarea teoretică a cercetării de la *Alburnus Maior* analiza informațiilor conținute în tăblițele cerate a constituit un important punct de plecare pentru definirea metodologiei de cercetare.

Astfel, se cuvine subliniat că tăblițele cerate au fost descoperite întâmplător, respectiv nu în urma unor cercetări arheologice de specialitate, în vechile galerii de mină (cele mai multe în număr de 11 au fost găsite în galeria Cătălina Monulești) din zona Roșia Montană la sfârșitul secolului XVIII și în prima jumătate a secolului XIX, iar în ultimii aproximativ 150 de ani, în ciuda redeschiderii și reexploatării masive a vechilor galerii de mină, cât și a cercetărilor arheologice specializate a acestor structuri subterane efectuate din anul 2000 și până în prezent, astfel de artefacte nu au mai fost descoperite.

Trebuie subliniat, însă, că în textele tăblițelor cerate este atestat toponimul antic *Alburnus Maior* – nouă atestări (inclusiv cu indicații despre localizări precum *statio Resculum*, *vicus Pirustarum*; TabCerD I, II, IV, V, IX, X, XIII, XIV, XVIII, XXI)¹, dar nu este pe deplin cert faptul că situl de la Roșia Montană a purtat în antichitate această denumire, stabilirea cu exactitate a semnificației acestui toponim rămânând un deziderat al cercetărilor viitoare.

Pe baza tuturor acestor informații și pornind de la cercetarea textelor tăblițelor cerate, la mijlocul secolului XX despre anticul *Alburnus Maior* se conturase o imagine, relativ livrescă², dar din care nu lipseau anumite încercări de topografie arheologică.

Toponimele atestate în tăblițele cerate au provocat o serie de discuții referitoare la evoluția din punct de vedere urbanistic a centrului economic antic de la *Alburnus Maior*. Se disting, din acest punct de vedere, două mari direcții de interpretare. O primă modalitate de abordare a acestei problematice tinde să considere că toponimul generic de *Alburnus Maior* acoperă o serie de așezări permanente sau temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmatini specializați în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer.

O serie de realități consemnate de izvoarele epigrafice sunt folosite pentru justificarea acestei maniere de abordare. Astfel, mențiunea unui *vicus Pirustarum*, a localității *Ansium*, *Resculum*, formularea *K(astellum) Baridustarum*, precum și întreaga discuție purtată asupra localizării lor, dar și a altor toponime conținute de tăblițele cerate sau de epigrafele descoperite până în prezent, sugerează adeptilor acestui punct de vedere imaginea unui conglomerat de așezări, de sine stătătoare, cu o conducere și o administrație proprii, în conformitate cu „sistemul dalmatin” de organizare și exploatare a zăcămintului aurifer.

¹ *Inscripțiile Daciei Romane* (IDR), vol. I, ed. Academiei Române, București 1975, p. 187.

² Sintetizând toate aceste informații, în anul 1995, în *Repertoriul Arheologic al județului Alba* erau prezentate următoarele: în decursul sec. XVIII-XX, cu prilejul lucrărilor miniere, agricole, de construcții au fost semnalate o serie de artefacte datate în epoca romană, precum monumente arhitectonice și inscripții, unelte, obiecte de podoabă, monede etc (cu mențiunea că multe dintre acestea nu aveau un loc precis al descoperirii, erau indite sau numai semnalate, iar altele chiar dispărute). La sud, est și nord de minele moderne au fost identificate porțiuni de lucrări miniere, de asemenea datate în epoca romană, fără însă a beneficia de o cercetare științifică adecvată. Potrivit acelor informații așezarea romană s-ar întinde la sud-vest, vest spre Corna, poate la nord de Roșia, pe malul stâng al Văii Roșiei, pe dealul Carpeni și în Valea Nanului. O altă așezare civilă este ambiguu semnalată în punctul „Pădurea Popii”. Necropole romane par să fi fost localizate de jur împrejurul vetrei actuale satului și lângă mina „Cetatea Mică”, lângă drumul spre Abrud, la „Vatra Roșii”, în actualul cimitir catolic, pe dealul Țarina, între Valea Nanului și Pârâul Băii. Existența unei necropole este sugerată de stela funerară descoperită în zonă la „Tăul Secuilor”, la vest de masivul Orlea. Pe teritoriul Roșiei se semnalează, fără alte precizări o necropolă tumulară de epocă romană. Zonele sacre au fost localizate exclusiv prin cartarea ariilor de proveniență a altarelor votive, respectiv pe dealul Carpeni, pe dealul Țarina, pe Valea Nanului, și în masivul Orlea. Exploatări aurifere romane, mai ales ținând cont de locul de descoperire al tăblițelor cerate, erau semnalate în preajma așezării civile pe dealurile Cetate, Cârnic, în galeria Ecaterina Monulești (Cătălina-Monulești), masivele Letea (Lety) și Rotunda. De asemenea, se face precizarea că pe dealul „Cetatea Mică” pare să fi fost exploatat fierul în epoca romană, fără a exista nici un argument arheologic. Toate aceste informații cu caracter arheologic sunt enunțate fără o minimă verificare a surselor și, mai mult, utilizând repere topografice total neconforme cu realitatea din teren. Prin urmare, despre Roșia Montană se putea spune la acea dată că este o zonă cu potențial arheologic, în care nu se efectuaseră săpături arheologice propriu-zise, necesare pentru a contura în detaliu diversele elemente ale sitului.

La polul opus se situează părerea potrivit căreia *Alburnus Maior* este o structură de sine stătătoare, deocamdată cu un statut juridic încă incert, iar toponimele în discuție sunt denumiri de cartiere sau reflectă grupări pe criterii etnice din cadrul unei așezări unitare. Cert este că informațiile oferite de analiza izvoarelor epigrafice indică o zonă intens populată, cu o varietate de *nationes*, în care elementul iliro-dalmatin este predominant, urmat de cel de factură elenizată. Trebuie remarcată extraordinara diversitate a cultelor religioase atestate de epigrafele de la *Alburnus Maior*. Imaginea unei zone intens locuite, cu o dezvoltare ritmică progresivă și cu mari variații demografice, surprinsă prin analiza unilaterală a izvoarelor epigrafice, l-a făcut pe V. Pârvan să considere zona auriferă o „Californie a antichității”, oferind așezării de la *Alburnus Maior* o caracterizare istorico-literară de excepție: „oraș californian de civilizație internațională”.

Este foarte greu de distins, în stadiul actual al cercetărilor, care va fi fost statutul așezării de la *Alburnus Maior* în cadrul juridic al vieții municipale din Dacia. Până în prezent, nici una din ipotezele avansate de diverși cercetători nu a putut fi pe deplin confirmată. Practic, atestările de structuri de locuire la *Alburnus Maior* se reduc la două astfel de tipuri: *vici* și *castella*.

Ceea ce putem spune în acest moment cu certitudine este faptul că Roșia Montană, respectiv anticul *Alburnus Maior*, nu este singura exploatare auriferă antică din perimetrul aurifer al Apusenilor. Din punct de vedere științific nu putem susține din lipsă de argumente faptul ca aici am avea de a face cu „cea mai veche exploatare de aur”. Oportunitatea cercetării arheologice la Roșia Montană, în contextul acestui proiect minier, a făcut posibilă strângerea mai multor informații cu privire la exploatarea auriferă antică în comparație cu alte situri, de asemenea cunoscute, dar încă necercetate (Brad-Săcărâmb, Zlatna-Almaș, Bucium – Petru și Pavel). Pe de altă parte, punctul de vedere al specialiștilor privind situl arheologic de la Roșia Montană este exprimat în mod sintetic în *Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, secțiunea 5.5.2. Contextul mineritului aurifer roman*, iar la pag. 100-101, ca și o concluzie se precizează faptul că vestigiile de exploatare miniere aurifere romane indicate într-o serie de situri prezentate în studiu (inclusiv în Anexa D) demonstrează că Roșia Montană nu este unică în termenii istoriei mineritului roman.

Fără îndoială că, în momentul începerii exploatării miniere de către statul roman, anumite comunități se vor fi așezat în locuri bine definite al căror toponim se va fi încetățenit, dar, odată cu dezvoltarea complexului economic de la Roșia Montană, când *gentes ex toto orbe romana* au sosit, atrase de mirajul aurului, ele au devenit ceea ce V. Pârvan sugera plastic „oraș californian de civilizație internațională”.

O etapă nouă în abordarea problematicii ridicate de prezența acestui sit particular în peisajul arheologic al Daciei Romane, a constituit-o instituirea, în anul 2001, a Programului Național de Cercetare „*Alburnus Maior*” de către Ministerul Culturii și Cultelor din România.

Informațiile colectate în decursul celor șase campanii de săpături arheologice derulate în cursul anilor 2001-2006 au infirmat, în mare parte, concepția potrivit căreia termenul de *Alburnus Maior* definea o aglomerare urbană cu elemente similare unei *urbis* din lumea provincială romană. Treptat s-a creionat imaginea unui sistem de locuire lipsit de aportul indigen, cel puțin din datele cunoscute în stadiul actual al cercetării, în care diversele *gentes* de proveniență preponderent sud-dunăreană se manifestă potrivit organizării și obiceiurilor din patria de origine. Analiza izvoarelor antice coroborată cu studiul materialului epigrafic, precum și cu elementele de noutate oferite de cercetarea arheologică sistematică din ultimii ani conduc către ipoteza potrivit căreia toponimul generic de *Alburnus Maior* acoperă o serie de așezări permanente sau temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmatini, dar și din regiunile de tradiție elenistică, specializate în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer.

Cercetarea arheologică s-a desfășurat prin sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de analizele magnetometrice, de studiile de rezistivitate electrică și de datele zborurilor fotogrametrice. Sistematizarea cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. În aceste situații sau când monumentele istorice se

situau aproape de obiective industriale, acestea din urmă au fost reproiectate astfel încât nici un obiectiv arheologic sau monument istoric să nu fie afectat. Sintetic, cercetările arheologice preventive de la Roșia Montană au permis studierea a patru necropole de incinerare (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), a unor incinte sacre (valea Nanului), a unor edificii publice (Hăbad, Carpeni), și a unui monument funerar circular (Tău-Găuri). Pentru detectarea posibilelor structuri de habitat s-au folosit fotografia aeriană (1984, 2000, 2004) și studiile arheomagnetometrice și de rezistivitate electrică, pentru buna gestionare a unităților de cercetare și implicit a descoperirilor arheologice s-au folosit 4 imagini satelitare (o imagine satelitară de arhivă SPOT Pancromatic (10 m) din anul 1997; 2 imagini satelitare de arhivă LANDSAT 7 MS (30 m) din anul 2000, 2003 ; o imagine satelitară programare prioritară SPOT 5 SuperMode color (2,5 m rezoluție) 19 iulie 2004), toate datele au fost integrate într-un amplu proiect GIS, dublat de o bază de date MS Access 2000. Nici o așezare de mineri și nici o structură cu caracter antropic nu a fost „sacrificată”. Din păcate, caracterul, poate sezonier, al așezărilor coloniștilor iliri nu a făcut posibilă conservarea lor până astăzi, având în vedere și amplele modificări geomorfologice, naturale ori antropice, legate în special de lucrările de exploatare minieră, desfășurate în perioada modernă și contemporană.

Practic, acolo unde a fost cazul, s-a recurs la conservarea și restaurarea *in situ* a obiectivului arheologic, așa cum este cazul Monumentului funerar dublu circular de la *Hop-Găuri* (Mihaela Simion et colab., *Alburnus Maior II*, București 2004), sau s-a declarat zona ca rezervație arheologică ca în cazul dealului Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), a zonei protejate Piatra Corbului sau a zonei istorice cu valori de arhitectură (35 de case monument istoric). Pe de altă parte, în cazul celorlalte descoperiri, cercetarea arheologică s-a făcut integral, abia apoi s-a propus de către colectivele de arheologi emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică.

Abia în contextul preconizatului proiect minier s-au întreprins demersurile convenite pentru realizarea de cercetări de arheologie minieră. Aceste investigații de specialitate sunt efectuate – începând din anul 1999 și până în prezent – de către o echipă specializată, pluridisciplinară, de la Universitatea Toulouse Le Mirail (Franța), coordonată de către dr. Beatrice Cauuet și au avut în vedere realizarea unui studiu de detaliu asupra acestui tip de vestigii arheologice, respectiv galeriile miniere vechi, de epocă antică și nu numai. Astfel, începând cu 1999, echipa din Toulouse, asigură studiul științific al vestigiilor miniere din cadrul sitului Roșia Montană.

Au fost investigate până în prezent următoarele zone:

- masivul Cetate (2000-2002);
- masivul Cârnic (1999-2003), cu relevee topografice de detaliu pentru model tridimensional scara 1:1, între 2004 - 2006;
- masivul Jig Văidoaia (2003-2004);
- explorare în vederea cercetării arheologice și amenajare pentru acces public a galeriei Cătălina-Monulești (2002-2005);
- explorare și cercetări preliminare în zona masivelor Țarina și Orlea (2004 - 2006).

În decursul a opt ani de cercetări la Roșia Montană (misiuni anuale de 2 la 4 luni din 1999 în 2006), au fost topografiate peste 70 km de lucrări miniere subterane din toate epocile, două treimi fiind localizate în masivele Cârnic și Cetate. Traversând galeriile recente, executate în cursul secolului al XX-lea, echipa franceză, în care au fost integrați arheologi și geologi români din Deva, Cluj și București în curs de specializare în domeniul arheologiei miniere, a putut să diferențieze din cei 70 km de lucrări miniere subterane aproximativ 53 km de lucrări recente (secolele XIX-XX), 10 km de lucrări moderne, „săpate” cu exploziv (secolele XVII-XVIII) și aproape 7 km de lucrări miniere antice săpate cu unelte de fier (daltă și ciocan) sau cu focul. Lucrările moderne și recente, identificabile în urma studierii pereților lor (urme de împușcare prin perforare, forma generală a lucrărilor, comparație cu planurile miniere de arhivă etc.), se datează fără alte detalii începând cu secolul al XVII-lea până la începutul secolului al XX-lea,

prin intermediul analizelor de carbon radioactiv efectuate pe cărbune de lemn sau pe lemn conservat.

Studierea structurilor antice miniere – finanțată conform prevederilor legale de către RMGC - a însemnat așadar mai buna lor cunoaștere și a determinat în aceeași măsură luarea unor decizii pertinente și bine fundamentate în ceea ce privește conservarea și punerea lor în valoare. În baza rezultatelor cercetărilor efectuate până acum (respectiv finalizate pentru masivele Cetate, Cârnic, Jig și în curs de desfășurare în masivul Orlea) s-a luat decizia conservării și punerii în valoare a următoarelor zone cu lucrări miniere vechi:

- galeria Cătălina Monulești – galerie situată în Centrul Istoric al satului Roșia Montană, unde în trecut au fost descoperite cel mai însemnat lot de tăblițe cerate și un sistem antic de drenare a apelor de mină
- sectorul minier Păru Carpeni – situat în zona de sud-est a masivului Orlea unde a fost decoperit un sistem de camere suprapuse echipat cu instalații romane de lemn (roți, canale etc.) pentru drenarea
- zona Piatra Corbului – situată în partea de sud-vest a masivului Cârnic, aici fiind păstrate urme ale exploatărilor cu foc și apă din perioada antică și medievală
- zona masivului Văidoaia – în partea de nord-vest a satului Roșia Montană, unde se păsterază zone de exploatare de suprafață datând din epoca antică.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Datele conținute în acest studiu sunt prevăzute în broșura informativă intitulată Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic elaborată de către firma britanică Gifford.

Pentru zona masivului Orlea (singura în care sunt clasate în prezent vestigii miniere antice, respectiv cf. LMI 2004 Exploatări miniere romane de la Alburnus Maior, zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.02) cercetările efectuate până în prezent au avut caracter preliminar. Cercetarea de detaliu a acestei zone este planificată pentru perioada 2007-2012, iar la finalizarea acestor cercetări vor putea fi luate – conform prevederilor legale în vigoare - măsurile care se impun – fie conservarea *in situ* a unor tronsoane, fie aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică a unora dintre acestea.

Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2000 și până în prezent au fost realizate în cadrul unui program complex de cercetare, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice au fost coordonate, din punct de vedere științific de către Muzeul Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către MCC în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Luând în considerare rezultatele și concluziile celor 7 ani de cercetare a patrimoniului cultural al Roșiei Montane, în cadrul documentației SIM, au fost enunțate o serie întreagă de propuneri de dezvoltare în sensul turismului cultural. Potențialul turistic al localității Roșia Montană poate fi dezvoltat în viitor pornindu-se de la următoarele coordonate:

1. valorile de patrimoniu arheologic mobil și imobil;
2. clădirile monument istoric, Zona Protejată Centrul Istoric Roșia Montană și elementele de peisaj din zona tăurilor;

3. valorile de patrimoniu industrial din cadrul fostei exploatare miniere și din cel al viitoarei exploatare miniere preconizate de către RMGC;
4. elemente de patrimoniu imaterial – tradiții, obiceiuri, etc.

În concluzie, studiile de urbanism și studiile de specialitate pentru delimitarea zonelor protejate din cadrul comunei Roșia Montană, sunt în curs de elaborare – în conformitate cu prevederile legale – de către instituțiile și comisiile cu atribuții în această zonă de interes. Trebuie subliniat că niciuna dintre casele monument istoric din cuprinsul proiectului propus de către RMGC nu va fi afectată în mod negativ, ci, toate cele 41 de clădiri monument istoric vor fi incluse într-un amplu program de reabilitare și restaurare (vezi Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (vol. 33), respectiv Plan M – Plan de Management al Patrimoniului Cultural, partea II-a – Plan de Management pentru monumente istorice și zonele protejate din Roșia Montană, p.74-91). Acest program este absolut necesar, dacă se dorește ca aceste case – indiferent de punerea în practică sau nu a proiectului minier – să nu dispară în totalitate, datorită stării avansate de degradare în care se află în prezent.

Amintim faptul că zona protejată a Roșiei Montane va avea o suprafață de peste 130 ha și va cuprinde valorile de arhitectură din cadrul acestei localități (restaurate și puse în valoare), organizate sub forma unui muzeu al mineritului cu expoziții de geologie, arheologie, etnografie (cu o secție în aer liber), patrimoniu industrial și o importantă componentă subterană localizată în jurul galeriei Cătălina Monulești. În această parte a localității compania va urmări să promoveze dezvoltarea turismului tradițional (pensiuni, mici localuri). În zona estică și sud-estică a centrului vechi se află tăurile istorice: Tăul Mare, Tăul Brazi și Tăul Anghel. În această zonă se poate dezvolta un turism modern, de agrement.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

Pentru detalii privind cadrul legal al desfășurării cercetărilor arheologice de la Roșia Montană, al obținerii certificatelor de descărcare arheologică sau după caz al delimitării zonelor protejate și a monumentelor conservate *in situ*, al planurilor de management și dezvoltare durabilă a zonei din punct de vedere al patrimoniului cultural vă rugăm să consultați materiale informative enumerate mai jos:

- **Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia**
- **Raport comparativ cu privire la planul de management elaborat de către S.C. OPUS - Atelier de arhitectură S.R.L.**
- **Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic**
- **Referat asupra concluziilor studiilor geomecanice realizate pentru determinarea efectelor lucrărilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată**

➤ **Raportul O'Hara**

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- CCA 2001(2002): p. 210–211, nr. 173/3; 254-257, nr. 182; 261-262, nr. 185; 262-263, nr. 186; 264-265, nr. 188; 263-264, nr. 187; 265-266, nr. 189; p. 257, nr. 183; p. 266-272, nr. 190, 257-261.
  - CCA 2002 (2003): p. 254-256, nr. 182; CCA 2002 (2003), p. 105-106, nr. 63; p. 106-107; p. 92- 104; p. 254-256, nr. 182; 254-262.
  - CCA 2003 (2004): 280-283; 283-288; 262-264; 264-267; 264-280.
  - CCA 2004 (2005): 187, 297-298.
  - CCA 2005 (2006): 158.
  - *Alburnus Maior I* (ed. Paul Damian), București, 2003;
  - *Alburnus Maior II* (autori Mihaela Simion, Decebal Vleja, Virgil Apostol), București, 2004;
  - *Alburnus Maior III* (ed. Paul Damian), București, 2006.
  - *** *Istoria Românilor*, vol. I–IV, Academia Română, București 2001.
  - M. MACREA, *Viața în Dacia romană*, București, 1969.
  - Volker Wollmann, *Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.
  - Radu Ardevan, *Viața municipală în Dacia romnă*, Timișoara, 1998.
- Teoretic valoarea biodiversității dintr-un sit este dată de indicatorii cantitativi și calitativi ai biodiversității.

Date fiind condițiile ecosistemice de la nivelul perimetrului studiat, definit de atribute în relație cu impact major ca amplitudine, spațiu de acțiune și întindere în timp, identificarea unor habitate naturale în adevăratul sens al cuvântului și în accepțiunea manualelor uzuale de definire a habitatelor, a rămas pe moment la stadiul de deziderat.

Cerințele de evaluare a biodiversității prevăzute de legislația românească se referă la evaluarea bogăției specifice și ecosistemice și la evidențierea conservativă a speciilor și habitatelor. Ambele aspecte au fost abordate în mod corespunzător în Studiul de Impact asupra Mediului.

Din datele obținute în urma studiilor din teren, se desprind concluzii argumentate, conform cărora biodiversitatea în ansamblul său, reprezintă un atribut slab reprezentat în zona Roșia Montană. Ca atare valoarea acesteia rămâne limitată, chiar dacă se încearcă o abordare de ordin teoretic, cât și una de ordin practic.

La Roșia Montană nu au fost identificate specii endemice, caracteristice, stenobionte, cu semnificație aparte pentru biostrate, fie ele locale, regionale sau naționale. De asemenea, nu au fost identificate în aria de impact a proiectului habitate unice, rare sau prioritare pentru conservare.

Valoarea conservativă scăzută a zonei de impact, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea propunerii de declarare a unui pSCI (situri de importanță comunitară) în această zonă de către Comisia de experți tehnici ai MMGA întrunită pentru evaluarea propunerilor Natura 2000.

- O evaluare a posibilelor venituri generate de turism în Roșia Montană în cazul în care proiectul nu va fi realizat nu a fost cerută nici de Termenii de Referință (TOR) pentru raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) și nici de Ordinul 863/2002 – Anexa 2 - Ghid Metodologic al etapei de monitorizare a finalizării raportului la studiul EIM – Partea II (structura raportului la studiul EIM). În plus, informații referitoare la activitățile turistice actuale sunt furnizate în cadrul Volumului 14, 4.8 Mediu Social și Economic, și în cadrul Volumului 31,

Planul L – Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității al EIM. Aceste informații au fost furnizate în primul rând pentru a permite finalizarea unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestei industrii. În absența unor investiții la scară mare, oportunitățile turistice și posibilele venituri din turism la Roșia Montană sunt, în cel mai fericit caz, limitate.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Raportul la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) face o asemenea analiză în Capitolul 5 – Analiza Alternativelor.

Informații despre ramurile industriale existente, cum ar fi agricultura și turismul, pot fi de asemenea găsite în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și în Volumul 31, Planul L - Planul de Dezvoltare Durabilă a Comunității. Aceste informații au fost prezentate mai ales pentru posibilitatea de realizare a unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestor ramuri industriale. O analiză detaliată a posibilității de dezvoltare a unor afaceri alternative în absența proiectului nu este, în mod normal, efectuată, conform reglementărilor Uniunii Europene sau internaționale. În cazul în care proiectul nu se realizează, acest lucru nu ar trebui să aibă nici un efect asupra afacerilor alternative.

Roșia Montană ar putea să-și dezvolte, în continuare, potențialul turistic. Există inițiative de a face acest lucru, cum ar fi „Modelul de dezvoltare a turismului și contribuția sa la dezvoltarea durabilă din Zlatna, Bucium, Roșia Montană și Baia de Arieș ca alternativă la activitățile miniere mono-industriale”, întocmit de Institutul Național pentru Cercetare și Dezvoltare în Turism (INCDT) și publicat în aprilie 2006, chiar când raportul la studiul EIM era depus la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor.

RMGC, de asemenea, a dispus realizarea unui studiu, care stabilește modalitatea de promovare a potențialului turistic și modalitatea de abordare a aspectelor legate de turism printr-un proiect integrat:

„Din experiență, putem afirma că turismul va fi însă posibil și profitabil numai atunci când va exista ceva de oferit turiștilor sub aspectul unui mediu curat, a unei infrastructuri adecvate (drumuri de calitate, cazare, restaurante, apă curentă, canalizare corespunzătoare, instalații de eliminare a deșeurilor etc.) puncte de atracție (muzee, alte obiective de vizitat, precum monumentele istorice etc.). Un proiect minier precum cel propus de RMGC va oferi, prin impozite și dezvoltarea industriei serviciilor, fondurile necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii. Prin proiectul Roșia Montană și planurile sale de gestionare a patrimoniului, vor fi investite de către companie 25 milioane de USD pentru protecția patrimoniului cultural de o manieră propice dezvoltării turismului. Printr-un program de instruire vor fi asigurate deprinderile necesare dezvoltării activităților turistice, iar Roșia Montană Micro Credit va susține financiar persoanele care doresc să deschidă pensiuni, restaurante etc., toate acestea fiind necesare pentru a atrage turiști. La încheierea proiectului, va exista un sat nou, plus centrul vechi, restaurat, al comunei Roșia Montană, cu un muzeu, hoteluri, restaurante și infrastructură modernizată, plus galerii de mină restaurate (ex. cea de la Cătălina Monulești) și monumente conservate precum cel de la Tău Găuri – care, toate, vor reprezenta atracții turistice. În plus, se înțelege că guvernul va acționa la nivel local pentru a încuraja creșterea economică” (vezi Roșia Montană Propunere Inițială pentru Turism, Raportul Gifford 13658.R01).

Aceast studiu a fost întocmit de Gifford, o firmă de consultanță de renume din Anglia, cu specialiști în patrimoniu și ingineri.

Acest raport concluzionează:

“[...] dezvoltarea turismului ar putea fi realizată chiar și în absența unei ramuri miniere refăcute, doar pe baza posibilelor atracții existente. În al doilea caz, totuși, sprijinul financiar ar trebui să fie asigurat integral din fonduri oferite de Uniunea Europeană, de la bugetele de stat și

întreprinderi din sectorului privat. Lucrările realizate pe baza acestor surse de finanțare ar trebui să fie promovate și asumate de agenții guvernamentale, de la nivel local până la nivel național.

În Cluj-Napoca și Alba Iulia (și chiar și în Deva) ar putea fi necesare de asemenea multe lucrări de dezvoltare, deoarece considerăm că aceste orașe „porți” ar putea fi privite ca atracții turistice cu propriile lor drepturi, mai ales în ce privește turismul internațional și ar putea oferi turiștilor condiții corespunzătoare de cazare și masă, precum și alte facilități. Ne putem întreba cum ar putea avea succes dezvoltarea turismului în Roșia Montană dacă nu ar fi susținută de dezvoltarea paralelă a orașelor Cluj-Napoca și Alba Iulia.

Dacă Guvernul României nu este de acord cu proiectul minier și dacă se va atinge potențialul turistic discutat aici, atunci va fi nevoie de surse alternative de finanțare pentru aceste lucrări obligatorii la infrastructură și de investiții directe în turism. Nivelurile de investiții necesare, chiar în conformitate cu raportul foarte optimist INCDT 2006 menționat anterior, sunt foarte ridicate.

Pe scurt, costurile total estimate ale proiectelor combinate, conform celor menționate în INCDT 2006 și în propunerile făcute de RMGC, ar atinge suma de 44.817.380 USD.

Aceste costuri de investiții s-ar putea realiza probabil doar printr-o investiție deosebit de mare din partea Guvernului României, împreună cu subvenții corespunzătoare obținute din programe inițiate de Uniunea Europeană, deoarece aceste investiții depășesc posibilitățile sectorului privat. Atragerea sprijinului Uniunii Europene și al altor fonduri internaționale pentru dezvoltare va depinde de previziunile de dezvoltare amănunțite, bine analizate și realizate și trebuie să fie administrată de organizații din sectorul public, care demonstrează că pot livra proiectele la timp și în limitele bugetului.

Un adevărat pericol pentru acest scenariu este acela că este pur și simplu imposibil să te gândești la aceasta ca fiind o investiție ce se poate face, mai mult sau mai puțin, dintr-un singur capital, într-unul sau mai multe proiecte individuale. O singură investiție sau chiar câteva investiții restrânse de capital nu pot genera conservarea sau restaurarea, durabilă și pe termen lung, a bunurilor patrimoniale, ci ar tinde să devină o soluție pe termen scurt, care ar putea genera probleme chiar mai mari pe termen mai lung.”

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Există numeroase ramuri industriale alternative posibile pentru Roșia Montană. Totuși, este puțin probabil ca aceste activități menționate în întrebare să poată asigura suficiente slujbe pentru toți locuitorii din Roșia Montană și orașele învecinate.

Este adevărat că turismul poate fi o sursă de venituri și dezvoltare durabilă pentru Roșia Montană și regiune. Există, totuși, o mare diferență între a propune turismul ca alternativă sau substitut pentru un proiect industrial major – și dezvoltarea de-a lungul timpului, susținută de investiții în infrastructură, generate de un proiect industrial complex.

Prima opțiune – pentru Roșia Montană, „turismul fără dezvoltarea minei” – nu este viabilă în sine și, cu siguranță, nu în comparație cu un plan de dezvoltare a turismului de-a lungul timpului, cu ajutorul investiției în infrastructură.

Informații despre ramurile industriale existente, cum ar fi agricultura și turismul, puteți găsi în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și în Volumul 31, Planul L - Planul de dezvoltare durabilă a comunității. Aceste informații au fost prezentate mai ales pentru a oferi posibilitatea realizării unei evaluări cu privire la posibilele efecte ale proiectului propus asupra acestor ramuri industriale. O analiză detaliată a posibilității de dezvoltare a unor afaceri alternative în absența proiectului nu este, în mod normal, realizată, conform reglementărilor Uniunii Europene sau internaționale. În cazul în care proiectul nu se realizează, acest lucru nu ar trebui să aibă nici un efect asupra afacerilor alternative.

Prezența proiectului Roșia Montană (RMP) ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic din zonă, încurajând și promovând dezvoltarea activităților care nu sunt legate de minerit. Se estimează că acest climat de investiții îmbunătățit, combinat cu o economie de piață funcțională, va duce la identificarea de noi oportunități de afaceri, care se pot dezvolta odată cu RMP.

Care sunt noile afaceri care se vor dezvolta, depinde de cererea de pe piață, de viabilitatea și fezabilitatea afacerii pe piață și de inițiativa oamenilor din comunitate. Pe durata de viață a minei, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) se angajează – prin Planul de dezvoltare durabilă a comunității – să deruleze o campanie proactivă pentru crearea unui mediu de afaceri permisiv, care să promoveze dezvoltarea durabilă la nivel local. Elementele acesteia vor include: disponibilitatea unei micro-finanțării ușor accesibile, un incubator de afaceri care să asigure consultanță de afaceri, programe de pregătire profesională și dezvoltare a abilităților și oportunități pentru educație. Obiectivul este acela de a crea – cu mult timp înainte de închiderea minei – o economie robustă, care să nu depindă de mină și să poată continua să existe și după închiderea acesteia.

Pentru mai multe informații, vă rugăm consultați anexa 4 – Roșia Montană Dezvoltarea Durabilă și proiectul Roșia Montană.

- Nu există nici o asemenea interdicție cu privire la înființarea de noi afaceri, așa cum sugerează petentul.

Desemnarea unei părți a comunei Roșia Montană drept zonă industrială nu împiedică dezvoltarea de afaceri în localitate, deoarece zona industrială (sau „perimetrul proiectului”) cuprinde doar 25% din Roșia Montană, și o porțiune și mai mică, de 5%, din zona reprezentată de Câmpeni, Roșia Montană și Abrud. Astfel, se pot dezvolta afaceri, în diferite domenii, prin procesul normal de autorizare și înregistrare de către autoritățile locale.

La momentul desemnării zonei drept „zonă defavorizată”, au fost efectuate studii de către autoritățile guvernamentale competente, astfel încât să se permită realizarea de investiții în zonă, proiectul minier Roșia Montană fiind un exemplu în acest sens. Modificarea planurilor urbanistice și desemnarea unei zone industriale pentru proiectul Roșia Montană, reprezintă o cerință legală obligatorie, în conformitate cu:

- (i) articolul 6 alineatul 1 din Hotărârea de Guvern nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism (“Autorizarea executării construcțiilor definitive, altele decât cele industriale, necesare exploatarei și prelucrării resurselor în zone delimitate conform legii, care conțin resurse identificate ale subsolului, este interzisă”) și;
- (ii) articolul 41, alineatul 2 din Legea Minelor nr. 85/2003 („consiliile județene și consiliile locale vor modifica și/sau vor actualiza planurile de amenajare a teritoriului și planurile urbanistice generale existente, pentru a permite executarea tuturor operațiunilor necesare desfășurării activităților miniere concesionate”).

Afirmați că Raportul EIM propune o “operațiune extrem de riscantă” care nu va putea niciodată contribui la dezvoltarea durabilă a comunității. Vă informăm că RMGC a stabilit o Politică pentru dezvoltare durabilă ce va fi prezentată în cadrul *Anexei 4 Roșia Montană, Proiect de dezvoltare durabilă*. Sunt, de asemenea, prezentate și componentele de susținere a acestei politici, ele fiind un set de inițiative stabilite la nivelul autorităților, comunității și a Companiei ca părți integrante ale Parteneriatelor și programelor de dezvoltare durabilă Roșia Montană.

Cele cinci domenii cheie ale dezvoltării durabile

Capitalul financiar

Include: impactul asupra dezvoltării economice, administrării fiscale, taxelor și impozitelor, dat de:

- o medie de 1200 de locuri de muncă pe perioada construcției, pe parcursul a doi ani, majoritatea fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- 634 de locuri de muncă pe perioada exploatării (prin angajare directă, incluzând și contractele pentru servicii de curățenie, pază, transport, etc., pe parcursul a 16 ani, cele mai multe fiind ocupate cu forță de muncă locală;
- aproximativ 6000 locuri de muncă generate indirect pentru o perioadă de 20 de ani, la nivel local și regional [2];
- 1 miliard USD, reprezentând: partea cuvenită statului din profitul realizat, impozitele pe profit, redevențe și alte taxe și impozite către autoritățile locale, regionale și naționale din România;
- 1,5 miliarde USD, reprezentând valoarea bunurilor și serviciilor procurate din România: 400 milioane USD pe perioada construcției (2 ani) și 1,1 miliarde USD pe perioada activității de producție (16 ani);

Pentru diversificarea și dezvoltarea oportunităților economice oferite de către Proiectul Roșia Montană, RMGC cooperează, de asemenea, pe plan local, cu părțile interesate pentru demararea propriilor activități comerciale:

- înființarea în zonă a unei instituții de micro-creditare, care să permită, în condiții avantajoase, accesul la finanțare;
- crearea unui centru de afaceri și incubatoare de afaceri pentru a oferi sprijin, instruire (antreprenorială, planuri de afaceri, management administrativ și fiscal, etc.), consultanță juridică, financiară și administrativă, pentru a promova dezvoltarea mediului de afaceri local și regional. Acest lucru este necesar atât pentru furnizarea de bunuri și servicii Proiectului Roșia Montană, cât și pentru a încuraja spiritul întreprinzător al localnicilor, în ideea pregătirii pentru nevoile de dezvoltare durabilă de după finalizarea RMP.

Capitalul material

Infrastructura – incluzând clădirile, alimentarea cu energie, transportul, alimentarea cu apă și gestionarea deșeurilor:

- Creșterile de venit pentru agențiile guvernamentale, de ordinul a 1 miliard USD pentru mai mult de 20 de ani (perioada de construcție - activitate de producție - închidere) vor însemna fonduri suplimentare pe care autoritățile le pot aloca pentru îmbunătățirea infrastructurii din comunitate;
- De asemenea, RMGC va construi noua localitate Piatra Albă și cartierul Dealul Furcilor din Alba Iulia pentru strămutarea populației. Piatra Albă va include un nou centru civic, zone comerciale și rezidențiale. La finalizarea RMP, acestea vor fi transferate autorităților locale. Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare (RRAP) conține toate detaliile acestor inițiative.

Capitalul uman

Include: sănătate și educație:

- construirea unui dispensar și a unei clinici private la Piatra Albă (a se vedea RRAP), accesibile întregii comunități, prin asigurări de sănătate;
- modernizarea unei aripi a spitalului din Abrud, accesibil întregii comunități prin sistemul național de asigurări de sănătate;
- îmbunătățirea sistemului medical de urgență în regiune;
- construirea unei noi școli, a unui centru civic și rezidențial la Piatra Albă. Acest program este descris în detaliu în RRAP;
- campanii de sănătate de conștientizare (în parteneriat cu autoritățile locale și ONG-uri) cu referire la: sănătatea reproducerii, nutriție și stil de viață, etc.
- parteneriate cu organizații de învățământ și ONG-uri referitoare la îmbunătățirea unităților de învățământ din regiune și accesul la acestea; de exemplu: ONG-urile și autoritățile locale au colaborat pentru înființarea unui parteneriat educațional cu sediul la CERT (Centrul de Resurse pentru TINERi Apuseni - www.certapuseni.ro).

Capitalul social

Include: pregătire profesională, întărirea relațiilor din cadrul comunității, a rețelelor sociale și capacitatea instituțiilor de a le sprijini, conservarea patrimoniului cultural:

- eforturi pentru dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural din Roșia Montană atât pentru localnici, cât și în scopuri turistice – RMGC este partener în cadrul Parteneriatului pentru patrimoniul cultural Roșia Montană (info@rmchp.ro);
- oportunități de educație pentru adulți și de îmbunătățire a abilităților acestora, prin programe de instruire, fonduri și burse școlare, cu scopul de a crește șansele de angajare, atât direct, la RMGC, cât și indirect – RMGC este partener în Programul de pregătire profesională și meserii Roșia Montană;
- programe de asistență pentru persoane și grupuri vulnerabile, și consolidarea rețelei sociale, în special în Roșia Montană – RMGC este partener în Programul vecin bun Roșia Montană care este sub conducerea ONG-ului local ProRoșia (info@rmqnp.ro);
- RMGC sprijină parteneriatul aflat sub conducerea ONG-urilor care lucrează cu tinerii din zonă, pentru îmbunătățirea și sporirea potențialului comunității (www.certapusen.ro).

Capitalul natural

Include: peisaj, biodiversitate, calitatea apei, ecosisteme:

- măsurile incluse în planurile de management ale RMP și în Procedurile standard de operare pentru prevenirea accidentelor și managementul urgențelor (SOP) vor avea ca rezultat atenuarea impactului asupra mediului și îmbunătățirea condițiilor de mediu, așa cum este prevăzut în EIM;
- îmbunătățirea condițiilor de mediu va crește calitatea vieții în Roșia Montană;
- instruire și asistență pentru integrarea aspectelor legate de calitatea mediului în planurile de afaceri;
- campanii de conștientizare cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului în cadrul activităților economice;
- impunerea unor standarde de mediu odată cu acordarea împrumuturilor prin micro-finanțare, incluzând monitorizarea măsurilor de protecție a mediului;
- Codul de Conduită în Afaceri prin care se solicită furnizorilor RMP să respecte standardele RMGC cu privire la asigurarea măsurilor de protecție a mediului.

Viziunea RMGC asupra beneficiilor sociale și economice ale RMP este prezentată în Planul de dezvoltare durabilă a comunității și în EIM Capitolul 4.8 – Mediul social și economic.

Pentru a-și respecta angajamentele, RMGC este conștientă de faptul că trebuie să colaboreze cu comunitatea, autoritățile și societatea civilă în problemele direct legate de dezvoltarea zonei. Această abordare permite comunității să dețină, să orienteze și să controleze toate chestiunile de dezvoltare relevante, în mod integrat și prin participarea tuturor părților interesate.

În spiritul acestui angajament, RMGC a efectuat deja un program extins de consultări, constând în 1262 întâlniri individuale și interviuri, și în distribuirea de chestionare prin care s-au obținut peste 500 răspunsuri, în 18 întâlniri cu grupuri centrale și 65 de dezbateri publice, pe lângă discuțiile cu autoritățile guvernamentale, cu organizațiile neguvernamentale și potențialii acționari implicați. Observațiile publicului interesat au fost folosite pentru pregătirea Planurilor de Management ale EIM aferente Proiectului Roșia Montană precum și la elaborarea anexei la EIM.

Sprijinul dat dezvoltării durabile a zonei va fi derulat în cadrul parteneriatelor, conform îndrumărilor diverselor organizații cum este Programul pentru dezvoltare al Națiunilor Unite (PDNU). De exemplu, măsurile de atenuare a efectelor negative și de amplificare a beneficiilor socio-economice vor fi derulate sub îndrumarea Centrului de cercetare socio-economică Roșia Montană (info@rmserc.ro), care, la rândul său, are ca partener autoritățile locale. Acest lucru va permite o evaluare transparentă a eficienței sprijinului dat procesului de dezvoltare durabilă și va pune la dispoziție un forum pentru implementarea îmbunătățirilor necesare.

Alte parteneriate ce sprijină procesul de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos în această anexă, în capitolul intitulat Parteneriate și programe de dezvoltare durabilă a comunității Roșia Montană. (www.rmsdpps.ro)

Dincolo de beneficiile imediate directe și cele indirecte, prezența Proiectului Roșia Montană ca investiție majoră, va îmbunătăți climatul economic al zonei, care la rândul său va încuraja și va promova dezvoltarea activităților economice care nu sunt legate de minerit. Se așteaptă ca această creștere calitativă a climatului investițional și economic să conducă la oportunități de afaceri care să se dezvolte în paralel cu RMP, chiar dacă se depășește cu mult sfera activităților direct legate de exploatarea minieră. Diversificarea dezvoltării economice este un beneficiu important al investițiilor generate pentru realizarea RMP.

Answer for Contestation Moldovan Mirela

In responding to your contestation, with respect, we would like to make it clear that the EIA meets the requirements of both Romanian Law and EU Directives, in terms of issues covered, data provided, and qualifications of the expert consultants involved.

Please find the name of the Institutions which compiled the EIM Report Chapters in *Annex 11*, endorsed.

A. General Observations

Your contestation begins with a “General Observations” section by questioning the status of “Stantec” as an authorized party to prepare EIA studies. Stantec’s involvement is in accordance with the Romanian laws in force, which makes clear that only the EIA Report has to be prepared by certified natural/legal persons, while the authors of the baseline reports or management plans are not required to be certified.

Details related to all companies involved in the impact study may be found at the beginning of the non-technical summary. The 5 pages presenting all the organizations involved in the study contain company names, the names of their representatives and web pages.

According to the provisions of Order no. 978/2003 issued by the Minister of Agriculture, Forests, Waters and Environment, regarding the Regulations for the certification of natural and legal persons preparing environmental impact assessment studies and environmental balances (“Order 978/2003”) the liability for the development of the environmental impact assessment study and for the accuracy of the information presented within the Report on the Environmental Impact Assessment study lies with the experts that have been certified by the Ministry of Environment and Water Management.

We underline that the Biodiversity Baseline Report, has been prepared, based on the information secured by the project’s titleholder, by the Forests Research and Development Institute (FRDI) and Integration Support Unit (ISU); these are companies that are certified to develop the environmental impact assessment study, issued by the Ministry of Environment and Water Management.

Concurrently, according to the Order 978/2003, the project titleholder is responsible for the accuracy of information provided to the certified experts for the development of the environmental impact assessment study.

The biodiversity baseline studies were initiated by the titleholder in 1999, under the supervision of Knight Piesold. During the period 2000-2006, STANTEC has involved several teams of Romanian experts in the preparation/revision/completion of the biodiversity baseline studies. The first version of the study was drafted under the supervision of STANTEC (a multinational company based in Canada, specialized in environmental impact assessment studies (see www.stantec.com). The company was established in 1954 and offers a wide range of services, including design, ecological restoration, project management, etc. It has more than 6000 employees and 80 offices/work points in North America and the Caribbean.

From the very beginning, STANTEC employed Romanian experts, who collaborated in the preparation and gathering necessary information of the biodiversity baseline reports (Călin Hodor - biologist, Mircea Gomoiu - academician, Dr. Mihai Vâlcu - biologist, Virgil Iordache - biologist).

The claimer questions the validity or “comprehensivity” of maps contained in the soil report. But all of them have been elaborated by the Research Institute for Soil Science and Agrochemistry

in Bucharest (ICPA). They have carried out the whole study on the soil, both the soil baseline report and the soil impact assessment.

B. Overall Remarks and Comments Regarding the Mining Project Proposal

Regarding suggestions about the size of RMGC, while it is very large, at present the largest mining operations around the world, such as iron and copper mines in Brazil and Chile to mention two countries, are about twice as big as Roşia Montană.

Concerning the transportation of cyanide, RMGC has made it clear that solid sodium cyanide will only be transported in UN-approved ISO (or similar) containers that are dedicated to such service, and are designed to be used for controlled dissolution upon delivery. RMGC will contract exclusively with cyanide transportation companies that are reliable, have well-trained drivers, modern and well-maintained vehicles, and have demonstrated a commitment not only to limiting the exposure of its work force to cyanide, but also to preventing, controlling, and/or responding to releases of cyanide to the environment.

Regarding the issue of the Tailings Management Facility (TMF), it incorporates a series of measures to be protective of the groundwater. That includes an engineered liner system within the TMF basin – the Best Available Techniques as defined by EU Directive 96/61/EC– a cut-off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core for the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and sump below the toe of the tailings dam. In addition, we will be able to continually monitor the groundwater through a series of wells below the toe of the secondary containment dam. These wells can be converted to extraction wells as a final “fail-safe”, if impacted groundwater is identified. A comprehensive series of hydrogeologic studies demonstrate the suitability of the site for this type of collection and containment system.

Moreover, the design of the TMF dam incorporates all International, EU, and Romanian design criteria. It is also consistent with similar tailings facilities that have been successfully constructed and operated in ecologically sensitive and highly regulated locations (e.g. the Fort Knox gold mine in Alaska, USA).

The TMF is designed as a zero discharge facility and, therefore, no regulated chemical parameters will discharge to the environment. A system to reduce infiltration into groundwater will be in place beneath the TMF, and a secondary system (the SCD) will be in place to collect any groundwater seepage that does occur. As an additional protective measure, a network of monitoring wells to be installed downstream of the TMF, as well as surface water monitoring stations along Corna Creek downstream of the TMF. This system will be used to monitor groundwater and surface quality downstream of the SCD sump and demonstrate that impacts are not occurring.

As to the estimated total cost for mine closure, the Roşia Montană closure cost estimate for the TMF results in an overall unit cost of approximately \$8.30/m²SD. This value is consistent with the range of unit rates for an Engineered cover on dump or pond (EUR 3 to 10/m²) suggested by the TMF BAT REF (July 2004).

The closure and rehabilitation of the TMF is discussed in detail in the Mine Rehabilitation and Closure Plan (Plan J) which is part of the suite of EIA documents. Chapter 4.5 is devoted to the cover system on the tailings and the dam area, while Chapters 4.4.4 and 4.4.5 deal with the water quality and treatment issues.

The sulphides in the case of the Roşia Montana project may occur disseminated within the ore deposit, and the sulphates in certain concentrations within the sludge resulted from the treatment plant of the acid waters. In the case of the disseminated sulphides, excepting pyrite, these have extremely low contents and will not be recovered and specially treated.

For the sludge from the treatment plant of the acid waters, depending on the development stages of the Project, the following flow sheets are designed:

- During the operation stage, the thickened sludge, resulting from the sedimentation basin of the treatment plant of the acid waters, will be discharged into the tailings management facility as supplementary waste in a ratio of 1:500 as compared with tailings.
- During the mine-closure period, this waste stream will be discharged into the Cetate open pit lake, because the tailings management facility will not be still available for waste discharge.

The environment impact caused by the discharging into the tailings management facility of the sludge resulting from the treatment of the acid waters will be negligible comparatively with the impact caused by the processing tailings due to:

- Much less quantity of resulted sludge in comparison with the quantity of tailings;
- Much lower toxic properties of the sludge in comparison with those of tailings.

Thus, the references from the Section 2.8.1.8 of the EIA to the period when the sludge resulted from the acid water treatment plant will be deposited into the tailings management facility are justified.

If the sludge of acid water treatment is deposited into the Cetate flooded open pit, the sludge may dissolve and liberate heavy metals and neutral major ions (sulphate, calcium) into the water from open pit, if this water becomes acid. But the water from lake will not be evacuated directly into environment. The water from open pit if is reaching the underground works may be collected by Cetate dam and pumped back to the treatment plant, so that no pollution will be discharged into environment.

Moreover, prevention measures are provided in order to minimize the risk that the acid waters generated by the sulphuric portion of the open pit walls to acidulate the waters from open pit. These measures are described in Section [2.8.2.9.] of the EIA.

RMGC's closure estimates, which were developed by a team of independent experts and reviewed by third party experts, are highly reliable. They are derived from the precise calculations of scientists and engineers and are set out in detail in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense—that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape—can be measured exactly. Using the project design, we can measure the exact size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine with precision the necessary depth of topsoil for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can very accurately measure the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

We believe that - far from being too low - our cost estimates are evidence of our high level of commitment to closure and rehabilitation. Just as a comparison, the world's largest gold producer has set aside US \$683 million (as of December 31, 2006) for the rehabilitation of 27 operations, which equates to US \$25 million on average per mine. The RMGC closure cost estimates, recently revised upward from the US \$73 million reported in the EIA based on additional information, currently total US \$76 million.

The examples of previous mines provided in the contestation, concerning Lead, South Dakota and Elko, Nevada, are not be representative for the situation at Roşia Montană - the geological

settings at the TMF are different, the low-grade ore stockpile at Roșia Montană will have a regular water management system in place during its existence, and the LGO stockpile will be removed and processed towards the end of the project's lifetime.

Regarding the Biodiversity Management Plan, a detailed procedure will be set in place – based on previously established protocols of inventories – for all groups having a special biological and ecocenotic relevance. The fauna and flora inventories will be transferred into a computer database, using the GIS platform, connected to the Biodiversity Information Management System (BIMS). Thus, objectivity and transparency will be ensured, which are vital for a biodiversity management performed at an unprecedented level in Romania.

From the inventoried species, a set of key species will be selected, having a bioindicative value, i.e. a high ecological relevance, species that are going to form the object of a monitoring program open to all interested parties, to be integrated in the abovementioned database system.

Despite the suggestion of the contestation, the designation of an industrial area in part of Roșia Montană does not limit business development in the village, as the industrial area (or “project footprint”) is limited to 25% of Roșia Montană, and an even smaller 5% of the area including Campeni, Roșia Montană and Abrud. Businesses of all kinds are free to form through the normal means of permitting and registration with local authorities.

As for the suggestion that there is no Zonal Urbanism Plan for the Protected Area, in fact the protected areas in Roșia Montană were the object of a first regulation which defined the statute of „protected areas”, namely the Roșia Montană General Urbanism Plan, approved in 2002. At present, the Zonal Urbanism Plan for the protected area in Roșia Montană is undergoing the drafting process.

Regarding demographic change in Roșia Montană, Section 4.8, Social and Economical Environment, of the EIA Study Report presents relevant baseline information for the communa of Roșia Montană (which includes the village of Roșia Montană), and the City of Abrud and Câmpeni.

While it may be a fact that in many regards the socio-economic baseline conditions in Roșia Montană are similar to other rural areas in Romania, that information does not change the impact assessment presented in the EIA Study Report.

Introduced as part of the Environmental Impact Assessment Report Study (EIA), the Roșia Montană Foundation is shifting in focus. The Community Sustainable Development Plan activities initially conceived as coming under the Foundation umbrella (business oriented activities: business incubator, business advisory center, micro-finance facility, as well as social oriented activities: education and training center) have been advanced independently, via partnerships and with community participation in decision-making – a preferable way to advance social and economic development programs.

Going forward, the Foundation will take shape around preservation, patrimony and cultural heritage issues, with its final form determined in consultation with the community.

In terms of the philosophy that guides the company's Sustainable Development efforts, the Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) sees itself not as principal provider, but as a partner. Community involvement is considered the starting point; over time, as the community builds the capacity to maintain programs in its own right, the company will turn over control of currently-established programs to the community and its institutions.

C. Legal Issues

1. The Urbanism Plan has been prepared with public consultation. RMGC has requested and obtained from Alba County Council the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, for the entire Roșia Montană mining project, including the tailings management facility. The Urbanism

Certificate also stipulated the preparation of a Zonal Urbanism Plan, to reflect all changes made to the Roșia Montană Project, following the public consultations and debates organized in relation to this project, and the consultations with the permitting authorities. This plan, entitled "Modification of the Zonal Urbanism Plan, Roșia Montană Industrial Area", was prepared and subject to public debate in June 2006 and, at present, it is pending approval.

Concerning the Roșia Montană General Urbanism Plan approved in 2002, such plan was prepared in parallel with the Zonal Urbanism Plan of 2002, all the provisions of the General Urbanism Plan being also included in the Zonal Urbanism Plan, and the approval procedure was carried out in parallel.

2. The two urban plans fully comply with the mining proposal whose impact is assessed in the EIA Report.

The general urban plan approved in 2000 was modified by the approval of the General Urban Plan for the Roșia Montană commune drawn up in 2002. This change consists in the inclusion of the protected area, which comprises the historic buildings.

The Modification of the Zonal Urban Plan-Roșia Montană Industrial Area is currently under approval. This town-planning documentation was approved in 2002 as well, but then it has been modified given the detailed stage of the Roșia Montană project (decrease of the open-pits footprints; some of the technological roads have been re-designed; increase of the surface of the protected area. All these changes were made following the environmental impact assessment and the measures meant to prevent, minimize and remove the potential impact; these were established as a result of the environmental impact assessment process).

The boundaries of the industrial area have been established based on a scientific survey, which also served as a basis for establishing the boundaries of the protected areas. The town-planning regulations of the Zonal Urban Plan (PUZ) will establish in detail the future uses of different areas. The restriction related to constructions and to the development of other activities will be maintained only on the footprint of the planned facilities.

3. The mining license does in fact reflect the current proposed mining project. The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 ("The Roșia Montană License") was concluded based on and according to the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană license was approved by the Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

We specify that the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

4. As pointed out above, the TMF incorporates a series of protective measures, including an engineered liner system within the TMF basin.

5. In response to the question about the supposed requirement that a waste facility must be located at least 1000 meters away from an inhabited community, according to the provisions of HG 349/2005 Article 3 letter d, in the case of waste dumps resulting from the open pit operation, the provisions of this decision do not apply. Both in the case of Corna Valley tailings management facility and waste dumps the provisions of the Mine Waste Directive regarding the disposal of waste from extractive industry are applied (Directive 21/2006 EC). In May 2005 the Ministry of Environment and Water Management, through the guidelines regarding the environmental impact assessment domains expressly required that Roșia Montană Project comply with the provisions of Mine Waste Directive.

6. a) It is true, as you state, that upon applying for the environmental permit, the security for environmental rehabilitation has to be negotiated and established. But the Roșia Montană Project is only at the stage of obtaining the environmental permit. The authorization is a subsequent phase. The established guarantee will be calculated according to the provisions of Mine Waste Directive.

The EIA report – Plan J "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan" describes the method used for determining the guarantee amount and the financing sources securing such guarantee. A detailed calculation is attached in an annex to that report regarding the proposed solutions to the problems raised/comments made during the public consultation stage.

6. b) Detailed financial guarantees are in place, in the form of the Environmental Financial Guarantee ("EFG"), which require RMGC to maintain adequate funds for environmental cleanup. The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. The current projected closure cost for Roșia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

6. c) It is important to clarify the issue of insurance. The RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

Yet we recognize that with a project as large as that being undertaken at Roșia Montană, there is a need to hold comprehensive insurance policies (such policies are also a prerequisite for securing financing from lending institutions). Core coverage includes property, liability, and special purpose (e.g. delayed start up, transportation, non-owned). Thus in the event of legitimate claims against the company, these claims will be paid out by our insurers.

RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

All insurers and insurance coverage related to the mining operations at Roșia Montană will be in full compliance with Romania's insurance regulations.

7. The Security Report has been made available for public access by being posted at the following Internet address http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm

as well as through the printed version which could have been found at several information locations established for public hearings.

8. Clearly, the assessment of the no-project alternative has been undertaken in a full and considered manner. Chapter 5 of the EIA report (Assessment of Alternatives) presents an assessment of the “no-project” alternative in Section 1 (No-Project Alternatives). This section covers the immediate impact of not advancing the project and looks beyond this at potential alternative industries. The conclusions are clear: “A diverse multi-sector economic base is important for the sustained economic growth of the region”, and the RMP is capable of providing the required economic stimuli and would serve to achieve the economic goal of sustainable prosperity. The EIA also assessed a wide range of alternative developments – including agriculture, grazing, meat processing, tourism, forestry and forest products, cottage industries, and flora/fauna gathering for pharmaceutical purposes – and concluded that none of these industries could provide the economic, cultural and environmental benefits brought by the RMP. But while other industries do not have this capability, their development in parallel is not precluded “and to the contrary, [the RMP] solves several key problems for attracting investment”.

Regarding the so-called Zero Alternative approach to cleaning up the local environment, a cost study has been carried out by independent experts to determine what the cost to the Romanian state would be to clean it all up. The cost to clean up the environmental damage ONLY WITHIN THE PERIMETER of what will be the RMP footprint was estimated to be approx. 23 million € PLUS operating costs for ongoing tasks such as treatment of acidic mine water of around 1 million € p.a. More rehabilitation has to be done outside the RMP perimeter. The state has not invested any funds for serious closure and environmental cleanup, neither in the past nor likely in the future, and it is highly uncertain that anything will improve in RM in the foreseeable future.

9. Through closure measures (see Mine Closure and Rehabilitation Plan), and through measures proposed through the Biodiversity Management Plan, which will be implemented even from the initial stages of the Project (pre-construction stage) by the establishment of a Compensatory Functional Ecologic Network, the interest species from the area will not be removed (even though they remain common at national level). On the contrary, the increase of support capacity of several habitats is wanted, in order to warrant their future presence at Roșia Montană, especially because the creation of all conditions to repopulate with interest species is intended.

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats, and EU Directive no. 79/409 Birds respectively, especially due to the fact that within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to reconstruct/rehabilitate certain natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents.

10. The development of the mining project would not affect the 41 historic buildings from Roșia Montană. Measures will be taken for the restoration and conservation of these structures. Specialized documentation necessary for the initiation of the restoration and conservation process is currently being prepared for 11 of these structures.

11. a); b); c) Chapter 5 of the EIA report (Assessment of the Alternatives) looks at the way in which the project design process has examined the "footprint" of the project and sought to minimize the area affected (directly and indirectly) by its construction. While ultimately, this layout design is dominated by the geology of the ore deposit, effort has been made to locate project infrastructure and waste storage areas to take account of such factors as existing land use and settlement. The selected layout shown in the EIA Report is believed to be the optimum, based on information collected to date as well as consultation with stakeholders.

To put the issue in larger context, the construction and operation of the Roșia Montană Project requires the acquisition of properties in four of Roșia Montană's 16 sub-comuna. For the most

part, therefore, property ownership in the larger part of Roșia Montană will not be affected by the project.

In order to acquire the necessary properties, the company has established a property purchase program compliant with the RRAP guidelines developed by the World Bank.

As the mining project proceeds in phases, it is not necessary to acquire all properties at the outset. Accordingly, the company has focused on properties required for the construction and operation of the mine in its first five years. To date, more than 50% of the properties needed to construct the project and operate the mine for the first five years have been acquired.

Of those properties needed but not yet acquired, 98% have been presented for surveying by their owners – a step that implies an interest in selling the property to the company. The survey rate suggests that little more than a handful of properties are held by people who might prove unwilling to entertain a sale.

Of that small number, some will lie in areas not needed for construction and early operation of the mine. For the near-term, therefore, owners of these properties need not prove any impediment to the mine development, and they can continue to live as they wish.

13. As to the question of relocation of graves, as pointed out above, the relocation of the earthly remains and their reburial takes place after the discussions with the community and with the church authorities, in compliance with the religious rites and the applicable legal provisions.

15. Alburnus Maior has initiated several legal actions in order to obtain access to the above mentioned documents. These legal actions were directed against both the National Agency for Mineral Resources and some of its public servants. But Alburnus Maior did not prevail in these legal actions due to the fact that Mining Lease no. 47/1999 Rosia Montana is a document classified as “Business Secret” and thus the information therein is subject to Law no.182/2002 regarding the protection of classified information. Other documents such as: the annual production expectations, the endorsement of the expectations; the control documents; the findings notes issued by the Romanian National Agency for Mineral Resources are also classified as “Business Secret”. These documents are available only to persons holding a special permit issued in accordance with Government Decision no. 585 regarding the norms for the enforcement of Law no. 182. The information comprised in these documents is not available to the public.

The exploitation concession license for the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (the “Roșia Montană License”) has been concluded on the ground of and according to the provisions of the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană License has been concluded between the National Agency for Mineral Resources (“ANRM”), on the one side, and the National Company of Copper, Gold and Iron “Minvest” SA (“Minvest”), in capacity of titleholder and Euro Gold Resources SA (which later on changed its name into Roșia Montană Gold Corporation SA), in capacity of affiliate, on the other. The Roșia Montană License has been approved by Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

The transfer of the Roșia Montană License from Minvest to RMGC has been performed as per the provisions of art. 14 (1) of the Mining Law no. 61/1998 “the titleholder of a license may transfer the rights obtained and the undertaken obligations to another legal person, only with the written approval of the competent authority”, being thus approved by ANRM Order no. 310/9.10.2000, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 504/13.10.2000. Paragraph (2) of the above mentioned enactment specifies “CNCAF “Minvest” SA shall remain an affiliated company, under the conditions established in the license”.

In conclusion, Roșia Montană Gold Corporation SA is the titleholder of a valid exploitation license, within the perimeter of which mining activities are performed, and the cessation of the

production activity of the CNCAF Minvest SA affiliate does not represent one of the causes expressly and limitatively provided by law which would lead to the annulment of the Roşia Montană License.

16. The Urbanism Plan has been prepared with public consultation. RMGC has requested and obtained from Alba County Council the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, for the entire Roşia Montană mining project, including the tailings management facility. The Urbanism Certificate also stipulated the preparation of a Zonal Urbanism Plan, to reflect all changes made to the Roşia Montană Project, following the public consultations and debates organized in relation to this project, and the consultations with the permitting authorities. This plan, entitled "Modification of the Zonal Urbanism Plan, Roşia Montană Industrial Area", was prepared and subject to public debate in June 2006 and, at present, it is pending approval.

Concerning the Roşia Montană General Urbanism Plan approved in 2002, such plan was prepared in parallel with the Zonal Urbanism Plan of 2002, all the provisions of the General Urbanism Plan being also included in the Zonal Urbanism Plan, and the approval procedure was carried out in parallel.

17. No representatives or employees of RMGC are involved in the alleged criminal investigation, therefore no information may be provided by RMGC in this respect. Moreover, criminal investigations are governed by the principle of confidentiality and the "presumption of innocence" constitutional principle, according to which no person is considered guilty until finally convicted by a court. Consequently, the criminal liability of any person who is supposed to have breached the legal provisions may be engaged only to the extent that the existence of all elements of the alleged offence are proved beyond any doubt within a lawsuit settled by a final decision of the relevant Court.

According to the relevant legal provisions, the interested public may submit justified proposals on the environment impact assessment. Art. 44 (3) of the Order no. 860/2002 on the Environment Impact Assessment Procedure and the issuance of the environmental approval provides to this end that „based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests the titleholder the supplementation of the report to the environmental impact assessment study with an annex containing solutions for the solving of the underlined issues”.

As the statement of the attendant to the public consultations (i) refers to the existence of a potential criminal investigation, and (ii) identifies and specifies no problems in regard of the project initiated by RMGC, subject to the environmental impact assessment procedure, RMGC is not in position to answer and has not the capacity to make any comments to this end.

As regards the assessment of the participation percentage of the Romanian state, please note the joint venture between Gabriel Resources and Regia Autonomă a Cuprului Deva (Autonomous Company of Copper, in present CNACAF Minvest SA) was established under the Law no.15/1990 regarding the reorganization of the state owned companies as autonomous companies and commercial companies, published in Official Gazette Part 1 no.98/08.08.1990 with subsequent completions and modifications. The Article 35 of this law stipulates the possibility for autonomous companies to associate with legal Romanian or foreign third parties, in order to establish new commercial companies.

The Constitutive Act of the Roşia Montană Gold Corporation SA, which represents the result of the agreement regarding the terms and conditions of the association between the Romanian State and investor, is a document accessible for public. This document belongs to the category of documents which according to the Law no. 26/1990 on Commerce Register are published into the Official Gazette of Romania. The Commerce Register Office is obliged to issue certified copies on the expenses of the person who made the application.

In the same time, we mention that the participation of the shareholders to the Roşia Montană Gold Corporation SA's benefits and losses was settled according to their contribution to the company's registered capital. The current percentages of 80% for Gabriel Resources Ltd. and 19.31% for CNCAF Minvest SA are the result of the initial and subsequent contribution of the shareholders to the company's capital, considering also Gabriel Resources Ltd. payment in advance of all costs and expenses afferent to the development – operation activities and permitting of Roşia Montană Mining project.

18. These decisions happened under previous managements, and the current management has a policy in place governing the employment of direct relatives. The questioner raises these old allegations to imply improper hiring on the part of RMGC. The company categorically denies that allegation.

Currently, in Roşia Montană and neighboring areas, the company employs nearly 500 people. The company also follows a policy of giving employment preference to people in the village and the region. The result is that in a village like Roşia Montană, where RMGC is the single largest employer, it would not be difficult to find members of families or people known to one another being employed by the company. The point is that this is normal and in fact inevitable – not proof of impropriety.

For additional details, see the HR Policy in the Sustainable Development Annex.

19. The preventive archaeological research developed within the perimeter of Roşia Montană mining project was conducted through a series of specific techniques, respectively by surveying of all the accessible areas that are proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, geophysical surveys and analysis of the photogram-metric flights. The investigations' organization has occurred where the archaeological realities have required it. Currently, there is no research standard concerning preventive archaeology either in Romania, or at the level of the European Union. At Roşia Montană, the archaeological investigations have been performed on extensive areas, being comprehensive in the areas with archaeological potential, and the archaeological discharge certificate was granted in compliance with the investigations' results and assessment, and in full compliance with the provisions of the current in force law.

20. The preventive archaeological research developed within the perimeter of Roşia Montană mining project was conducted through a series of specific techniques, respectively by surveying of all the accessible areas that are proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, geophysical surveys and analysis of the photogram-metric flights. The investigations' organization has occurred where the archaeological realities have required it. Currently, there is no research standard concerning preventive archaeology either in Romania, or at the level of the European Union. At Roşia Montană, the archaeological investigations have been performed on extensive areas, being comprehensive in the areas with archaeological potential, and the archaeological discharge certificate was granted in compliance with the investigations' results and assessment, and in full compliance with the provisions of the current in force law.

The map 4.9.5 from Chapter 4 – The potential impact of the EIA Report, sub-chapter 4.9, refers to the precise location of the archaeological sites, the way in which they have been outlined by archaeologists based on the investigations' results. The investigated area is much more extensive, and this fact results after reading the enclosed material. For information regarding the Tăul Corna site, see the archaeological site record included in the Cultural Heritage Baseline Report of EIA Report, respectively the Annex I – site records produced for the archaeological situation of sites identified in Roşia Montană, site record no. 12. Thus, map 4.9.5 does not present the areas of Roşia Montană commune for which archaeological discharge certificates have been secured. The Taul Corna area was archaeologically discharged at the end of 2002; the discharged area being identified by using the STEREO 70 coordinates. The archaeological discharge certificate was issued by the Ministry of Culture and Cults based on the results of the

archaeological research activities performed in Corna Valley and at Tăul Corna and on the analysis of the relevant documentations by CNA.

21&22. Although their presence was known for more than 150 years, the Roșia Montană Roman galleries had never been archaeologically investigated prior to 1999. Basically, prior to 2000, this type of archaeological remains have never been subject to a specialized research, but only mentioned empirically. At present, following the extensive archaeological research conducted in the last 7 years, the nature, features and distribution of this special category of heritage i.e. the historic mining galleries from Roșia Montană are well understood. The comprehensive research conducted in the underground and the complex specialized studies undertaken in the area in the period 2000-2006 have helped creating a comprehensive picture of these remains and have led to the adoption of specific measures for their protection. Here is a brief list of these conclusions:

- the mining remains from the massifs located in the southern part of the Roșia valley have been thoroughly researched and specific preservation measures have been taken for the Cătălina Monulești and Pietra Corbului areas;
- the mining remains from the northeastern part of the Rosia valley have been thoroughly researched and conservation measures have been proposed, which are specific for the Văidoaia area;
- the mining remains from the massifs located in the northern part of the Roșia valley have been subject to preliminary investigations and for specific preservation measures have been taken for the significant finds such as those from the Păru Carpeni mining sector; the Orlea – Țarina area is going to be thoroughly researched in the period 2007-2012.

As regards the complex of heritage assets from this area, note that 13 archaeological sites have been identified and researched during the preventive archaeological investigations undertaken in the period 2001-2006; once this comprehensive research were completed, a decision was made for the archaeological discharge of some on these sites, while other structures will be preserved in situ (e.g. the funerary precinct of Tăul Găuri or the Roman remains from the Carpeni hill). The development of the mining project would not affect the 41 historic buildings from Roșia Montană. Measures will be taken for the restoration and conservation of these structures. Specialized documentation necessary for the initiation of the restoration and conservation process is currently being prepared for 11 of these structures.

Referring strictly to your statement, the Romanian legislation (Law 422/2001 on the protection of historical monuments, modified, the Government Ordinance no.43/2000 on the protection of the archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, modified) stipulates two distinct aspects:

- the possibility of conducting the archaeological research of the historical monuments and the application of the archaeological discharge measure based on its conclusions – this means that the monument at issue is automatically declassified;
- the relocation of historical monuments- this aspect refers mostly to elements of the built heritage (houses), which is not the case here as all the historic houses in Roșia Montană are going to be restored and preserved in situ.

In conclusion, in response to your question, note that the company does not plan to destroy the Roman galleries from Roșia Montană or to create replicas thereof, without having a clear alternative in this respect. Complex specialized studies have been conducted during eight years and their conclusions served as a basis for the adoption of a series of specific measures which imply complex works for the conservation of certain original sectors of galleries and their development for public access, while others will be preserved for future research (the archaeological reserves), and replicas will be made for other segments of galleries. Note that we are now facing some sort of a paradox, specifically given the state of preservation and the nature of these remains, their physical existence would be threatened in the absence of archaeological research. On the other hand, any archaeological research implies, to a certain extent, the irretrievable loss of an archaeological context in order to save the information. However, this type of research – known as rescue/preventive archaeological research – is

conducted everywhere in the world in relation to the economic interest for certain areas. And the costs for this research as well as the costs for the enhancement and maintenance of the areas preserved are covered by the investors through a public-private partnership for the protection of the cultural heritage, in compliance with the provisions of the European Convention of Malta (1992) on the protection of the archaeological heritage

23. In the case of the Păru-Carpeni sector, the outline of the appurtenant protected area has been modified upon the discovery of the mine water hydraulic drainage system in the underground, such as to include these remains, too, not only the surface remains, in the protected area. This discovery made by a team of French and Romanian mining archaeologists is a unique discovery in Eastern Europe and, consequently, it is worth valorising. This is exactly why it has been decided to protect this area and to valorise these remarkable mine remains, ensuring public access to the underground remains, and building a surface replica of the mine water drainage installation (hydraulic wheel). In addition to valorising certain parts of this mining sector (archaeological reserve), the researchers will also be able to carry on their activity in other areas of this mining perimeter, to which no public access will be allowed, for security reasons.

The Cătălina Monulești gallery is renowned since the 19th century, when several wax-coated plates were found in the mining sector served by this adit. This is exactly why, in 2002, RMGC started a program to reopen this mining sector. The reopening of an adit approximately 350m long allowed the mining archaeology experts to explore part of the mining network mapped by Posepny in the middle of the 19th century, and also to mark other Roman mining works, unknown by Posepny. Also, several wooden devices used for mine water drainage have been marked. The good states of conservation of the mining remains, combined with the archaeological potential represented by the possible discovery of other wax-coated plates and by the certain discovery of mine water drainage systems, make this mining perimeter an extremely attractive area for valorisation purposes. This is exactly why RMGC has ensured the continuous maintenance of the adit and intends to reshape the adit in accordance with the valid regulations, in order to be able to carry on the research.

We think these desiderata, which are already being put into practice, demonstrate the fact that the valorisation of the ancient mine remains from the Păru-Carpeni and Cătălina Monulești (Coș) perimeters is a realistic objective, grounded on scientific arguments.

24. The EIA Report stipulates that the Orthodox and Greek-Catholic Church, and the grave of the local hero Simon Balint will not be impacted by our project. Moreover, it is said that their access to these locations will be sometimes limited, for security reasons.

The access to such monuments with critical social and spiritual implications will be established by mutual agreement with the community and with parishioners of each and every church.

With respect to the guarantees provided for the integrity of monuments which you have mentioned, such guarantees are provided by urbanism regulations, which establish their protection areas. Such documents are prepared by specialists and will be also approved by special established committees of the Ministry of Culture and of Religious Affairs. The permits and recommendations granted by such authorities represent the guarantees needed by us for project's implementation and the civil society for learning which conditions need to be met to perform the monitoring process.

25. The chance finds protocol is an essential component of the Cultural Heritage Management Plan, which shows how RMGC will ensure proper identification and management of the archaeological remains that may be discovered throughout the Project's lifetime.

Considering the nature of the site, there is a possibility that, during activities performed at various stages of the project, new archaeological assets may be discovered. This is why an archaeological surveillance program will be implemented, based on a Chance Finds Protocol: this document will be prepared to guide implementation of the Roșia Montană mining project by

RMGC. The protocol aims at preventing any accidental destruction of archaeological heritage items, in the event they are discovered throughout the Project's lifetime, both on the surface and underground.

Specific Project activities that may result in the accidental discovery of archaeological assets include the activities developed in connection with the open pit operations: road and other infrastructure building, earth moving, etc. The earth moving operations, necessary for the development of the TMF system and of the storage areas, will be accompanied by archaeological surveillance operations, in order to prevent any potential damage of the archaeological resources.

A first step in preventing such situations has been the development of a comprehensive baseline study, which ensured that archaeological investigations have been carried out in all the areas of the Project footprint, for most of which the Ministry of Culture and Religious Affairs issued archaeological discharge certificates, and therefore RMGC fulfilled its obligations under the law. These include: providing the necessary resources for the preliminary investigation of potentially impacted areas, as well as for a number of studies and related activities in relation to the management of movable heritage assets, and the prevention to the maximum possible extent of the situations where significant discoveries may happen during project implementation.

The baseline studies and preventive archaeological studies have identified areas of archaeological potential, and confirmed the existence, at Roşia Montană, of Roman mining operations in the 2nd-3rd centuries AD. Based on the results of this research, the Chance Finds Protocol will play an important role in the light of the environmental impact assessment process.

As part of the project, RMGC has committed to identifying and recording any such finds that might be uncovered during excavation works. The Chance Find Protocol will be guided by the following principles:

- Archaeological surveillance for the potential identification of archaeological remains;
- Professional training, warning, preparedness and competence;
- Rapid assessment of the importance of the uncovered artefact;
- Adequate recording and documentation of chance finds;
- Internal and external communication of chance finds;
- Special procedures for the management of chance finds;
- Reporting on non-compliance with the Protocol provisions and further corrective and preventive action; and Compliance with the applicable legal provisions in the case of chance finds as provided by Law 462/2003 on the protection of the archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, as last amended.

The specific approach to be followed with regard to the chance finds will be determined based on the nature of their significance. Such finds may imply the need of conducting rescue archaeological research, based on which decisions might be taken, in accordance with the current legislation.

The main purpose of the Chance Finds Protocol is to identify, assess the significance and conserve unique archaeological resources in an appropriate manner while causing minimal disturbance in the planning of structures and operations.

Based on the nature of such discoveries, on the assessment conducted by the independent archaeological surveillance team, and on the decision of the Ministry of Culture and Religious Affairs and of the County Directorate for Culture, Religions and Cultural Heritage Alba, the site manager may decide to suspend the mining activities on a certain site. Additionally, during site visits or controls conducted by competent authorities, the foreman in charge of coordinating activities on the respective site will ensure that all health and safety conditions for the visit are complied with.

In close cooperation with the archaeological surveillance team, RMGC will develop standard operating procedures in providing quarterly training courses for mine workers, foremen and supervisors. Such training will prepare the operating personnel of the mine to recognize the cavities with a potential archaeological interest. In particular, mine workers will be trained to recognize specific conditions, as they will be defined in the standard operating procedures to be developed. The areas where chance archaeological finds might occur may be exposed by routine mining excavations. Identification of such cavities is also important from the point of view of the personnel safety. Following identification of such a cavity or underground working, the operator must immediately inform the foreman in charge. The mining personnel will receive badges for their helmets that will certify attendance of the quarterly training sessions based on the implementation of the chance finds protocol.

Foremen will support the potential find of cavities that might contain heritage assets and increase the capacity of the department to assess safety conditions in authorizing non-mining personnel access for site assessment.

Establishing priorities in surveillance activities

Information collected for the baseline study, as well as information developed for the archaeological reports for the issuance of archaeological discharge certificates is a valuable information resource that may be consulted in determining the significance of chance finds. Understanding and knowledge of the historic cultural topography will allow for a classification of areas based on the potential of chance finds occurring within them. The areas will be classified as having a low, medium and high potential for archaeological chance finds, based on the following set of criteria:

- Low: Areas in which the potential occurrence of other archaeological remains, in addition to those already identified and researched is not considered likely, due to the current land use or where the soil had been disturbed prior to project implementation;
- Medium: Areas where a few archaeological remains have been found and where the soil had been disturbed by moderate intervention in the past;
- High: Areas where the archaeological remains have been documented by a competent authority and soil disturbance is minimal or none, and previous research was not possible for reasons independent of the stakeholders.

The archaeological surveillance team will be contracted to develop a distribution map of such areas, and this document will be used by the mining supervisors and foremen. The archaeological surveillance team will be present on the site for all the activities conducted in areas identified as having a "high" potential. The map will be regularly updated by the archaeological surveillance team, as they consider necessary to reflect any new information obtained during the project progress. All these procedures will be developed under the standard operating provisions to be developed and under the specific legal provisions included in GO no. 43/2000 on the protection of archaeological heritage and the designation of certain archaeological sites as areas of national interest, as last amended, and the Ministerial Order 2392/2004.

While all the sites will be under archaeological surveillance, irrespective of chance find potential classification, special measures will be implemented in the high potential areas. Meetings with contracted personnel will be organized before the start of excavation and earth moving operations, to inform them of the type of archaeological remains that might be discovered and how to identify them. Should any indication of an archaeological context be noticed, work will be immediately stopped in that area and the foreman will be notified.

In conclusion, the chance finds protocol will be prepared after all these protection and enhancement measures have been put in place, as presented in the Archaeological Heritage Management Plan for the Roşia Montană area, and after they have been submitted to the Ministry of Culture and Religious Affairs, as part of the permitting procedure for the Roşia Montană mining project. The Ministry will form an opinion on the proposed Protocol, in accordance with the legal provisions and its responsibilities. This document will also serve as a

specific operational policy for the Roșia Montană mining operation, the first of its kind in Romania. Thus, before becoming applicable, the document will be discussed by specialists and submitted for approval to the National Archaeology Commission.

For further details on the applicable legal framework, the responsibilities of the Project titleholder, or for a detailed description of the preventive archaeological researches undertaken to date and of the Cultural Heritage Management Plans, please see Annex “Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects”. The annex also includes supplementary information with regard to the result of the researches undertaken as part of the “Alburnus Maior” National Research Program between 2001 and 2006.

D. With respect to the EIA Report

Risk identification is indeed a difficult issue, due to the number and diversity of the events.

We cannot assume the credit of covering all the project’s potential associated risks but those that are relevant for the project have been presented and assessed. The extent of risk assessment and the intensity of the prevention and mitigation measures should be proportional to the risk involved and therefore only the risks that have been considered important have been assessed in detail.

In common terms, safety is defined as the state of being free of any danger, and the risk as the possibility of a potential danger to materialize. Note that the two abstract concepts are contrary to each other. In reality, they are limit situations that cannot be met in absolute terms.

There is no sure system, free of any accident hazard. There is always some residual risk. Chapter 7 “Risk Cases”, assesses the probable occurrence of potential associated accidents with regard to the Roșia Montană Project, defining the occurrence frequency for such accidents according to design data and relevant literature and setting the control measures which have been proposed to be implemented, through design or management, in order to mitigate the occurrence risks. Mitigation measures are also set up for general consequences resulted from major accidents. There have been two categories of techniques involved in the assessment and the analysis of the risks assessment: qualitative and quantitative methods.

Table 7-2 at page 16 presents the levels of seriousness of risks, and table 7-3 presents the levels of risk occurrence possibility for technological accidents/incidents. More detailed assessments are conducted for accident scenarios that, based on the qualitative assessment are found to be potentially major, of probability more than 10^{-6} (reduced recovery periods of 1/1,000,000).

Methods of estimating accidental atmospheric releases and dispersion modelling are used to assess the significance of the consequences. Specific simulation methods are applied for the assessment of consequences of potential explosions or fires. The results of simulations of breaches developing in the TMF or ARD catchment dam wall were used in assessing the consequences of such events.

A global assessment of the risks associated with the Roșia Montană Project is performed by the rapid environmental and health risk assessment methodology initially developed by the Italian Ministry of the Environment and the World Health Organization.

Regarding risk cases, it should be kept in mind that the proposed project is designed according to “Best Available Technique” (BAT) criteria as laid down under relevant EU criteria for mining projects. This BAT includes the proposed gold ore processing using cyanide. The Project design and management plans were subject to Risk Assessment that is documented in Chapter 7 of the EIA Study Report. This information indicates that the project is designed to very high standards of safety as is felt appropriate for this Project.

The Table 7-4 presents a selective list comprising only 15 of the over 30 major accidents associated to all types of mining operations, between 1975-2000, namely the ones associated to gold extraction mining operations that we considered relevant for the Roşia Montană Project.

Regarding Professor Radu Drobot's study, it was based on a vast collection of data regarding the largest 24 hr precipitations recorded for Romania (more than 100 years of measurements). The study specifically focused on same climatic region as the project, specifically within 60 km of Roşia Montană. The 24-hour, PMP as stated in the Meteorological Baseline Report, Volume 2, was selected to be 450 mm for summer precipitation and 380 mm (440 mm with snow melt) for the winter-spring season.

There were significant precipitation events throughout Romania in 2005. But these precipitation and flood events 2005 events were 100 year return events and some special cases 200 year return events. However, the 24-hour, probable maximum precipitation (PMP) event used for Roşia Montană designs far exceeds these precipitation events lasting 3-4 days usually and were outside of the Roşia Montană region. The maximum daily precipitation as recorded in Roşia Montană between 2004 and 2006 ranged 8.2 mm to 41.2 mm. In Câmpeni the maximum daily precipitation ranged between 4.6 mm and 41.8 during this same period. The 41.2 mm precipitation event at Roşia Montană equates to a storm with a five to ten year recurrence interval.

The contestation claims that the field activity for the Water Baseline Report was conducted between September 29 and October 27, 2000. In fact, the baseline monitoring has continued since the Water Baseline Report was first compiled.

Data were presented in the EIA for seven sampling events spanning seasonal conditions (four stations were only sampled five or six times during the period presented). Sample data were presented for: May and October 2001, April and November 2002, May, August and November 2003. Sampling has continued and the newer data will be provided to the public.

The intent of the EIA was to present information as required by the Romanian legislation and data to indicate the extent of the current impacts without overwhelming the reader. Therefore, the data presentation focused on key regulated constituents.

In any event, groundwater is not a significant component of the Rosia Montana hydrological system, as documented in the Hydrogeology Baseline Report (Volume 2) and Section 2.3 of Chapter 4.1 of the EIA (Volume 11). Where groundwater is present (including in the existing mine galleries) it is generally a shallow extension of the surface water regime.

It must be appreciated that a distinction needs to be made between the baseline data presented for an EIA, where the objective is to identify and define the mitigations required in respect of significant impacts that may be generated by the project; and the baseline data that will be required in the future for operation and compliance purposes (assuming the project is permitted) where for example the requirements of IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) permits will include a wider-ranging parameter list defining the baseline. Because the IPPC permit holder will have to account for divergences from the baseline during the duration of the permit, in those circumstances it is clearly in the holder's interest to analyse for a wide range of elements, including especially EU List I and List II substances, to ensure that they are not held liable for contamination that they were not responsible for.

The future monitoring programme will evolve in scope as required to address all regulatory requirements and will be subject to continual review under the Environmental Management Plan (EMP) as new legislation such as the Water Framework Directive is rolled out.

Volume 13, Chapter 4.6 Biodiversity, Annex 1, includes a table containing the plant species, with their ecological attributes, such as: frequency or the ecological preference for certain types of habitats.

The biodiversity baseline report (vol. 13, Chapter 4.6.), together with the Biodiversity Management Plan, as a technical and administrative assessment instrument, has required a list of the species, including invertebrates, containing both data collected on site based on certain well known techniques (direct observations, use of traps, sampling using various techniques etc.), as well as bibliographic data available to us.

As yet, an exhaustive scientific study about the biodiversity-related issues has not been taken into account. Part of the reason for this is the usefulness of the technical and administrative instrument used to facilitate and serve the decision-making process. The report complies with the specific laws in force, i.e. with Ministry Order 863/2001 regarding the preparation of impact studies. Volume 13, Chapter 4.6 Biodiversity, Annex 1, presents plant species in tables, together with their ecological attributes, such as frequency or ecological preference for certain types of habitats.

For the purpose of substantiating the detailed decisions regarding the design of the Compensating Functional Ecologic Network proposed within the Biodiversity Management Plan (vol. 27), a detailed and exhaustive procedure will be set in place based on previously established protocols of inventories for all groups having a special biological and ecocenotic relevance. The fauna and flora inventories will be transferred into a computer database, using the GIS platform, connected to the Biodiversity Information Management System (BIMS). Thus, objectivity and transparency will be ensured, which are vital for a biodiversity management performed at an unprecedented level in Romania.

From the inventoried species, a set of key species will be selected, having a bioindicative value, i.e. a high ecological relevance, species that are going to form the object of a monitoring program open to all interested parties, to be integrated in the abovementioned database system.

This contestation, like others, raises the specter of “cyanide rain.” In fact, the EIA clearly rules out a “cyanide rain” phenomenon – something which has never been encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature mentions only the “acid rain” phenomenon -- which has no connection with the behavior of the cyanide compounds in atmosphere.

The EIA statement that no phenomenon of cyanide rain will occur is backed up by the following:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- Based on knowledge of the cyanide chemistry and on past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting in ammonia;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the limit value stipulated by the national legislation for labor protection;
- The HCN concentrations within the ambient air from the populated areas close by industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, over 250 – 12.5 times lower than limit value

stipulated by the national legislation for labor protection (the national legislation and EU legislation on the Air Quality don't stipulate limit values for the population's health protection);

- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulting from the reactions while liquid (water vapors and rain drops).

E. Summary of points re EIA

- No clear reference to any kind of habitats is included in the text of Berna Convention to which Romania has adhered to, which is transposed into Romanian legislation by Law 13/1993; their listing is missing from its annexes. These habitats are included in Resolution 4 of the Convention that was adopted on December 6, 1996. Thus, Law 13/1993 lists flora species in Annex 1, and fauna species in Annex 2.

For Roșia Montană area, none of the species listed in Annex 1 have been identified (flora species). Some of the fauna species existing in the project's implementation area have been identified as being species included in the scope of work of Berna Convention, but there are no populations that would require some special measures of conservation to be taken pursuant to the provisions of the respective Convention.

The stipulations of the Convention under art.4 (1) through which it is recommended to "take appropriate and necessary legislative and administrative measures to ensure the conservation of the habitats of the wild flora and fauna species", are explained through Resolution 1 (1989) of the Convention Committee and addressed to all signing parties. Thus, these measures will be aimed towards the protection of "critical sites", which are defined as essential for the conservation of species, which are included in the Convention's Annexes.

According to the Baseline Conditions Report, due to the impact resulted from mining activities, Roșia Montană area will remain an area with a limited relevance for the protection of species of conservation interest, being far from being defined as a "critical site" based on these species.

The measures included in Biodiversity Management Plan (Plan H) that is proposed by the company, fully comply with the provisions of Law 13/1993 on conservation of natural habitats, a term that defines "maintenance and, where necessary, restoration or improvement of biotic and abiotic features of a habitat of a specie or of a natural habitat [...]", pursuant to the provisions of Resolution 1 from 1989, guaranteeing the maintenance in the respective area of the species included in Law 13/1993, through ample measures of restoration of some natural habitats.

- Piatra Corbului is located in the protected area and will not be impacted. As far as Piatra Despicață is concerned, we have considered the solution of its relocation to the protected area. Further details on this can be found in the Environmental Impact Assessment Report, Chapter 4.7, Landscape, page 32 – 33.
- The mitigation solutions of impacts proposed in our Environmental Impact Assessment and in the Biodiversity Management Plan (Plan H) cover all the phases of the mining project, taking also into account the impacts of previous activities.

The proposed Compensatory Functional Ecological Network represents one of the direct measures taken to mitigate the impacts on aquatic and terrestrial ecosystems, which includes structural and functional details (see Plan H: p. 20-22), as well as a schedule of measures to be taken (see Plan H: p. 22-28) during the main stages of the project (years: "0", "7", "10", "14" "16", and "19" respectively), that is for construction, operations, and the first phase of post-closure stage.

Therefore, we would like to remind here several measures like: full collection of Acid Rock Drainage (ARD), which is produced by historic pollution, treatment of waters that will be subsequently discharged, increase of the number of forested areas within Roșia Montană with

approximately 85 ha, and increase the supporting capacity of natural habitats, etc. All these are measures aimed to mitigate existent and future potential impacts that will have potential adverse effects on aquatic and terrestrial ecosystems.

For further details please refer to Annex no. 2 that includes the habitats map.

The description of Compensating Functional Ecologic Network can be found in Biodiversity Management Plan (Plan H).

- The comprehensive Tailings Management Facility (TMF) incorporates a series of measures to be protective of the groundwater. That includes an engineered liner system within the TMF basin – the Best Available Techniques as defined by EU Directive 96/61/EC (IPPC) – a cut-off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core for the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and sump below the toe of the tailings dam. In addition, we will be able to continually monitor the groundwater through a series of wells below the toe of the secondary containment dam. These wells can be converted to extraction wells as a final “fail-safe”, if impacted groundwater is identified. A comprehensive series of hydrogeologic studies demonstrate the suitability of the site for this type of collection and containment system.

Moreover, the design of the TMF dam incorporates all International, EU, and Romanian design criteria. It is also consistent with similar tailings facilities that have been successfully constructed and operated in ecologically sensitive and highly regulated locations (e.g., the Fort Knox gold mine in Alaska, USA).

- According to the provisions of art. 6 (1) of Government Emergency Ordinance no. 244/2000 on the safety of dams, “for new dams or in case of building interventions which change the base parameters of existent dams the holders (RMGC, in this case, our note) hereof have the obligation to obtain from the Ministry of Waters and Environment Protection the safe operation agreement.” The safe operation agreement refers to the classification on importance categories, to the adoption of design solutions, to location agreements and observance of norms in force, case that shall be subject to another analysis submitted for the approval of the Ministry of the Environment and Waters Management, different from the analysis for the issue of environmental permit that will ensure compliance with Government Emergency Ordinance no. 244/2000.

At the same time during the operation stage, the dam’s safety shall be analyzed and monitored according to the provisions of art. 1(3) of GEO no. 244/2000: “the evaluation of the operation safety status and the check of observing the performance requirements regarding dam safety shall be made by experts and specialists accredited by the Ministry of Public Works, Transports and Housing and certified/empowered by the Ministry of Waters and Environment Protection”. In addition the coordination, guidance and the monitoring of the activity for safety assessment of the dams, whether existent, under construction and new, shall be carried out by the National Commission for Dam Safety and Other Hydrotechnical Works.

All technical details on survey and monitoring, as provided in GEO no. 244/2000 and as requested through the Guidance sent by the Ministry of Environment and Waters Management on the completion of EIA (“details shall be given on ponds, including on the observance of provisions in GEO no. 244/2000 in this respect”) during the construction, operation, closing and post-closing are provided in the EIA report. We also remind the provisions in art. 5 of GEO no. 244/2000, stating that: “holders of dams under any title are directly liable to attain and maintain the operation safety hereof”.

- We mention that the Government Decision no. 349/2005 regarding waste storage (“GD 349/2005”), by which the Directive no. 31/1999 regarding waste storage was enacted, is not applicable for the Roşia Montană Project.

As regards the financial guarantee for the tailings management facility, the related frame regulation is the Directive no. 2006/21/EC on the management of waste from the extraction

industries, which in the wording of art. 2 (4) expressly indicates the fact that waste resulting from the extraction industry and brought under regulation by the Directive no. 21/2006 are not under the incidence of the regulations of the Directive no. 31/1999, therefore they are not subject to the GD 349/2005.

The estimation of the financial guarantee related to the tailings management facility will be performed after the transposition of the Directive 21 to the national legislation and according to the provisions of the normative transposition act.

At the same time, separately from the comments above, please consider the fact that the financial guarantee for the environment rehabilitation is provided by (i) the Mining Law no. 85/2003 ("Law no. 85/2003"), (ii) the enactment Norms of Law no. 85/2003 and by (iii) Order no. 58/2004 for the approval of the technical Directives regarding the enactment and compliance with the rules indicated by the conformity program, the environment rehabilitation plan and the technical project, as well as for bringing under regulation the method for operating with the financial guarantee for the restoration of the environment affected by the mining activities ("Order no. 58/2004").

Pursuant to the above-mentioned normative acts, the financial guarantee for the environment rehabilitation is annual and final.

(i) The annual financial guarantee for the environment rehabilitation

According to art. 131 of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003 "the financial guarantee for the environment rehabilitation, as related to the exploitation licence, is established annually, during the first month of the related period, and is provided in the licence, so as to cover the environment rehabilitation works mentioned in the environment rehabilitation plan and in the technical design".

According to art. 133 (1) of the Norms for the enactment of Law no. 85/2003, the financial guarantee for the environmental rehabilitation cannot be smaller than the value of the environment rehabilitation works for the respective year, thus the guarantee will cover the rehabilitation works in case the licence titleholder ceases the mining activity and does not perform the rehabilitation works.

(ii) The final financial guarantee for the environmental rehabilitation

According to the provisions of art. 15 of Order no. 58/2004, the final financial guarantee for the environment rehabilitation is established annually and is calculated as a quota of the environment rehabilitation works value, according to the monitoring program of the environment post-closing elements, which is included in the technical dismantling program.

- Extreme natural events have been considered throughout the design of the Roşia Montană project. These include but are not limited to extreme rainfalls (including rainfall and snow melt), extreme draught, hurricane and extreme earthquakes. In addition, consideration has been given to climate change factors during the development of the extreme natural events.

To illustrate this, special measures have been taken to prevent and mitigate the potential negative effects caused by heavy rainfalls. What is of interest, in view of the project, is the quantity of water flowing over the ground surface as a result of the floods. The measures have been detailed in Chapter (7), Risks, Subchapter (2.4.3), p. (38-42) 'Measures to Prevent, Reduce and Remediate the Effects of Floods and High Waters'.

Overall, the measures include:

- the development of structures over almost the entire surface of the Roşia and Corna catchment areas. As a result, runoff on the surface covered by the site will be almost entirely retained (including open pits, waste rock dumps, tailings management facilities and other types of impoundments). The Corna dam was designed to retain the total amount of water resulting from two successive PMPs (450 mm/24 h+450 mm/24 h), so as to avoid overtopping. Estimates indicate that the Probable Maximum Precipitation, defined as "theoretically the greatest depth of

precipitation for a given duration that is physically possible over a given size storm area at a particular geographical location at a certain time of year” without taking into consideration long-term climate changes (WMO, 1986) with a chance occurrence of 1 in more than 100 million years.

– As a safeguard relating to runoff volume, the project includes construction of diversion channels within both the Roşia and Corna valley drainage basins to route rainfall runoff around the mine waste materials. As an additional measure – and based on the absence of any diversion channels – the design provides ample freeboard in the case that excessive rainfall combines with wind conditions to generate waves.

To ensure increased stability, we have also buttressed the dam itself, with a ratio of H:V well beyond any existing requirements, as outlined below:

- The Corna Dam (the main dam) will be a rockfill structure built using the centerline method of construction. The dam will have a downstream slope of 3H:1V. Typically, the slopes for such hydraulic structures range between 1.5H:1V and 1.75H:1V.

As for the broader range of extreme events, the following discussion present a summary of the conditions considered in the Rosia Montana Project design.

Chapter 4 of “Report on the Environmental Impact Assessment Study ” subchapter(4.1) “Water”, p. (20), as well as the Mine Rehabilitation and Closure Plan, p.(123) reflect all future potential changes of the basic climatic parameters and of the extreme events. The Water Management and Erosion Control Plan as well as Mine Rehabilitation and Closure Plan include continuous assessment procedures of learned data and climatic change forecasts, in such a manner that any implications regarding the management and design activities to be immediately identified and managed.

Climatic conditions that have been taken into account during the design activity developed for Corna Tailings Management Facility, with specific reference to extreme precipitations (the main factor that causes failures worldwide), are sufficient, even in the case of summation of forecasted values for extreme events (increase estimated at 15% for the period of project’s development, the Mine Rehabilitation and Closure Plan, p. (123), subchapter (4.1). “Water”, p.(20) from the Report on Environmental Impact Assessment Study).

Finally, the probability of major landslides to appear in that specific area is also very low, as a result of the stable petrographic composition that hosts especially compacted rocks, without large volumes of rocks that have an unstable composition. At most, There may appear superficial landslides and rocks fragmentations, generating a minimal influence on the objectives (p.50 subchapter 2.6 Section 7 Risks).

On the issue of liability, a distinction must be made between the conventional liability for property loss and human injury, and environmental damage. The Environmental Liability Directive (ELD) 2004/35/EC only covers the latter type of liability.

The usual way in industrial operations to cope with the conventional liability risk is to take out an insurance policy (or multiple for such a complex project). RMGC is in negotiation with insurance companies for this type of liability. As soon as the details become available, they will be disclosed to the public.

RMGC is also fully aware of the Environmental Liability Directive (ELD) 2004/35/EC.

The ELD encourages the use of appropriate financial instruments such as insurance to cover the risk of liability under the ELD. However, an insurance product does not yet exist because the ELD has not yet been transposed to Romanian legislation. Moreover, some requirements of the ELD still leave room for interpretation and need to be clarified with the European insurance industry before insurance products become available.

Environmental Liability Directive (ELD) cover will be obtained as soon as legally required under Romanian legislation and appropriate products are available.

RMGC is optimistic that it fully satisfies insurability criteria usually applied to operators by insurers.

- It is stated precisely that a “cyanide rain” phenomenon will not exist. Neither was encountered in other places or situations. Moreover, the specialty literature doesn't mention the so-called “cyanide rains” phenomenon, but only “acidic rains” phenomenon which can't be generated by the cyanic compounds breaking down in the atmosphere.

The reasons for making the statement that ‘cyanide rains’ phenomenon won't occur are the followings:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;
- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/L within the leaching tanks up to 7 mg/L (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the Tailings Management Facility (TMF) will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;
- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
- The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 µg/m³/h;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the standard value stipulated by the national legislation for occupational safety;
- The HCN concentrations within the ambient air in the populated areas close by the industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, more than 250 – 12.5 times lower than standard value stipulated by the national legislation for occupational safety – the national legislation and European Union (EU) legislation on the Air Quality don't stipulate standard values for the population's health protection;
- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases

released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001; Cicerone and Zellner, 1983);

- The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, to the cyanides balance as well as to the cyanide emission and the impact of the cyanides on the air quality are contained in the Environmental Impact Assessment (EIA) Report, Chapter 2, Subchapter 4.1 and Subchapter 4.2 (Section 4.2.3).

- If the RMP were to be operated without low grade ore stockpile, the project would suffer two main negative effects: 1- environmental, the low grade ore would in all probability be deposited in the waste rock increasing the amount of rock with a potential to generate acidity, and 2- economic, the extra resources generated from the processing of these assets at the end of the life of the mine would be lost to the project and its stakeholders.

Despite the fact that it is feasible to operate the RMP without a low grade ore stockpile, it is neither advisable nor desirable due to the reasons explained here.

- Regarding the request for an assessment of health risks, the health risk assessment is based on specific data only, and not on subjective aspects such as 'the destruction of the green belts'.

The health risk assessment has been carried out taking into account three categories of information:

- the health baseline conditions, resulting from the assessment of all medical records available from all general practitioners and from the two hospitals in the area, referring to the entire population from more than 40 localities;
- the quality of the environmental media with regard to the distribution of the hazardous substances under investigation, before the development of mining operations and
- predictions on the distribution of the contaminants' concentrations in the environmental media, for different time periods during the life time of the project.

The health risk assessment has taken into account predictions on the distribution of hazardous substances concentration in the environmental media, as they have been presented in the EIA study, and not the causes and/or factors that have contributed to those concentrations.

The proposed project is designed according to "Best Available Technique" (BAT) criteria as laid down under relevant EU criteria for mining projects. This BAT includes the proposed gold ore processing using cyanide. The Project design and management plans were subject to Risk Assessment that is documented in Chapter 7 of the EIA Study Report. This information indicates that the project is designed to very high standards of safety as is felt appropriate for this Project.

- The issue of a possible accidental large-scale release of tailings to the river system was recognized to be an important issue during the public meetings when stakeholders conveyed their concern in this regard. As a result, further work has been undertaken by RMGC to provide additional detail to that provided in the EIA on impacts on water quality downstream of the project and into Hungary. This work includes modelling of water quality under a range of possible operational and accident scenarios and for various flow conditions.

The model used is the INCA model developed over the past 10 years to simulate both terrestrial and aquatic systems within the EUROLIMPACS EU research program (www.eurolimpacs.ucl.ac.uk). The model has been used to assess the impacts from future mining, and collection and treatment operations for pollution from past mining at Roşia Montană.

The modelling created for Roşia Montană simulates eight metals (cadmium, lead, zinc, mercury, arsenic, copper, chromium, manganese) as well as Cyanide, Nitrate, Ammonia and dissolved

oxygen. The model has been applied to the upper catchments at Roşia Montană as well as the complete Abrud-Arieş-Mureş river system down to the Hungarian Border and on into the Tisa River. The model takes into account the dilution, mixing and physico-chemical processes affecting metals, ammonia and cyanide in the river system and gives estimates of concentrations at key locations along the river, including at the Hungarian Boarder and in the Tisa after the Mureş joins it.

Because of dilution and dispersion in the river system, and of the initial European Union Best Available Techniques (EU BAT)-compliant technology adopted for the project (for example, the use of a cyanide destruct process for tailings effluent that reduces cyanide concentration in effluent stored in the Tailings Management Facility - TMF - to below 6 mg/l), even a large scale unprogrammed release of tailings materials (for example, following failure of the dam) into the river system would not result in transboundary pollution. The model has shown that under worse case dam failure scenario all legal limits for cyanide and heavy metals concentrations would be met in the river water before it crosses into Hungary.

The INCA model has also been used to evaluate the beneficial impacts of the existing mine water collection and treatment and it has shown that substantial improvements in water quality are achieved along the river system under normal operational conditions.

For more information, an information sheet presenting the INCA modeling work is presented under the title of the Mureş River Modelling Program and the full modelling report is presented as Annex 5.1.

- In what concerns the quantity of S, NH₃ and heavy metals, this will remain in the TMF. The technology described in Chapter 2 – Technological processes or the TMF Management Plan, Section 3.2 – The Chemistry of clarified water, the tests conducted by the consultants working on the overall design show that the composition of the process tailings is as presented below. The sulphur can be associated with certain metals as sulphides, and the percentage of NH₃ is from 6.6 to 25 mg/L.

Table 0-1. The chemistry of the clarified water (with detoxified tailings)

	Sample ⁽²⁾			TN001 Standard		Sample ⁽²⁾			TN001 Standard
	RM1	RM2	RM3			RM1	RM2	RM3	
Total Cyanide ⁽³⁾	1.13	5.09	3.29	0.1	Manganese	0.3	0.8	<0.1	1
WAD Cyanide ⁽³⁾	0.37	0.77	0.22	...	Molybdenum	0.4	0.3	0.4	0.1
Thiocyanate	70	69	91	...	Sodium	725	900	705	..
Cyanate	390	390	350	...	Niobium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Thiosalts	<2	<2	2.50	...	Neodymium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Ammonia	6.6	7.3	25	2	Nickel	0.20	0.40	0.20	0.5
Gold	0.0085	0.043	0.0165	---	Phosphorus	<1	<0.5	<1	...
Silver	<0.05	<0.05	<0.05	0.1	Lead	<1	<1	<1	0.2
Aluminium	<0.2	0.2	0.20	5	Praseodymium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Arsenic	0.30	<0.2	0.20	0.1	Rubidium	0.35	0.35	0.50	...
Boron	0.20	0.2	0.40	...	Sulphur	660	1,030	962	...
Barium	<0.05	<0.05	<0.05	...	Sulphate ⁽¹⁾	1,980	3,090	2,886	600
Beryllium	<0.02	<0.05	<0.02	...	Antimony	0	0.28	0.06	...
Bismuth	<0.02	<0.02	<0.02	...	Scandium	<0.5	<0.1	<0.5	...
Calcium	401	675	707	300	Selenium	<5	<5	<5	0.1
Cadmium	<0.5	<0.1	<0.5	0.2	Silicon	8	6	8	...
Cerium	<0.01	<0.01	<0.01	...	Samarium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Cobalt	0.40	0.40	0.80	1	Tin	<0.2	<0.2	<0.2	...
Chromium	<0.2	<0.2	<0.2	1	Strontium	1.4	2.1	2.1	...
Cesium	<0.02	<0.02	<0.02	...	Tantalum	<0.005	<0.005	<0.005	...
Copper	0.10	0.10	0.10	0.1	Terbium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Dysprosium	<0.01	<0.05	<0.01	...	Tellurium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Erbium	<0.01	<0.05	<0.01	...	Thorium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Europium	<0.002	<0.05	<0.002	...	Titanium	<0.2	<0.2	<0.2	...
Iron	0.20	1.4	1.0	5	Thallium	<0.01	<0.01	<0.03	...
Gallium	<0.2	<0.1	<0.2	...	Thulium	<0.005	<0.005	<0.005	...
Gadolinium	<0.05	<0.05	<0.05	...	Uranium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Germanium	<0.5	<1	<0.5	...	Vanadium	<0.5	<0.5	<0.5	...
Hafnium	<0.1	<0.1	<0.1	...	Tungsten	<0.1	<0.1	<0.1	...
Mercury	<0.01	<0.01	<0.01	0.05	Yttrium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Potassium	142	136	132	...	Ytterbium	<0.01	<0.01	<0.01	...
Lanthanum	<0.01	<0.01	<0.01	...	Zinc	<0.2	<0.1	<0.2	0.5
Lithium	<0.1	<0.1	<0.1	...	Zirconium	<0.1	<0.1	<0.1	...
Magnesium	5.4	14.4	8.2	100					

Notes: (1) The calculations are based on the assumption that the total sulphur is sulphide.

Units of mg /L

The results are obtained in laboratory environment; they might not be the same in practice

< Shows not identifiable within the limits of the testwork

Source of information: Cyplus/INCO 2004 – Test Program to Evaluate Cyanide Destruction Option Using SO₂/Air and Peroxygen-Based Technologies for the Treatment of Roșia Montană Leach Effluent.

- Representatives of Roșia Montană Gold Corporation have displayed their availability to discuss the issues related to the establishment and maintenance of a financial guarantee for environmental rehabilitation and they have not stated that locals of Abrud should obtain their own accident insurance policies.

Details related to RMGC's Environmental Financial Guarantee ("EFG") are discussed in the Report on Environmental Impact Assessment, in the section of the titled "Environmental and Social Management and System Plans" (Annex 1 of the subchapter titled "Mine Rehabilitation and Closure Management Plan").

In Romania, the creation of an Environmental Financial Guarantee is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). There are also two directives issued by the European Union which include provisions related to the EFG: the Mine Waste Directive ("MWD", no. 2006/21/EC) and the Environmental Liability Directive ("ELD", no. 2006/21/EC).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

Moreover, we would also like to underline the fact that the internal legislation stipulates two types of environmental financial guarantees, namely the annual environmental financial guarantee ("Annual EFG") and the final environmental financial guarantee ("Final EFG").

The annual EFG is updated on an annual basis, and it is established in order to cover the reconstruction costs associated to mining activities that are to be developed during the following year. These costs are no less than 1.5% of the total costs resulting from the preliminary estimates on annual production.

Final EFG is also updated on an annual basis and includes the estimated costs for a possible closure of Roșia Montană mine. The EFG quantum is established as an annual percentage of the value of the environmental rehabilitation works stipulated in the framework of the monitoring program established for the post-closure environmental factors. This program is a part of the Technical Mine Closure Program, a document which is going to be approved by the National Agency for Mineral Resources ("NAMR").

Both EFGs will be fully financed and made available to the Romanian authorities, and the amounts provided by these EFGs will not be impacted in case of RMGC bankruptcy

The estimated cost for the closure of Roșia Montană mine is US\$ 76 million. This estimate is based on the activity developed during its 16 year life. Annual updates are going to be conducted by independent experts, in collaboration with NAMR as competent governmental authority in the field of mining activities. These updates are going to ensure the fact that in the unlikely case of a premature closure of the project, at any given moment, every EFG is going to reflect the costs associated with the rehabilitation. Annual updates consider the following four alternatives:

- project amendments that impact the rehabilitation activities;
- amendments of the Romanian legal framework, including the implementation of EU directives;
- new technologies that improve the science and practice of the rehabilitation;
- price amendments for key assets and services associated with the rehabilitation.

Once these updates have been completed, the new estimates related to closure costs are going to be included in the RMGC's financial reports and will be publicly disclosed.

Furthermore, we would like you to take notice that RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place, on behalf of RMGC.

RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

A THEORETICAL ESTIMATION OF THE ARCHAEOLOGICAL POTENTIAL OF ROȘIA MONTANĂ

The well known realities of the I a.Chr prevents to make any supposition regarding the gold mining at Roșia Montană in the galleries, during the time when the Dacian state ruled by Burebista was initially formed. Even if in the period following the year 44 a.Chr – until the second half of the I century A.D, the centers of power occur in Transylvania and the development of iron metallurgy in Orastie Mountains is amazing, we do not have any argument to assign the galleries under discussion, to that period. For now, the archaeological findings belonging to the classic stage of civilization from the Southern Apuseni Mountains are rare enough and it can be explained only by an investigation gap while the pre- historical findings are more numerous.

On August 11, 106, Dacia was a pacified province, as per the military diploma discovered at Porolissum. Trajan remained in the Danube area until the summer of 107, to organize the recently attached territory. The new province, established under a special law (*lex provinciae*) bore the name of the old Dacian kingdom, and was an imperial province (*Dacia Augusti provincia*).

Dacia's population with inhabitants of the empire began immediately after the conquest. A source from the 4th century, Eutropius, states that "*Traianus victa Dacia ex toto orbe Romae infinitas eo copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas...*". Therefore, the colonization had an official and organized character. We must also regard the colonization of the territory rich in gold deposits, with *gentes* acquainted with the metal mining and processing activity, in this light. These were elements of Illyro-Dalmatian origin, and also of Tracian origin, mainly displaced, according to the latest research, from the *metalla Dardanie* region, and its vicinities. The contribution of the elements coming from Small Asia should not be minimized as

such elements have a tradition in financial activities, which are so necessary for the activities carried out in auriferous areas.

Of course, the fame of the ancient site *Alburnus Maior* is conferred by the fact that the settlement is the place where epigraphic materials of a particular nature were discovered. These documents are particularly important due to their uniqueness and abundance of information they contain. The 25 wax coated tablets preserved and published until present offer detailed information on the economic realities, habitat system, religious life and legal relationships that governed the mining community living here. Probably, more than 40 tablets were discovered initially, however only 32 have been identified with certainty to date (3 were lost in time, however after publication), the artifacts being displayed in several museums in Romania and Hungary. As stated before, the experts unanimously agree that these tablets had been hidden inside mine galleries, difficult to access, at a moment of crisis, probably related to the Marcomanic attacks on Dacia between 167-170 A.D. In the theoretical approach of the research conducted in *Alburnus Maior*, the analysis of the information contained by the wax coated tablets represented an important starting point for the definition of the research methodology.

Thus, it must be underlined that the wax coated tablets were discovered accidentally, *i.e.* not only during specialized archaeological research, in the ancient mine galleries (most of them, 11, were found in the Cătălina Monulești gallery) from the Roșia Montană area at the end of the 18th century and the first half of the 19th century. During the last approximately 150 years, although the ancient mine galleries have been re-opened and massively re-exploited, and although specialized archaeological research has been conducted upon these structures since 2000 until present, no more such artifacts have been discovered.

Nevertheless, it should be emphasized that the wax coated tablets mention the ancient toponym of *Alburnus Maior* – nine references (including indications of locations such as *statio Resculum*, *vicus Pirustarum*; TabCerD I, II, IV, V, IX, X, XIII, XIV, XVIII, XXI)¹. But it is not very certain that this was the name of the Roșia Montană site, therefore the exact identification of this toponym's significance is one of the desiderata of the future research.

Based on all these pieces of information and starting from the study of the wax tablets a rather theoretical knowledge² of the ancient *Alburnus Maior* has already been created towards the middle of the 20th century, which also comprised some archaeological topography attempts.

Also, the toponyms mentioned on the wax tablets gave rise to discussions concerning the urban evolution of the economic centre from *Alburnus Maior*. Two main interpretations can be distinguished from this point of view. The first theory suggests the generic toponym of *Alburnus*

---

¹ *Inscripțiile Daciei Romane* (IDR), vol. I, Romanian Academy publishing house, Bucharest, 1975, p. 187.

² Summarizing all these pieces of information, in 1995, the *Archaeological Inventory of Alba County* presented the following data: during the 18th – 20th centuries, the mining, agricultural and construction works have revealed a number of artefacts dated back to the Roman age, such as architectonic monuments and inscriptions, tools, adornments, coins, etc. (it should be mentioned that, for many of these discoveries, the exact discovery place is unknown, they were unpublished or only mentioned, and others had even disappeared). Parts of Roman mining works have also been discovered in the South, East and North of modern mines; however, these ancient works have not been subject to thorough scientific research. According to that information, the Roman settlement (*sic!!*) is located in the South-West, West towards Corna, perhaps North of Roșia, on the left bank of Roșia Valley, on Carpeni hill and in Nanului Valley. Another civil settlement is ambiguously mentioned in "Pădurea Popii" (Popii Forest). Apparently, Roman necropoleis seem to have been located around the current hearth of the village and next to "Cetatea Mică" mine, near the road to Abrud, at "Vatra Roșii", on the place of the current Catholic cemetery, on Țarina hill, between the Nanului Valley and the Băii Stream. The existence of a necropolis is suggested by the funeral stele discovered in the "Tăul Secuilor" area, West of the Orlea massif. The existence of a tumular necropolis dating back to the Roman times is signalled on Roșia's territory, without any further details. Sacred areas have been identified exclusively by surveying the areas where the votive altars have been found, *i.e.* on Carpeni hill, Țarina hill, Nanului Valley and in Orlea massif. Roman gold mine operations, especially taking into consideration the place where the wax coated tablets have been discovered, were signalled in the vicinity of the civil settlements located on Cetate, Cărnice hills, on the Ecaterina Monulești (Cătălina-Monulești) gallery, Letea (Lety) and Rotunda massifs. Moreover, the iron is mentioned to have been mined in the Roman age on the "Cetatea Mică" hill, without presenting any archaeological piece of evidence in this respect. All this archaeological information is presented without verification of the sources and using landmarks that do not reflect the reality on the site.

Maior covers a series of permanent or temporary settlements related to the presence of the Illyro-Dalmatian colonists, specialized in the mining and primary processing of the gold ore.

A series of realities mentioned by epigraphic sources are used in support of this theory. Thus, the mention of a *vicus Pirustarum*, of the *Ansiium*, *Resculum* settlement, the formula *K(astellum) Baridustarum*, as well as the whole discussion on their location and on other toponyms mentioned on the wax tablets or inscriptions uncovered so far, suggest the presence of an autonomous conglomerate of settlements that had their own administration, illustrating the “Dalmatine system” of organization and operation of gold mines.

The second theory tends to view Alburnus Maior as an autonomous structure, with a so far uncertain juridical status, and the above-mentioned toponyms as names of the various districts or ethnic groups in the same unitary settlement. What is certain is that the information provided by the analysis of the epigraphic sources indicates a densely populated area, which concentrated a variety of *nationes* among which the Illyro-Dalmatian element was predominant followed by the Greek one. It is to be noticed the large diversity of religious cults mentioned in the epigraphs found in Alburnus Maior.

Based on epigraphic sources, Vasile Pârvan, a pioneer in Romanian archaeology, concluded that Roşia Montană was a densely populated area that underwent a progressive evolution with significant demographic variations and compared the gold mines to a “California of the Antiquity”, giving the settlement of Alburnus Maior an exceptional historical-literary importance as a “Californian town of an international civilization”.

In the current stage of the research, it is especially difficult to distinguish the status of the settlement of Alburnus Maior in the juridical framework of the municipal life in the province of Dacia. Neither of the hypotheses advanced by different specialists has been confirmed so far. Practically, the settlements discovered at *Alburnus Maior* are thus of two types: *vici* and *castella*.

What can be certainly said at this moment is that Roşia Montană , respectively, the Ancient *Alburnus Maior*, is not the only ancient gold mine of the golden perimeter of Apuseni Mountains. From the scientific point of view, because of the lack of arguments, we cannot urge that in this case we “deal with the oldest gold mine”. The opportunity of archaeological investigations at Roşia Montană , under the context provided by the development of this mining project made possible the collection of several information regarding the ancient gold mine compared to other sites, also known but not investigated yet (Brad-Săcărâmb, Zlatna-Almaş, Bucium). On the other hand, the point of view of the experts in regards with the archaeological site of Roşia Montană expressed in the *Baseline study of the cultural heritage from the EIA Report, section 5.5.2. Gold mining context*, and at pages 100-101, it is concluded that the Roman gold mines mentioned in a series of sites described in the study (including the Annex D) demonstrate that Roşia Montană is not unique in terms of the Roman mining history.

Undoubtedly, by the time the Roman state began its mining operation, certain communities had already settled in places whose toponym was already commonly used; however, with the development of the economic complex system from Roşia Montană, when *gentes ex toto orbe romana* arrived, being attracted by the gold mirage, they became what V. Pârvan suggestively called a “Californian town of an international civilization”.

A new stage related to the approach of the issue regarding the presence of this particular site in the archaeological landscape of Roman Dacia was the establishment, in 2001, of “*Alburnus Maior*” National Research Program by the Romanian Ministry of Culture and Religious Affairs.

The information gathered during the six archaeological digging campaigns conducted between 2001 and 2006 largely invalidated the theory according to which the term of Alburnus Maior defined an urban conglomerate whose elements are similar to those of an *urbis* from Roman provinces. The image of a living system without any indigenous contribution has been gradually revealed, at least from the research data currently known, a system where the various *gentes* mainly coming from the South of the Danube lived according to the organization and habits from

their place of origin. The examination of the ancient sources, coupled with the study of the epigraphic material, and with the novelty elements brought to light by the systematic archaeological research conducted during the past few years form the basis of the hypothesis according to which the generic toponym *Alburnus Maior* covers a number of permanent or temporary settlements related to the presence of the Illyro-Dalmatian colonists, and also of the colonists coming from regions with a Greek tradition, specialized in gold ore mining and primary processing.

The archaeological investigations were developed by test trenches performed in all the zones that were both accessible and favorable for human living taking into account the information provided by the bibliography and the observations during the archaeological surveys, the magnetometry analysis the electric resistivity studies and the data collected during the photogrammetry flights. If the archaeological conditions required, the investigations were systemized. Under such circumstances or when the historical monuments were situated close to the industrial facilities, the latter were re-designed so that no archaeological monument or historical monument was impacted. Briefly, the archaeological preventive investigations of Roșia Montană allowed the study of four incineration necropolis (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), of some sacred precincts (the Nanului valley), public edifices (Hăbad, Carpeni), and a funerary circular monument (Tău-Găuri). To detect the possible habitat structures there were used the aerial photography (1984, 2000, 2004) and the archaeological magnetometry and electrical resistivity studies. For the good administration of the investigation units and implicitly of the archaeological findings 4 satellite images were used (an archive satellite SPOT image Pancromatic (10 m) since 1987 7; 2 satellite images LANDSAT 7 MS (30 m) since the years 2000, 2003; a priority programming satellite image SPOT 5 SuperMode color (2,5 m resolution) 19th July 2004), all the data were integrated in a big GIS project doubled by a MS Access 2000 database. No miners' settlement and no anthropic character structure was "sacrificed". Unfortunately, due to the seasonal nature, maybe, of the Illyrian colonists settlements, their preservation was not possible taking into account the geo-morphology, natural or anthropic modifications particularly related to the mining operations developed within the modern and contemporary times.

Practically where necessary, the preservation and *in situ* restoration of the archaeological structure was carried out like for instance the Double circular funerary monument of *Hop-Găuri* (Mihaela Simion et colab., *Alburnus Maior* II, București 2004), or the zone was declared as archaeological reserve zone like for instance Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), the protected zone of Piatra Corbului or the historical zone with architectural assets (35 houses – monuments). On the other hand, in the case of the other findings, the archaeological investigation was complete and then the archaeological expert team proposed the issue of the archaeological discharge certificate.

It is only in the context of the RMP that the proper measures were taken to complete the mining archaeology investigations. These investigations are being conducted– since 1999 and until now- by a multi-disciplinary expert team of Le Mirail University of Toulouse (France) coordinated by Dr. Beatrice Cauuet and considered the development of a detailed study of this type of remains, respectively old mining galleries dated to the Roman and later periods. Thus, since 1999, the team of Toulouse ensures the scientific study of the mining remains from Roșia Montană site.

The following zones have been investigated so far:

- Cetate massif (2000-2002);
- Cărnic massif (1999-2003), with topographic detailed surveys for a 1 :1 scale 3D model, between 2004 - 2006;
- Jig Văidoaia massif (2003-2004);
- Exploration in order to perform archaeological investigations and the arrangement works for public access to Cătălina-Monulești gallery (2002-2005);

- Exploration and preliminary investigations in Țarina and Orlea massif zones (2004 - 2006)

Throughout the 8 years of investigations at Roșia Montană (annual missions of 2 and 4 months since 1999 until 2006) there were topographically surveyed more than 70 km of underground mining works of all times, and two thirds of them were located in Cârnic and Cetate. Crossing the recent galleries, performed during the 20th century the French team which included also Romanian archaeologists and geologists from Diva, Cluj and Bucharest specializing in mining archaeology, could identify of the 70 km of underground mining work, about 53 km of recent works (XIX and XX centuries) 10 km of modern works “excavated’ using explosives (XVII-XVIII centuries) and almost 7km of Ancient mining works dug with iron tools (chisel and hammer) or fire settings. The modern works identifiable further to their wall investigations (blasting traces, by drilling, general shape of works, comparison with the mining plans of the archives, etc)), are dated without any other details beginning with the XVII th century until early the XXth by using the radioactive carbon analysis performed on wood carbon or preserved wood.

The study of the ancient mining structures – funded according to the law provisions by RMGC – provided a better knowledge and determined the making of a relevant decision with regard to their preservation and enhancement. Based on the results of the investigations undertaken so far (finalized for Cetate, Cârnic, Jig and in progress in Orlea) it was decided to preserve and enhance the following old mining zones:

- Cătălina Monulești – gallery situated in Historical centre of Roșia Montană village where in the past, there was found the most significant set of wax tablets and an ancient system of water mine drainage
- Păru Carpeni – mining sector situated in the South-East part of Orlea massif where a system of overlapping rooms was found equipped with Roman wooden installations (wheels, channels, etc) for drainage
- Piatra Corbului – zone situated at the South-West part of Cârnic massif where traces of water and fire setting exploitation from the ancient and medieval times were kept
- Văidoaia massif zone – at the North –West part of Roșia Montană village where surface mining zones dated to the Ancient times were preserved

As an alternative, the completion of an expert study was taken into account as it estimated the funds required for the entire preservation and introduction into the tourism circuit of the galleries situated in Cârnic massif. Data contained in this study are provided in the informative brochure entitled *Evaluation of the costs related to the planning works of the historical mining networks of Cârnic massif* drawn up by the British Gifford company.

For the Orlea massif zone (the only where there are classified ancient remains respectively LMI 2004 the Mining operations of Alburnus Maior, Orlea zone (code LMI AB-I-m-A-00065.02) the investigations performed so far were preliminary. The detailed investigation of this zone is scheduled for the period 2007-2012, and at the finalization of these investigations the required measures can be implemented – according to the law in force – either the *in situ* preservation of some sectors or the application of the archaeological discharge procedure for some of them.

All the preventive archaeological researches conducted at Roșia Montană since 2001 have been carried out within a complex research program; permits for preventive archaeological excavations being issued in compliance with the legislation in force. These archaeological investigations have been carried out by representatives of 21 specialized institutions from Romania and 3 others from abroad, under the scientific coordination of the Romanian National Museum of History. All archaeological researches have been conducted in line with the legislation in force. The investigations conducted during each archaeological research campaign

are authorized by the Ministry of Culture and Religious Affairs based on the Annual Archaeological Research Plan approved by the National Commission of Archaeology.

Taking into account the results and conclusions of those 7 years of research conducted at Roșia Montană, several proposals have been issued within the EIA suite of documents regarding the development of cultural tourism. The tourist potential of Roșia Montană may be developed in the future by starting with the following items:

1. movable and immovable archeological heritage assets
2. historical monument buildings, protected area of Roșia Montană Historic Center and landscape features from lakes area
3. industrial heritage assets of the former mining operation and of the future mining one that is proposed by RMGC
4. intangible heritage values – traditions, customs, etc.

In conclusion, the town-planning and specific studies, which serve to establish the boundaries of the protected areas within the Roșia Montană commune, are currently being prepared-in accordance with the legal provisions- by the institutions and commissions competent in this area of interest. Note that none of the historic houses located in the proposed project perimeter would be negatively affected. On the contrary, all the 41 historical monument buildings are going to be included in a complex rehabilitation and restoration program (see the *Environmental Impact Assessment Study*-volume 33-Plan M: *Cultural Heritage Management Plan*-part II-*Management Plan for Historical Monument and Protected Zone from Roșia Montană*, pages 75-94). This program is necessary-irrespective of the implementation of the mining project- in order to prevent these houses from collapsing because of their advanced deterioration.

We mention that the protected area of Roșia Montană will cover over 130 ha and it will include the architectural assets of this village (restored and enhanced) organized in a mining museum. This museum will include exhibitions of geology, archaeology, ethnography (including an open-air section), industrial heritage as well as a significant underground part located around the Cătălina Monulești gallery. In this part of Roșia Montană, the company plans to develop traditional tourism activities (e.g. guesthouses, small pubs). The historic lakes of Tăul Mare, Tăul Brazi and Tăul Anghel are located South and Southeast of the old centre of the commune. This area is suitable for the development of modern, recreational tourism.

Taking into account the importance of cultural heritage from Roșia Montană and the legal requirements, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. has allocated a US\$10 million budget between 2001 and 2006. Furthermore, taking into account the results of the researches, experts' opinions and decisions taken by competent authorities, the company assigned a US\$25million budget for the research, preservation and restoration of cultural heritage of Roșia Montana during the following years. This budget was disclosed to the public in the EIA in May 2006 (see Report on Environmental Impact Assessment Study, vol. 32, Management Plan for the Archeological Heritage from Roșia Montană area, p. 84-85). Thus, the researches from Orlea area will continue, but a **modern Mining Museum** is planned to be established at Rosia Montana and this museum will have exhibits of **geology, archeology, industrial heritage and ethnography**, together with the establishment of tourist access in **Cătălina-Monulești** Gallery and at **Tău Găuri** monument, as well as **conservation and restoration of those 41 historic monument buildings and of the protected area Roșia Montană Historic Center**.

For details referring to the legal frame of the archaeological works development at Roșia Montană, of the archaeological discharge certificate issuing or if case may be, of the definition of the protected zones and *in situ*, preserved monuments, of the plans of management and sustainable development of the zone from cultural heritage point of view, please consult the informative documents from below:

- **Information on the Cultural Heritage of Roşia Montană and related Management Aspects**
- **Comparative report regarding the management plan drawn up by S.C. OPUS – Architecture Workshop S.R.L.**
- **Cost Estimates related to the planning works of the old mining galleries of Cărnic massif**
- **Report regarding the conclusions of the geo-mechanical studies completed to determine the impact of the blasting works on the constructions of the protected zone**
- **O'Hara report**

SELECTIVE REFERENCES

- CCA 2001(2002): p. 210–211, nr. 173/3; 254-257, nr. 182; 261-262, nr. 185; 262-263, nr. 186; 264-265, nr. 188; 263-264, nr. 187; 265-266, nr. 189; p. 257, nr. 183; p. 266-272, nr. 190, 257-261.
  - CCA 2002 (2003): p. 254-256, nr. 182; CCA 2002 (2003), p. 105-106, nr. 63; p. 106-107; p. 92- 104; p. 254-256, nr. 182; 254-262.
  - CCA 2003 (2004): 280-283; 283-288; 262-264; 264-267; 264-280.
  - CCA 2004 (2005): 187, 297-298.
  - CCA 2005 (2006): 158.
  - *Alburnus Maior I* (ed. Paul Damian), Bucureşti, 2003;
  - *Alburnus Maior II* (authors Mihaela Simion, Decebal Vleja, Virgil Apostol), Bucureşti, 2004;
  - *Alburnus Maior III* (ed. Paul Damian), Bucureşti, 2006.
  - *** *Istoria Românilor*, vol. I–IV, Academia Română, Bucureşti 2001.
  - M. MACREA, *Viaţa în Dacia romană*, Bucureşti, 1969.
  - Volker Wollmann, *Mineritul metalifer, extragerea sării şi carierele de piatră în Dacia romană*, Cluj-Napoca, 1996.
  - Radu Ardevan, *Viaţa municipală în Dacia română*, Timişoara, 1998.
- From theoretical point of view, the biodiversity value of a site is provided by quantitative and qualitative indexes of biodiversity.

Considering the conditions of site ecosystem defined by elements related to major impacts, action area, and extension in time, the identification of several natural habitats in the true meaning of the word and as it is defined in specific handbooks has remained at the stage of a hope.

The legal requirements governing the assessment of biodiversity refer to the assessment of specific and ecosystems richness and to conservative identification of species and habitats. Both aspects have been adequately covered within the Environmental Impact Assessment Study.

From all data secured following field studies, several strong conclusions may be drawn according to which biodiversity as a whole represents an element which is poorly represented within Roşia Montană. Therefore, its value remains reduced even though theoretic or practical approaches are attempted.

No endemic, characteristic and thalassic species have been identified at Roşia Montană that may have a particular significance for biostrata either being local, regional or national. Moreover, no unique or rare habitats or habitats that may have priority for conservation have been identified within Project's impact area.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance). The proposal was denied by the Committee of Technical Experts of Ministry of Environment and Water Management that was summoned to assess the Natura 2000 proposals.

- An assessment of the potential incomes generated by tourism in Roşia Montană in case the project will not be achieved, was not required either by the Terms of Reference (TOR) for the Environmental Impact Assessment (EIA) or by Order no. 863/2002 – Annex 2 – Methodological Guide of the screening stage and of completion of the report to the assessment study – Part II (The structure of the report to the environmental impact assessment study). Nonetheless, information on current tourism activities are provided in Volume 14, 4.8 Social and Economic Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan of EIA. This information were presented primarily so that an assessment could be completed in respect of the potential effects of the proposed project on this industry. In the absence of large scale investment, touristic opportunities and potential touristic income in Roşia Montană are limited at best.

For more information, please see Roşia Montană Sustainable Development and the Roşia Montană Project – Annex 4.

- The Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) makes such an analysis in Chapter 5 – Assessment of alternatives.

Information on current industries, such as agriculture and tourism is also provided in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan. This information was presented primarily so that an assessment could be completed on the potential effects of the proposed project on these industries. A detailed analysis of the potential for alternate businesses to develop in absence of the project is not normally undertaken under EU regulations or International guidelines. If the project is not developed it should not have any effect on alternate businesses.

Roşia Montană could continue to develop its tourism potential. There are initiatives to do so, such as "Tourism development model and its contribution to sustainable development in Zlatna, Bucium, Roşia Montană and Baia de Arieş as alternative to mono-industrial mining activities" prepared by the National Institute for Research and Development in Tourism (INCDDT) published in April 2006, just as the EIA report was being submitted to the Ministry of Environment and Water Management.

RMGC has also commissioned a study, which sets out how the potential tourism markets and how these might best be approached in an integrated project:

“From experience, tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, accommodation, restaurants, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc). A mining project such as the one proposed by RMGC will provide, through taxes, and the development of service industries, the necessary funds to improve the infrastructure. Through the RMP and its heritage management plans, US\$ 25 million will be invested by the company in the protection of cultural heritage in such a way to support tourism. A training program will provide the necessary skills to develop tourist activities and the Roşia Montană Micro Credit will support people in starting pensions, restaurants, etc., all needed for attracting tourists. At the end of the project, there will be a new village, plus the restored old centre of Roşia Montană with a museum, hotels, restaurants and modernized infrastructure, plus restored mining galleries (e.g. Cătălina Monuleşti) and preserved monuments such as the one from Tău Găuri - all of which would serve as tourist attractions. Further to this, it is understood that the government will be acting locally to

encourage economic growth.”(see Roșia Montană Initial Tourism Proposals Gifford Report 13658.R01).

This study was prepared by Gifford, a leading British consultancy of heritage specialists and engineers.

This report concludes that:

“[...] tourist development could be pursued even in the absence of renewed mining, based simply upon the existing potential attractions. In the latter case however, financial support would have to be generated entirely through European Union (EU) funding, national government budgets, and private sector enterprises. Works based upon these funding sources would necessarily be promoted and undertaken by governmental agencies at levels ranging from local to national.

Much development work in Cluj-Napoca and Alba Iulia (and possibly Deva) will also be needed as we consider that these ‘gateway’ towns will have to serve as tourist attractions in their own rights, especially with regard to international tourism, and offer appropriate accommodation and other facilities for tourists. One questions how successful a tourism development in Roșia Montană would be unless it was supported by parallel development in Cluj-Napoca and Alba Iulia.

If consent for mining is not given by the Romanian government, and if the tourism potential discussed here is to be achieved, then alternative funding sources for these pre-requisite infrastructure works and the more direct tourism investments will be required. The levels of investment required, even by the very optimistic INCDT 2006 report discussed above, are very significant.

In simple terms the total estimated costs of the combined projects, as expressed in INCDT 2006 and in the proposals by RMGC, would be US\$ 44,817,380.

These investments costs could, perhaps, only be achieved by a very significant investment by the Romanian government with matching grants from EU programmes, but these investments are considered to be beyond the means of the private sector. Attracting EU and other international development aid will be dependant upon detailed, well-analyzed, and realistic development forecasts, and must be administered by public sector organizations demonstrably capable of delivering the projects to time and budget.

A very real danger to this scenario is simply that it is difficult to envisage this as anything except a more-or-less one-off capital investment in one or more individual projects. A one off or even a few limited capital investments are not likely to generate any longer-term, sustainable conservation or restoration of the heritage assets, rather remaining as a short term fix leading to even greater longer-term problems.”

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development and the Roșia Montană Project – annex 4.

- There are numerous potential alternative industries for Roșia Montană. However, it is very unlikely that the activities mentioned in the question would provide enough jobs for all people in Roșia Montană and the neighbouring towns.

It is true that tourism may be a potential source of revenue and sustainable development for Roșia Montană and the region. There is, however, a vast difference between proposing tourism as an alternative or substitute for a major industrial project – and the development of tourism over time supported by the infrastructure investments driven by a large industrial project.

The former – for Roșia Montană, “tourism with no mine” – is not viable on its own, and certainly not in comparison to a plan to develop tourism over time with the help of infrastructure investment.

Information on current industries, such as agriculture and tourism is provided in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Plan L - Community Sustainable Development Management Plan. This information was presented primarily so that an assessment could be completed on the potential effects of the proposed project on these industries. A detailed analysis of the potential for alternate businesses to develop in absence of the project is not normally undertaken under EU regulations or International guidelines. If the project is not developed it should not have any effect on alternate businesses.

The presence of the Roșia Montană Project (RMP) as a major investment will improve the area's economic climate, encouraging and promoting the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment climate, combined with a functioning market economy, will result in the identification of new business opportunities that can develop concurrent with the RMP.

What new businesses develop will depend on market demand, the viability and feasibility of the business relative to the market, and the initiative of people in the community to develop those businesses. During the life of the mine, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) is committed through its Community Sustainable Development Plans to a proactive campaign to create an enabling business environment promoting local sustainable development. Elements of this include: availability of affordable micro-financing, business incubator providing business advice, training & skills enhancement and education opportunities. The goal is to have established, well before mine closure, a robust economy not dependent on the mine and able to continue following mine closure.

For more information, please see Roșia Montană Sustainable Development and the Roșia Montană Project – annex 4.

- There is no such ban on the formation of new businesses as the questioner suggests.

The designation of an industrial area in part of Roșia Montană does not limit business development in the locality, as the industrial area (or “project footprint”) is limited to 25% of Roșia Montană, and an even smaller 5% of the area including Câmpeni, Roșia Montană and Abrud. Businesses of all kinds are free to form through the normal means of permitting and registration with local authorities.

Studies were made by the relevant governmental authorities when the area was designated „disadvantaged area” in order to enable investment in the area, which was the case of the Roșia Montană Project.

The alteration of the urbanism plans and the designation of an industrial area for RMP is a mandatory legal requirement as per:

- (i) art 6 (1) of the GD no. 525/1996 for the approval of the General Urbanism Regulation (“authorizing the building of permanent constructions, other than the facilities necessary for the exploitation and processing of resources in the areas delineated according to the law, which contain identified underground resources, is forbidden”) and ;
- (i) art. 41 (2) of the Mining Law no. 85/2003 (“the county councils and the local councils will amend and/or update the existing territory arrangement plans and the general urbanism plans, so as to allow the development of all operations necessary for the development of the mining activities granted into concession”).

You claim that the EIA proposes a “risky development” that will not contribute to sustainable development in the community. In fact, the RMGC has developed its Sustainable Development

Policy [1] in support of this and this is presented further on in this annex. Supporting elements are also presented, as are a set of Authority, Community, and Company initiatives within the Roşia Montană Sustainable Development Partnerships and Programs.

Five Capitals of Sustainable Development

Financial Capital

Economic Development Impact, fiscal management, taxes

- Average of 1200 jobs during construction over 2 years, the majority of which sourced locally
- 634 jobs during operations (direct employment including contracted employment for cleaning, security, transportation, and other), for 16 years, most of which sourced locally
- Some 6000 indirect jobs for 20 years, locally & regionally [2]
- US\$ 1 billion in profit share, profit tax, royalties and other taxes and fees to Romanian local, regional & national government
- US\$ 1.5 billion procuring goods & services. US\$ 400 million during construction (2 years) and US\$ 1.1 billion during production, from Romania (16 years)

To further promote and develop the economic opportunities presented by the RMP, RMGC is also cooperating with local stakeholders regarding setting up their own businesses:

- The set up of a micro-credit finance facility in the area to allow access to affordable financing
- The set up of a business centre and incubator units, offering mentoring, training (entrepreneurial, business plans, fiscal & administrative management, etc), legal, financial & administrative advice to promote local & regional business development both to service the RMP but also to encourage entrepreneurship in preparation of the post-mining sustainable development needs,

Physical Capital

Infrastructure – including buildings, energy, transport, water and waste management facilities

- Increases in revenue to government agencies, of the order of US\$ 1 billion over 20 years (construction + production + closure) will result in additional money the government may allocate to improving community infrastructure
- RMGC will also develop the resettlement sites of Piatra Albă and Dealul Furcilor in Alba Iulia. Piatra Albă will contain a new civic centre, commercial and residential areas. These will be transferred to the local authorities once complete. The RRAP contains full details of these initiatives

Human Capital

Health and education

- A private dispensary & health clinic in Piatra Albă (see RRAP), accessible to wider community through health insurance
- Upgrading of a wing of Abrud hospital, accessible to the wider community through the national Romanian health system
- Improvement of mobile emergency medical system in the area
- The building of a new school, residential & civic centre in Piatra Albă. This is fully described in the RRAP
- Health awareness campaigns (in partnership with local authorities & NGOs) covering: reproductive health, diet, and lifestyle amongst others
- Partnerships with education providers & NGOs concerning access to & improvement of education facilities in the area, e.g.: the NGO and local authorities lead CERT Educational Partnership (www.certapuserni.ro).

Social Capital

Skills training, community relationships and social networks and the institutional capacity to support them, preservation of cultural patrimony

- Efforts to develop and promote Roşia Montană's cultural heritage for both locals and tourism – RMGC is a partner in the Roşia Montană Cultural Heritage Partnership (info@rmchp.ro)
- Providing adult education opportunities and skills enhancement including training programs, funds and scholarships, to increase employment chances both direct with RMGC and indirect – RMGC is a partner in the Roşia Montană Professional and Vocational Program (info@rmpvtp.ro)
- Programs assisting vulnerable people & groups, and to consolidate social networks particularly in Roşia Montană – RMGC is a partner in the Roşia Montană Good Neighbour Program lead by local NGO ProRoşia (info@rmgnp.ro)
- RMGC supports a NGO-lead partnership working with the youth in the area to improve and increase the capacity of the community (www.certapuseni.ro).

Natural Capital

Landscape, biodiversity, water quality, ecosystems

- Measures contained in the RMP management plans and SOPs will result in mitigation of environmental impacts and conditions as identified in the EIA.
- The improved environmental condition will enhance the quality of life in Roşia Montană.
- Training & assistance in integrating environmental considerations into business plans.
- Awareness-building regarding positive environmental performance of business activities.
- Environmental standards associated with loans through the micro-credit finance facility including monitoring of environmental performance.
- Business Code of Conduct requiring suppliers to RMP to comply with RMGC's environmental performance standards.

RMGC's view of the social and economic benefits of the RMP is described in the Community Sustainable Development Plan and EIA Chapter 4.8 – the Social and Economic Environment.

In order to achieve its commitments, RMGC acknowledges that it needs to collaborate with the Community, Authorities and civil society on issues that impact the area's development. This approach allows the Community to own, direct and control all relevant development issues in a multi-stakeholder and integrated manner.

In the spirit of that commitment, to date, RMGC has conducted extensive consultations, including 1262 individual meetings and interviews, and the distribution of questionnaires for which over 500 responses have been received, 18 focal group meetings, and 65 public debates, in addition to holding discussions with government authorities, non-governmental organisations and potentially affected stakeholders. Feedback has been used in the preparation of the Management Plans of the RMP's Environmental Impact Assessment (EIA) as well as the drafting of the Annex to the EIA.

Support of the area's sustainable development will be conducted within the framework of Partnership as promoted by organisations such as the United Nations Development Program (UNDP). For example, future socio-economic impacts mitigation and enhancement measures will be conducted under the guidance of the Roşia Montană Socio-Economic Research Centre (info@rmserc.ro), which in turn is partnered with the local authorities. This will allow a transparent evaluation of the effectiveness of sustainable development support and will provide a forum to implement necessary improvements.

Other sustainable development support partnerships are presented under the section entitled Roşia Montană Sustainable Development Programs and Partnerships further in this annex (www.rmsdpps.ro).

Beyond immediate direct and indirect benefits, the presence of the RMP as a major investment improves the area's economic climate that will in turn encourage the development of non-mining activities. It is expected that the improved investment and economic climate will lead to business opportunities that can develop concurrent with the RMP, even as they extend well beyond

economic activities related directly to mining operations. This diversification of economic development is a critical benefit of the investments generated to realise the RMP.